

Deze tekstuitgave is vervaardigd door medewerkers van de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal o.l.v. Nicoline van der Sijs en Hans Beelen. De tekstuitgave vormt een onderdeel van de elektronische Woordenbank Nederlandse Dialecten (eWND), op www.meertens.knaw.nl/dialectwoordenboeken/

{p.1}
Nieuw
Sallands
Woordenboek

Stichting IJsselakademie
Postbus 244
8260 AE KAMPEN
tel.: 038 331 52 35
fax.: 038 333 05 74 {p.2}

De uitgave van het Nieuw Sallands Woordenboek kwam tot stand dankzij financiële bijdragen van:

- het Anjerfonds
- het Cultuur Historisch Genootschap Raalte
- Hannink Makelaars & Taxateurs Raalte. {p.3}

Nieuw
Sallands
Woordenboek

Samenstelling:	Werkgroep Dialekt van het Cultuur Historisch Genootschap Raalte Riek Krijt Rie Overmars Herman Koerhuis Thea Velderman Harrie Velderman
Omslag:	Henne Neppelenbroek
Lino:	Erve Sijsveld Heino
Uitgever:	Werkgroep Dialekt Raalte
Druk:	Veldhuis Raalte
Distributie:	Guldemonnd Raalte
ISBN	90 71 42 92 45

November 1995 {p.4}

VOORWOORD

Dit vernieuwde woordenboek wil de Sallandse streektaal zo volledig mogelijk schriftelijk vastleggen. Omdat de 1000 exemplaren van het Sallands Woordenboek uitverkocht zijn, is dit werk aangepast en uitgebreid zodat bij deze nieuwe druk sprake is van een beeld van onze streektaal dat nog completer is.

Ondanks kleine plaatselijke verschillen zal elke Sallander dit boek herkennen als de taal van zijn geboortestreek.

Er zijn in deze verzameling geen woorden opgenomen die in klank, schrijfwijze of betekenis

nauwelijks afwijken t.o.v. het Nederlands, behalve wanneer zij het hoofdwoord vormen van een gezegde of een spreekwoord; voor heel karakteristieke woorden werd soms een uitzondering gemaakt. Behalve de betekenis van de woorden vindt de lezer veel nuttige informatie over bepaalde onderwerpen, de vervoeging van werkwoorden, alsmede talloze spreekwoorden en gezegden.

Niet alle verzamelde woorden worden tegenwoordig nog door iedereen gebruikt. Ouderen gebruikten immers regelmatig woorden die voor jongeren niet meer tot het dagelijks spraakgebruik horen.

Het materiaal van deze verzameling is tot stand gekomen via het invullen van vragenlijsten, dialectonderzoek putten uit privéverzamelingen, mondelinge navraag en spontane inbreng van diverse mensen.

Voor de spelling van de woorden verwijzen we naar de opgenomen spellingsregels, waarbij moet worden opgemerkt dat hierin enkele wijzigingen zijn aangebracht, met name wat de schrijfwijze van de 'uitgangen' betreft. Deze wijzigingen zijn aangebracht om meer het eigen karakter van het Sallands tot zijn recht te laten komen, met behoud van het idee dat we uitgaan van het Nederlandse spellingssysteem. Er is gestreefd naar een spelling die eenvoudig is en de leesbaarheid en bruikbaarheid van de streektaal ten goede komt.

Tenslotte nog een woord van dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit woordenboek.

Zomer 1995

Werkgroep Dialekt Raalte {p.5}

Spellingregels

1. Klinkers

a	in woorden als jappel (aardappel) en gaffeltange (oorworm).
Uitspraak als in Ned. pak.
aa	in woorden als aans (anders) en laand (land).
Uitspraak als in Ned. kaas.
ä	in woorden als ärm (arm) en plätte (voorhoofd).
Uitspraak: een korte klank tussen a en e.
ae	in woorden als haene (haan) en mekaere (elkaar).
Uitspraak: een lange klank tussen a en e.
o	in woorden als soppen (smeren) en motte (moedervarken).
Uitspraak als in Ned. hok en bot.
oa	in woorden als Roalte (Raalte) en koald (koud).
Uitspraak als in het Eng. war.
oo	in woorden als toafelpoot (tafel­poot) en angeloop (bezoek).
Uitspraak als in Ned groot en boor.
ö	in woorden als mölle (molen) en Stöppelhaene.
Uitspraak als in Dui. Köln.
öa	in woorden als böagie (boogje) en köagie (kaantje).
Uitspraak als in Fra. freule.
u	in woorden als aeltenputte (gierput) en gruppe (mestgoot).
Uitspraak als in Ned. put.

eu	in woorden als beuntie (boontje) en kneupie (knoopje). Uitspraak als in Ned. beuk.
e	in woorden als blekken (blaffen) en delle (deel). Uitspraak als in Ned. vest.
èè	in woorden als mèènze (mens) en vèenster (venster). Uitspraak als in Fra. militair.
i	in woorden als disse (deze) en rikken (afrasteren). Uitspraak als in Ned. slim.
ee	in woorden als in heerd (haard) en dree (drie). Uitspraak als in Ned. keer en zee.
ie	in woorden als stief (stijf) en wiege (wieg). Uitspraak als in Ned. lief en bier
uu	in woorden als huus (huis) en gevuul (gevoel). Uitspraak als in Ned. muur.
oe	in woorden als noe (nu) en doeve (duif). Uitspraak als in Ned. doen en boer.

Opmerking:

De klinkers a, o, e, u worden in open lettergrepen niet verdubbeld, behalve wanneer ze aan het eind van een woord staan (bijv. mure en luu). {p.6}

De tweeklanken (ei, ui, ou, enz.) zijn niet nader omschreven.

2. Medeklinkers.

De medeklinkers vertonen nauwelijks afwijkingen van de Nederlandse vormen, behalve in woorden waar de letter R voor een D of een T staat. De letter kan dan voor de duidelijkheid wel worden geschreven, maar (bijna) niet uitgesproken. Bijv. keihård, hi wördt.

NB: de R voor de T wordt steeds weggelaten.

3. Uitgangen.

De Nederlandse uitgang -EN wordt, hoewel in het Sallands dialect als N of M uitgesproken, toch zoveel mogelijk geschreven als -EN.

Bijv. proaten en nemmen.

Waar de overeenkomst met de Nederlandse uitgang NG aan de orde is, wordt ook -NG geschreven.

Bijv. wèèng (Ned. wegen), leng (Ned. leggen), zuung (Ned. zuigen).

Bij (werk)woorden waarin de letter D niet wordt uitgesproken, valt -DEN eveneens weg.
Bijv. broan, luun.

Een soortgelijke regel geldt voor het schrijven van -VEN in woorden waarin de letter V niet wordt uitgesproken; de -VEN spreekklank is -M en wordt als -M geschreven.

Bijv. bliem (Ned blijven), stoem (Ned. stuiven), èèm (Ned. even)

4. Voorvoegsels.

Het voorvoegsel ge- bij het voltooid deelwoord in het Nederlands hoort en schrijft men in het dialect als een e.

Evenals in het Nederlands schrijft men hier na een zachte medeklinker een d en na een

scherpe medeklinker een t. Bijv. eheurd, efietst.

5. Achtervoegsels.

De Nederlandse achtervoegsels -lijk en -ig worden in het dialect onveranderd weergegeven.

Bijv. meugelijk, neudig.

6. Tussenletters.

Als buigingsvormen of uitgangen volgen op een lettergreep met ie wordt {p.7} als overgangsklank een j gehoord en geschreven.

Bijv. nije (nieuwe) en bakkerieje (bakkerij).

Maar: meien (maaïen) en zeien (zaaïen).

7. Lidwoorden.

De schrijfwijze van de lidwoorden is hetzelfde als in het Nederlands.

Dus: de - het of 't - een of 'n.

8. Samentrekkingen.

Samentrekkingen hoeven geen bezwaar te zijn.

Bijv. Det heb ie mooi edoane of Det hè 'j mooi edoane.

9. Meervoudsvormen.

Naast de Nederlandse meervoudsuitgangen kent het Sallands dialect ook nog de uitgang -er.

Bijv. eier (eieren), kalver (kalveren).

10. Verbuigingen.

Aan sommige woorden wordt in het dialect een e toegevoegd.

Bijv. Die jonge hef acht snupies en ik heb d'r ok achte.

(Die jongen heeft acht snoepjes en ik heb er ook acht.)

Wie hef det edoane? (Wie heeft dat gedaan?).

Ieje! (Jij!).

11. Verkleiningsuitgangen.

Hierbij kennen we de volgende achtervoegsels:

ie	kerkie (kerkje), flessie (flesje).
tie	boertie (boertje), stuultie (stoeltje) en hundertie (hondje), liedtie (liedje),
gie	touwgie (touwtje), vrouwgie (vrouwtje).
egie	kammegie (kammetje), sterregie (sterretje).
pie	raempie (raampje), riempie (riempje).

12. Vervoegingen.

Tegenwoordige tijd:

De ik-vorm krijgt na een medeklinker altijd een -e.

De tweede persoon enkelvoud en alle meervoudsvormen krijgen een -t.

De derde persoon enkelvoud krijgt bij de zwakke werkwoorden ook een -t. {p.8}

Bij sterke werkwoorden treedt hier meestal een klinkerverandering op.

Voorbeeld:

ik lache, blieve	lach, blief ik.
ie lacht, blijft	lacht, blief ie.
hi lacht, blif	lacht, blif hi.
wie lacht, blijft	lache, blieve wie
ule lacht, blijft	lacht, blijft ule.
zie lacht, blijft	lacht, blijft zie.

Verleden tijd:

Bij zwakke werkwoorden stam + (d)en of (t)en.

Dit betekent dat de verleden tijd vorm meestal gelijk is aan het hele werkwoord (infinitief).

Bij sterke werkwoorden: klinkerverandering.

ik lach(t)en	ik bleve
ie lach(t)en	ie bleem
hi lach(t)en	hi bleef
wie lach(t)en	wie bleem
ule lach(t)en	ule bleem
zie lach(t)en	zie bleem

De tweede persoon enkelvoud IE betekent zowel jij als u.

De derde persoon meervoud ZIE betekent zowel ze als men. {p.9}

A

a'j, als je.

a'k, als ik.

a'w, als wij.

aait, 1. altijd; 2. aait; * *aait wat, nooit niks*: je hebt ook altijd wel wat; *een zittend gat prakkezeert aait wat*; wie niets te doen heeft, raakt al gauw aan het piekeren.

aanderweggens, ook: **anderweggens**, ergens anders, op een andere plaats.

aans, anders.

aansdaengs, op andere dagen.

aansumme, andersom.

abbesluut, absoluut.

abdieje, abdij.

achendeel, botertonnetje van 40 pond.

acht daeng, *woensdag oaver acht daeng*, woensdag over een week.

achtbaene, achtbaan.

achterbalken, achterste gedeelte van de hooizolder.

achterbokse; * *hi hef de achterbokse an*: hij is erg bazig.

achterdaele, tekort; * *ie schiet t'r bie achterdaele*: je komt er bekaaid af.

achterdeure, achterdeur; bij een boerderij wordt hiermee de hoge dubbele deur in de achtergevel bedoeld, de kleine deuren in die gevel worden de staldeuren genoemd.

achterdoems, heimelijk, stiekem.

achterèènde, ook: **achterène**, achtereind, achterkant; * *zo dom as 't achterèènde van een varken.*

achtereers, 1. achterwaarts, achterste voren; 2. eigenwijs, tegen de draad in; * *wat bin ie toch altied achtereers!*

achterhekke, hek achterop een (hooi)wagen.

achterhen, 1. achteraan; * *doar mut wie nog achterhen*: daar moeten we nog achteraan; 2.

achter weg; * *doar is völle troep achterhen ekommen.*

achterheufd, achterhoofd.

achterholt, langwerpig stuk hout met 2 touwknuppels eraan; het diende als treksteun voor de 2 paarden die de ploeg moesten trekken.

achterhuus, achterhuis van een boerderij; * *better in 't achterhuus as in 't veurhuus*: gezegd bij ziekte en doodgaan van vee.

achterkaante, achterkant.

achterkop, hooi aan de achterkant van de wagen waar de wezenboom op kwam te liggen; dit werd gedaan om te voorkomen dat de wezenboom krom zou trekken.

achternaeme, achternaam.

achternève, achterneef.

achternoa, achterna, achteraf, achteraan {p.10}; * *achternoa bekekken*: achteraf bekeken; *hi kump aait achternoa*: hij komt altijd achteraan.

achtersteveurten, achterstevoren.

achtertouw, touw (bevestigd aan de achterkant van de wagen) dat over een vracht hooi of koren werd gespannen.

achterumme, achterom.

achteruut, achteruit; * *ik mut èèm achteruut*: ik moet naar de wc; *achteruut kieken*: terugkijken op het leven.

advoköatie, advocaatje.

aelte, gier, mestvocht; * vroeger werd de *aelte* met de *aeltscheppe* (gierschep) uit de *aeltenkelder* (gierkelder) of *aeltenputte* (gierput) in de *aeltenbak* (een bak om gier te vervoeren) geschept. Dan kon de boer gaan *aelten* (gier op het land brengen).

aelten, *aelten*, *eaelt*, gier op het land brengen.

aeltenbak, een bak om gier te vervoeren (tegenwoordig: giertank).

aeltenkelder, gierkelder.

aeltenputte, gierput.

aeltscheppe, gierschep.

aens, ergens.

affronteren, *affronteren*, *affronteerd*, kwetsen, beledigen.

afgarderen, *garderen af*, *af egarderd* ook: **ofgarderen** met de hand oprapen.

aggielen, eten.

akkederen, *akkederen*, *akkedeerd*, passen, aanstaan.

akkedoasie, akkoord.

akkermännegie, kwikstaart.

äkkertie, 1. asperientje; 2. kleine akker (ook een veldnaam)

alderbässend, heel erg, ontzettend zie: alderjokes.

alderjokes, zie: alderbassend, heel erg, ontzettend.

allendonder, allemaal, iedereen; * *ze bint allendonder weg egoane en hebt mie met de pröttel loaten zitten.*

allene, ook: **alleent**, en **allenig**, alleen,

allies, ook: **allees**, hetzelfde.

allo!, vooruit, schiet op.

allozie, horloge.

allozietten, horlogeketting.

altied, altijd; * *ie kiekt mà, dan kö'j altied nog zien wa'j doet*: je ziet maar; *hi weet zien mond altied wè te vinden*: hij eet bijna de hele dag door.

ambachschoele, Lagere Technische School.

ambeld, aambeeld; * *'t ambeld is niet bange veur haemer en tange*: die (persoon) is op zijn taak berekend.

amböstig, benauwd.

ammenaere, aan elkaar.

ammoa, allemaal.

amperan, nauwelijks, nog maar net.

an-edoane, ontroerd, aangedaan.

an-, 1. *ie bint mie an*: je hebt me {p.11} ingehaald; 2. *ik bin himmoa an*: ik ben doodop; 3. aan.

anaeren, aanaarden.

anbelangen, betreffen; * *wat mie anbelangt*: wat mij betreft.

anbestèèn, *bestèèn an, an bestèèd*, aanbesteden.

anbien, *beud an, an eböane*, aanbieden.

anbliem, *bleef an, an ebleem*, aanblijven.

anbossen, *bossen an, an ebost*, groter worden; * *det bost lekker an*: dat tikt lekker aan.

anbraan, *braan an, an ebraand*, aanbranden.

anbrengen, *brach(t) an, an ebrach*, 1. volbrengen; * *he'j de reize weer an ebrach?* 2. aanbrengen.

anbroan, *broan an, an ebroane*, aanbraden.

andreien, *dreien an, an edreid*, aandraaien.

anduun, *duun an, an eduud*, aanduiden.

angeloop, ook: **anloop**, bezoek.

angoan, *gung (gunk) an, an egoane*, 1. te keer gaan, drukte maken; 2. even langs gaan

anheung, *heung an, an eheugd*, ophogen, hoger maken.

armeuren, *heuren an, an eheurd*, aanhoren.

anhissen, *hissen an, an ehist*, ophitsen; * *ik zal de hond anhissen a'j komt!*

anhoalen, *heuld an, an ehoalen*, aanhouden.

ankeren, *keren an, an ekeerd*, aanvegen.

ankieken, *keek an, an ekekken*, 1. er tegen op zien; 2. aankijken.

ankom, ook: **ankomde**, aanstaande, de volgende.

ankommen, *kwam (kwaamp) an, an ekommen*, aankomen.

ankrieng, *kreeng an, an ekreeng*, aankrijgen; * *hi hef t'r an ekreeng*: hij is afgevallen.

ankundigen, *kundigen an, an ekundigd*, aankondigen.

anlangen, *langen an, an elangd*, aanreiken, aangeven.

anleng, *leng an, an eleg*, 1. organiseren; *wie mut't dur noar anleng det.*; 2. aanleggen.

anlieken, *lieken an, an eliekt*, gelijk maken, egaliseren.

anmaekblökkie, aanmaakblokje.

anmaeken, *maeken an, an emaekt (emäk)*, aanmaken, opschieten; * *ie maekt met mie de kachel niet an*: ik laat niet over me lopen.

anmaekholt, aanmaakhout, bijv. van versleten klompen.

anneien, *neien an, an eneid*, aannaaien, vastnaaien.

annemeuntie, anemoontje.

annemmen, *nam an, an enömmen*, aanpakken, aannemen; * *plechtig annemmen*: {p.12} Hernieuwing van de Doopbeloften; Belijdenis.

annemmer, aannemer (van bouw).

anpriezen, *prees an, an eprezen*, aanprijzen.

anproaten, *preut an, an eproat*, aanpraten; * *die man wol mie van alles anproaten*: die man probeerde me van alles aan te smeren.

anpunten, *punten an, an epunt*, 1. ergens een scherpe punt aanmaken; 2. *den löt zich veur 'n dubbeltie 'n bonenstok anpunten op de kop*: die persoon doet alles voor geld.

anrech, aanrecht (vroeger van zink of graniet).

anreien, *reien an, an ereid*, het voormelken van koeien.

anrekken, *rekken an, an erekkend*, aanrekenen.

anrekommanderen, *anrekommanderen, anrekommandeerd*, aanbevelen.

anrieding, aanrijding.

anroan, *reud an, an eroane*, aanraden.

anschriem, *schreef an, an eschreem*, aanschrijven.

ansloan, *sleut an, an esloane*, 1. op het punt aan te branden (drooggekookt); 2. overdrijven; * *zonder an te sloan...: zonder te overdrijven...; 3. aanslaan.*

ansluiten, *sleut an, an eslötten*, aansluiten.

ansluting, aansluiting.

ansprekken, *sprak (sprekken) an, an esprökken*, aanspreken op (zieken)bezoek gaan.

ansprekker, aanzegger; bij overlijden door naaste bureu. Bij welgestelden was er een officiële aanzegger. Ook nog wel gebruikt als benaming voor de begrafenisondernemer,

ansproak, aanspraak.

anstekken, *stak (stekken) an, an estökken*, aansteken.

anstekker, 1. vroeger stak de 'anstekker' de straatverlichting aan; 2. gasaansteker.

anstellerieje, aanstellerij.

anstoaan, *stund an, an estoane*, 1. open staan; * *de deure stiet an*: de deur staat heel iets open, valt niet in de klink; 2. aanstaan.

anstoem, *steuf an, an estöam*, met vaart (er) aankomen.

anstrieken, *strik an, an estrekken*, 1. bijschilderen 2. *doar kump'e anstrieken*: wat heeft hij een verbeelding. 3. aanstrijken.

antuun, zoenen.

anvätten, *vätten an, an evät*, 1. aanpakken; 2. aanvatten.

anvriem, *vreef an, an evreem*, aanwrijven.

anvroage, aanvraag.

anvroang, *vreug an, an evroang*, aanvragen.

anvulen, *vulen an, an evuuld*, aanvoelen.

anwerken, *werken an, an ewerkt*, werken tot het punt waar men uit wil komen.

anwiesstok, aanwijsstok {p.13}

anwiezen, *wees an, an ewezen*, aanwijzen,

anwiezing, aanwijzing.

anwinnen, *wun an, an ewunnen*, verbeteren, vooruitgaan; * *de koe is oarig an ewunnen*: de koe vertoont tekenen van een naderende bevalling.

anzeng, *zèè an, an ezeg*, aanzeggen.

anzuuk, aanzoek, verzoek.

apenötties, pinda's, apenootjes.

appeltaerte, appeltaart.

apteker, apotheker.

apteek, apotheek.

ärfen, erwten.

ärfensoep, erwtensoep.

ärfstam, erfgenaam.

ärm, 1. *Jan met iene arm*: de dorpspomp; 2. arm.

ärmbaand, armband.

ärmbuul, collectezak waarmee vroeger gecollecteerd werd in de kerk.
ärmoed, 1. verdriet, narigheid; 2. armoede.
ärmoedzeier, armoedzaaier.
as 't, als het.
as ter toe, heel erg; * *ik mut dit nog en det nog; ik bin zo druk as ter toe.*
askrusie, askruisje.
asse, as; **asse is verbraande törf*: gedane zaken nemen geen keer.
asselae, asla.
astoebleef, alstublieft.
astrant, brutaal, vrijpostig.
atrapperen, *aftrapperen*, *atrappeerd*, betrappen.
autoslöttel, autosleutel, contactsleutel. {p.14}

B

baand en goaren, verzamelnaam voor de koopwaar van de *kissieskjel*
babbelegoegies, ook: **babbelegoesies**, praatjes, opschepperij.
badkupe, badkuip.
badtasse, badtas.
badtie, badje.
badzepe, badzeep.
baelie, 1. houten ton; 2. *een baelie koffie*: een overvolle kop koffie.
baene, baan.
baentie, baantje.
bäffie, zwart wollen of lakens front, door de mannen gedragen over het boezeroen, vrouwen droegen het voorin de jurk en daarop kwam dan het boordje (van kant of zijde) om de hals.
baggermölle, baggermolen.
bakhuus, apart gebouwtje bij een boerderij om in te koken en 's zomers ook om in te wonen.
bakkeie, baksteen.
bäkkerieje, bakkerij.
bäkkertie, 1. soort meikever met grijs schild; 2. bakkertje.
bäkkie, bakje.
bakluchte, 1. olielampje bij een kachel (pottekijker); 2. soort lantaarn.
bakplaete, bakplaat.
balg, pens, buik.
balgzeerte, buikpijn bij dieren.
balken, 1. hooizolder; 2. balken; * *doar hangt ok niet völle an' balken*: daar is armoe troef.
balkenbriej, balkenbrij: gerecht bestaande uit lever, boekweitmeel, long, kaantjes en kruiden.
bälkie, balkje.
balle, bal.
bällegie, balletje.
ballietsen, donderjagen.
balpenne, balpen.
bandgärden, lange rechte takken die gebruikt worden bij het rietdekken.
bändtie, ook: **baendtie**, bandje.
bane, banden.
bangemakerieje, bangmakerij.
bänkie, bankje.
bankschroeve, bankschroef.
bärre, erg, bar.

bärtels, regels (smalle balkjes).
bässen, barsten; * *dikke bässen*: dikke billen; *pinda bässen*: pinda doppen; *bässen in de haande*: kloven in de handen.
bässend, heel erg, ontzettend.
bässie, kloofje, barst, omhulsel van pinda.
bäste, kloof, barst.
bästerig, vol met barsten.
bäts, 1. parmantig; 2. roepnaam: Bäts.
Battem, Bathmen.
batteriej lichie, zaklantaarn.
batterieje, 1. achterwerk; 2. batterij
bedde ook: **berre**, bed. {p.15}
beddebont, geblokt beddegoed.
beddegie, ook: **berregie**, bedje.
beddegoanstied ook: **berregoanstied**, bedtijd.
beddekaste, bedstee.
beddeplanke, beddeplank; * *die is op de raand van de beddeplanke geboren*: negen maanden na het huwelijk werd het kind al geboren.
beddestèè, bedstee.
bederm, *bederm (bedörf)*, *bedörm*, bederven.
bedlaempie, nachtlampje, bedlampje.
bedoen *bedeud*, *bedoane*, zich bedoen: zich bevuilden.
bedriem, *bedreef*, *bedreem*, 1. bedrijven; 2. *onder die bedriem*: ondertussen.
bedrieng, *bedreug*, *bedröang*, bedriegen.
bedrieten, *bedreet*, *bedretten*, 1. bevuilden; 2. *zich bedrieten van angst*: zeer angstig zijn; 3. *bedretten kieken*: sip kijken.
beduun, *beduun*, *beduud*, beduiden.
beduwegie, klein boerderijtje.
beerboer, houder van mannelijke varkens; vroeger ging men met zijn varken naar de beerboer.
beermusse, berenmuts.
beerputte, beerput.
begapen, ook: **begaepen**, aankunnen, kunnen verwerken, bolwerken; * *hi kan't niet meer begapen*: hij is failliet..
begiezeld, bedekt met ijsel.
begoan, *begung*, *begoane*, begaan.
begraefnisse, ook: **begräffenisse**, begrafenis.
begraefplaetse, begraafplaats
begraem, *begraem*, *befraem/begraefd*, begraven.
begriepen, *begreep*, *begreppen*, begrijpen.
begroten, *begroten*, *begroot*, 1. bekoren, spijt hebben; 2. een begroting maken.
begrujen, *begrujen*, *begruuid*, begroeien.
behalm, behalve.
beheurlijk, behoorlijk.
behoalen, *beheuld*, *behoalen*, behouden.
bekieken, *bekeek*, *bekeken*, bekijken.
bekken, *bekken*, *ebekt*, 1. snauwen, te keer gaan; 2. bekken (zn).
beknooien, *beknooien*, *beknooid*, 1. iets handig oplossen; 2. op een duistere manier de zaak afhandelen.
bekwoam, 1. handelbaar (van materiaal); 2. nuchter (vrij van alcohol); 3. bekwaam.

belèem, *belèem*, *beleefd*, beleven.
belèeng, belegen.
beleren, *beleren*, *beleerd*, africhten van paarden.
belle, 1. lelijk kledingstuk; 2. bel.
beloam, *beloam*, *beloafd*, beloven.
beloeren, *beloeren*, *beloerd*, gluren.
beltie, benaming voor een hoog {p.16} gelegen stuk land (veldnaam).
belzen, 1. soort pruimen; 2. paarderas.
bemujen, *bemujen*, *bemuujd*, bemoeien.
benaem, ook: **benaemp**, vooral, voornamelijk.
benaemen, *benaemen*, *benaemd*, een kind naar een der (groot)ouders noemen.
beniejd, benieuwd.
beniejen, *beniejen*, *beniejd*, benieuwen.
benumen, *benumen*, *benuumd*, benoemen.
benuming, benoeming.
berappen, *berappen*, *berapt*, klaarspelen.
bergbeumpie, ronde houten paal nodig bij het hevelen van de bergkap; het bergbeumpie werd gestoken in de *bergketting*.
bergiezer, het ijzer waarop de draagbalken van de bergkap steunden (zie *berglaanden*).
bergkappe, bergkap, dak op een hooiberg.
bergketting, ook: **bergketten**, ketting met een groot oog (zie *bergbeumpie*).
berglaanden, ook: **berglanden**, draagbalken van de bergkap.
bergroe, grote, hoge houten of betonnen paal waartussen de bergkap hangt; door de gaten in de bergroe werd van buitenaf het *bergiezer* gestoken.
bergspiele, ijzeren bouten waarmee de bergkap op hoogte werd gehouden.
bergstoel, een stuk ijzer waarop de *bergwoage* aan de binnenkant rustte.
bergwoage, houten balk die geplaatst werd op de *bergstoel*.
berig, gereed zijn om bevrucht te worden, gezegd van varken; dit was te zien aan de rode grove vagina.
berkenholt, 1. berken; 2. hout van een berk .
berkentakke, berketak, ook gebruikt voor het afvegen van een rieten dak.
berkentakkie, berketakje, gebruikt om bezems van te maken (zie ook: *riezebessem*).
beroan, *beroan*, *beroane*, beraden.
berongen, de baas blijven, hanteren.
berre, bed; * *zo'n vlo in berre druk ie niet dood*: gezegd van een aantrekkelijk meisje; *bi'j uut berre eweid?*: wat ben je vroeg vanmorgen.
berregoanstied, tijd om naar bed te gaan.
berretog, bedovertrek.
beruurte, ook: **bereurte**, beroerte.
bescheid, 1. antwoord, bericht; 2. uitleg; * *doar hoef ik oe gin bescheid van te doen*.
beschriem, *beschreef*, *beschreem*, beschrijven.
beschrif, beschrijft; * *det beschrif wat!*: dat is lang niet niks.
beschute, beschuit.
beschutentrommel, {p.17} beschuittrommel.
besie, beestje, diertje.
beslagsleupen, houten emmer met één lange duig die tevens oor of handvat was.
besmoor, grootmoeder.
besprujen, *besprujen*, *bespruujd*, besproeien.
bessem, bezem.
bessemrieze, berketwijgjes waarvan bezems worden gemaakt.

bessemstelle, bezemsteel.

beste kaemer, toilet.

bestelkaerte, bestelkaart.

besteneerd, de mooiste kamer in het woonhuis van de boerderij; deze kamer werd alleen gebruikt bij visites.

bestoan, 1. aard; *hi is goed van bestoan*: hij is goed van aard; 2. bestaan.

bestrien, *bestreed*, *bestrene*, bestrijden.

bestriens, schrijlings op paard of fiets zitten.

besvaer, grootvader.

betien, ook: **betiejen**, betijen, zijn gang gaan.

betonmölle, betonmolen.

betrèèn, *betrad*, *betrène*, betreden.

better, beter; * *better een kregelkop dan een doedeldop*: beter temperamentvol dan saai; *ie könt better op 'n zak met vlooiën passen dan op 'n jonge deerne*: met jonge meisjes heb je soms heel wat te stellen.

betteren, *betteren*, *ebetterd*, verbeteren, beter worden (bij ziekte).

bettie, beetje; * *niks veur niks en weinig veur een bettie*: voor niets gaat de zon op.

betuun, schaars.

beugeltässie, ouderwets damestasje met aan de bovenkant een zilveren beugel .

beugelwaeng, wagen waar het kleed niet op was gedaan.

beumpie, boompje.

beunhaeze, beunhaas.

beuntie, boontje; * *ieder beuntie zingt zien deuntie*: het eten van bonen veroorzaakt winden.

beuren, *beuren*, *ebeurd*, 1. tillen, dragen; 2. geld ontvangen.

beutie, bootje.

bewèèng, *beweug*, *bewöang*, bewegen.

bèze, bes.

bèzebos, bessestruik.

bezeid, bezaaid.

bèzestroeke, bessestruik.

beziemens, naast.

bezuken, *bezöch*, *bezöch*, bezoeken.

bezuuk, bezoek.

biddertie, kleine valk.

bie, bij; * *doar hè 'k niks bie*: daar heb ik geen problemen mee; dat doe ik gewoon.

bie toeren, soms, zo nu en dan.

biebaentie, bijbaantje.

biebliem, *bleef bie*, *bie ebleem*, bijblijven.

biedraege, bijdrage.

biedraeng, *draeng bie*, {p.18} *bie edraeng*, 1. bijdragen (ww); 2. bijdragen (zn).

biegeleuf, bijgeloof.

biegeleuwig, bijgelovig.

biehoalen, *heuld bie*, *bie ehoalen*, bijhouden.

bieje, bij; * *de witte biejen vliegt*: het sneeuwt.

biejgie, bijtje.

biekaans, bijna.

biekok, groente.

bielangs, langs, aan; * *ik goa d'r wè èèm bielangs*: ik ga er wel even naar toe.

biele, bijl.

bielesse, bijles.

ibeluchten, *luchten bie, bie elucht*, met een lamp bijschijnen.

bien, *beud, eböane* 1. Bieden; 2. been (zn.).

bienaeme, bijnaam.

biene, benen; * *hi hef meestal het pad tusse de biene*: hij is vaak weg; *van de biene, det rust*: even uitrusten; *ik wul oe niet in de biene jaeng*: blijf rustig zitten.

bienioa, bijna.

bientie, beentje.

bieplanken, planken die een opstaande rand op een kar vormen.

bierolle, bijrol.

bierpulle, bierpul, groot bierglas.

bieschriem, *schreef bie, bie eschreem*, bijschrijven.

biesie, koe.

biesloap, slaapkamergenoot.

biesloapen, *sleup bie, bie esloapen*, bijslapen, slaap inhalen.

biesmaek, bijsmaak.

bieste, koeien.

biester, 1. *biester weer*: slecht weer; 2. *in de biester/op'n biester*: in de war.

biestevleis, rundvlees.

biestevet, rundvet.

bieten, *beet, ebetten*, 1. bijten; 2. bieten (zn.).

bietied, *in de bietied*: in de vrije tijd.

bietieds, bijtijds.

bietip, stoffer en blik.

biezaeke, bijzaak.

biezondag, zondag op een door-de-weeksedal (uitgezonderd Eerste Kerstdag).

bigge, big.

biggenwaeng, kar die men vroeger gebruikte om varkens te vervoeren.

bikhoake, ook: **pikhoake**, haak om koren bij elkaar te houden, zodat het goed gemaaid kan worden.

bille, bil.

billenwaeng, benenwagen.

binden, *bund, ebun*, binden.

binnenbaene, binnenbaan.

binnenbeer, mannetjesvarken met maar één bal.

binnendeur, binnendoor.

binnenmure, binnenmuur.

binnenzolle, binnenzool.

bissen, *bissen, ebist*; ook: **bizzen**, 1. koeien die met de staart omhoog door het weiland rennen; 2. iemand opjagen; * *schei toch uut te bissen*: {p.19} rustig maar aan.

bladhärken, 1. *hi heft 'r iene hen bladhärken*: hij is niet helemaal goed wijs; 2. bladharken.

blaeren, *blaeren, eblaed(erd)*, 1. bladeren; 2. bladen (zn.)

blaksem, bliksem (uitroep).

blankste billen, *kieken wie de blankste billen hef*: kijken wie de beste prestatie levert.

blauwe bloemen, korenbloemen.

bleekveld; * *noa bleekveld gaan*: niet op vakantie gaan, thuis blijven.

bleke, grasveld waar de was gebleekt werd.

bleken, *bleken, ebleekt*, het wasgoed laten bleken.

blekken, *blekken, eblekt*, 1. blaffen; 2. hoesten; 3. *de blekken*: de mazelen.

bleurtie, blaartje.

bleute, omslag van een boek.

biejschop, blijdschap.
bliem, *bleef, ebleem*, blijven.
blienen, baleinen.
blievertie, een langdurige relatie; * ook, als er weinig overlevingskansen zijn bij de geboorte van mens of dier wordt gezegd: *det is gin blievertie*.
blikgruunte, blikgroente.
blinden, 1. steekvliegen; 2. blinden.
bloare, blaar.
bloaspiepie, blaaspijpje.
bloaze, blaas.
bloaze-trappen, volksspelletje met de blaas van een varken.
bloazen, *bleus, ebloazen*, blazen; * *ie mut niet in een zak met veren bloazen*: je kunt je er beter niet mee bemoeien.
bloedbuultie, linnen builtje waarin de *bloedkoeke* werd gedaan.
bloedhiete, bloedheet.
bloedkoeke, gerecht; mengsel van bloed, roggemeel en spek.
bloedneuze, bloedneus.
bloedoare, ader.
bloen, *bloen, ebloene (ebloed)*, bloeden.
bluisterig, 1. opgezet (gezicht); 2. winderig.
blujen, *blujen, ebluujd*, bloeien.
bluuymoand, bloeimaand, mei.
blukkie, blokje.
bluuj, bloei.
bluumpie, bloemetje, bloempje.
boage, boog.
böagie, boogje.
boam, 1. bodem; 2. boven.
boam-an, bovenaan.
boam-ène, ook: **boam-èènde**, bovineind.
boam-of, bovenaf.
boam-uut, bovenuit.
boambien, bovenbeen.
boambroek, bovenbroek.
boamdeure, bovendeur.
boamgebit, bovengebitt.
boamkaante, bovenkant.
boamkaemer, bovenkamer, hoofd.
boamlippe, bovenlip. {p.20}
boammeister, bovenmeester; directeur van school.
bod, 1. boodschap, bericht; 2. *ieder bod*: iedere keer; 3. bod.
board, 1. baard; 2. boord; 3. board (vb. hardboard).
boddel, borrel.
boek, 1. buik; * *zich in de boek bieten*: zichzelf benadelen; * *schrief 't ma op oe boek, dan kö'j het met oe hemp weer uutvèèng*: daar kun je naar fluiten.
boekhoalen, boekhouden.
boekhoaling, boekhouding.
boekpiene, buikpijn.
boekslaeng, hijgend op en neer gaan van de buik.
boekzeerte, buikpijn; * *de boer had boekzeerte en 't peerd balgsmärte*: ziek vee geeft de boer

zorgen.

boele, 1. boel, *een hele boele*: een heleboel; 2. *de boele ofschriem*: de rente betalen; het werk afmaken; 3. spullen; * *gin geld, mà de boele veur mekaere*: niet rijk zijn, maar goed rond kunnen komen.

boer, boer; * *as 'n boer niet zwemmen kan, dan ligt 't an 't water*: de schuld buiten jezelf zoeken.

boerderieje, boerderij.

boerendeerne, boerendochter.

boerenkjel, man van boerenafkomst.

boerenmoes, boerenkool.

boerinne, boerin.

boerknecht, voornaamste of eerste knecht als de boer overleden is.

boerschop, buurtschap.

boezen, schoorsteenmantel.

boezeroen, boeren werkhemd.

bok, bok; * *loat oe niet bie de bok doen*: laat je niet beetnemen.

bokken, onwillig zijn, kuren vertonen.

bokkenkoare, karretje waarvoor een bok gespannen werd.

bokse, 1. broek; 2. box, looprek.

boksebakse, kinderspel gespeeld door jongens, hierbij moest je bij iemand anders op de rug springen.

bol, 1. *d'r een bol ofzaeng*: de bloemetjes buiten zetten; 2. bol.

bolèntie, klein stukje bijv. van worst.

bolkalf, 1. stierkalf; 2. onbenullig persoon.

bölken, *bölken, ebölkt*, 1. schreeuwen (van dieren); 2. opboeren.

bolle, 1. Stier; 2. bol.

bölle, huilebalk.

böllegie, 1. stukje (sigaar of hout); 2. bolletje. {p.21}

bollen, *bollen, ebold*, 1 tochtig zijn van een koe; 2. stieren (zn.); 3. bloembollen (zn.).

böllen, *böllen, eböld*, huilen, schreeuwen.

bollenholder, eigenaar van een stier.

böllies, een baldadige jongen.

bollig, tochtig, gereed om bevrucht te worden (bij een koe).

bolstät, dier met een gecoupeerde staart.

bolte, bout.

bolteren, *bolteren, ebolterd*, 1. stoeien; 2. struikelen, vallen.

bolterkonte, iemand die vaak valt.

bolterpiepe, iemand die veel stoeit.

böltie, boutje.

bomme, bom.

bone, boon.

bonenhof, gedeelte van de moestuin.

bonke, 1. groot fors persoon; 2. groot stuk; 3. heel veel.

bonksen, *bonksen, ebonkst*, bonken, botsen.

bonne, bon.

bontmusse, bontmuts.

boorzalve, boorzalf (zalf om te ontsmetten).

bootram, boterham.

bördenkaste, kast voor het dagelijkse serviesgoed.

bördtie, bordje.

börg, 1. gecasteerd mannelijk varken; 2. waarborg; 3. borg.
börgemeister, burgemeester.
bosbèze, bosbes.
bosmiete, houtmijt.
bosschop, boodschap.
bosschoppentasse, boodschappentas.
bössel, 1. kwajongen; 2. borstel.
bösselen, *bösselen*, *ebösseld*, 1. veel werk verzetten; 2. borstelen.
böste, borst.
böstkaste, borstkast.
bots, 1. onvriendelijk, cru; 2. eensklaps; 3. bots.
bottenkaste, ribbenkast.
bottenwerk, zwaar werk
botter, boter; * *alle botter hoeft nie op iene boterham*: het hoeft niet op, al is het lekker; *de botter is groot*: de melk is voldoende gekarnd..
botterbloeme, boterbloem.
botterfebriek, zuivelfabriek.
bottermärkt, folkloristische markt in Raalte, tijdens de zomermaanden .
botterstikke, mes om mooie figuren op de boter te maken.
bottertonne, 1. karnton; 2. botervat.
bottervleutie, botervlootje.
bouw, 1. oogstwerkzaamheden; 2. bouw.
bouwen, *bouwen*, *ebouwd*, 1. ploegen; 2. bouwen.
bouwmeistertie, kwikstaart. {p.22}
bouwplaete, bouwplaat.
bouwputte, bouwput.
bouwschoene, schoenen gedragen tijdens het ploegen.
braan, *braan*, *ebraand*, branden; * *d'r op braan*: heftig tekeer gaan.
braanderd, 1. ongeduldig persoon; 2. jachtig persoon
braanderig, 1. erg ongeduldig; 2. branderig
braandewien, brandewijn.
braandholt, brandhout.
braandiezer, vuurvreter.
braandnettels, ook: **braandnekkels**, brandnetels.
braandkaste, brandkast.
braandtrappe, brandtrap.
breembusse, ook: **briembusse**, brievenbus.
breefkaerte, ook: **briefkaerte**, briefkaart.
breipenne, breipen.
breischoele, breiles, vroeger gegeven na schooltijd (voor meisjes vanaf 12 jaar).
brekhals, brekebeen.
brekken, *brak*, *ebrokken*, 1. eigentijdse uitdrukking voor tekeer gaan, zich uitleven; 2. breken.
breköpperties, kleine hooi oppertjes die nog niet droog zijn.
breudties, broodjes.
breur, broer.
breurtie, broertje.
briejen, *briejen*, *ebriejd*, brouwen (bepaalde uitspraak van de r).
brikke, rijtuig.
brille, bril.

brinkie, benaming van een laag gelegen stuk land.
bröderties, kleine, in de schil gesmoorde aardappeltjes.
broadpanne, braadpan.
broan, *broan*, *ebroane*, braden; * *hi wil niet rechbroan*: hij past niet goed op, hij leeft niet goed.
bröanselties, bakkorstjes.
bröd, een broedsel eieren.
bröds, broeds.
broek, broek; * *uit de broek gaan*: naar het toilet gaan.
broekspiepe, broekspijp; * *hi hef beide biene in iene broekspiepe*: hij kan niet opschieten.
broen, bruin.
broenachtig, bruinachtig van kleur.
broene berend, kruizemunt (plant).
broene, 1. *de broene*: het bruine paard; 2. *broene kippen*: Barnevelders of Rooie Islanders; 3. *de broene kan't niet trekken*: het is te duur.
broes, schuim.
broezen, *broezen*, *ebroesd*, schuimen, bruisen.
brökkies, brokjes.
bromme, standje, berisping.
brommen, *brommen*, *ebromd*, mopperen.
brommerd, 1. bromvlieg; 2. iemand die moppert; 3. iemand met een bromstem; 4. bromfiets.
brommig, slecht gehumeurd.
bromtolle, bromtol. {p.23}
broodbuul, zakje van stof met brood erin, dit werd vaak om de hals gedragen en meegenomen naar school of werk.
broodetten, *etten brood*, *brood egetten*, de broodmaaltijd gebruiken.
broodkrummels, broodkruimels; * *de broodkrummels stekt oe*: je bent overmoedig.
broodwaeng, bakkerswagen van vroeger.
bröt, 1. achterklap van een ladderwagen; 2. houten schot over de mestgoot.
bruujbak, broeibak.
bruu kas, broeikas.
brugge, brug.
bruggen, 1. boterham; 2. bruggen.
brugklasse, brugklas.
brujen, *brujen*, *ebruujd*, broeien.
bruering, broeierig.
brukie, broekje.
brulfte, ook: **brullufte**, bruiloft.
brummels, bramen.
bruun, *bruun*, *ebruud*, broeden.
buis, 1. kort jasje; * *het meeste geld wördt met 't buis an verdiend*: handwerk wordt slecht betaald.
buje, bui.
buujgie, buitje.
bukkem, 1. bokking; 2. steek onder water.
bulle, bil.
bullegie, 1. billetje; 2. kleine stier; * *hi hef een mooi spullegie, een koe en een bullegie*: hij heeft het goed voor elkaar.
bulsink, bunzing.
bult, 1 een hoop (zand); 2. een heleboel (knikkers); 3. bult.

bummegie, bommetje.

bunder, hectare.

bunen, *bunen*, *ebuund*, ravotten.

bunne, 1. vloer waar de koeien opstaan; 2. schap in de kast.

bunnegie, bonnetje.

bunnepollen, ook: **buntepollen**, hard, lang gras; ook gebruikt voor het afdekken van bijenkorven.

busse, 1. veefonds (i.v.m ziekte dieren); 2. bus; * *die vrouwe is net de Sallandse busse: d'r zit altied volk in*: die vrouw is steeds in verwachting.

bussie, 1. bosje; 2. busje.

buten, buiten; * *hi leg zien eier buten het nöst*: hij gaat vreemd; *as 't buten biestert, is 't binnen best*: bij slecht weer is het behaaglijk binnen te zijn.

butenbaene, buitenbaan.

butendet, 1. bovendien; 2. daarnaast.

butendeure, buitendeur.

butenkaante, buitenkant.

butenlaampe, buitenlamp.

butenlaand, buitenland. {p.24}

butenstoander, buitenstaander.

buultie, builtje.

buung, *beug*, *ebuugd* (*eböang*), buigen.

buurjongs, buurjongens.

buurpröatie, buurpraatje.

buurvrolle, buurvrouw. {p.25}

C

carpionwaeng, wagen met vier wielen die getrokken werd door een paard; de wagen had een laadbak en opstaande randen, voorop was een zitruimte en een laadruimte.

cent 't elle, 1. lage waardering, van weinig waarde; * *den is zo slech as goed van 'n cent 't elle*; 2. cent per el.

centenkroam, kraam waar je voor heel weinig geld (een paar cent) iets kon kopen.

cirkelzaege, cirkelzaag.

collectebusse, collectebus.

collecteschale, collecteschaal.

complimenten, 1. eisen; *wat een complimenten!* 2. groeten; 3. woorden van lof. {p.26}

D

dä, hier (uitroep).

daaldersplaetse, een beste plaats.

daegse, 1. daagse; 2. *'t daegse goed*: werkkleding.

daele, omlaag, naar beneden.

daeng, dagen.

daengs, 1. overdag; 2. voor elke dag.

dagdreum, dagdroom.

dagdurig, de hele dag door; * *wat doe 'j dagdurig*: wat doe je zo de hele dag?

däggie, dagje.

daghuur, geld dat een dagloner verdient.

daghuurder, dagloner.

dagwerk, tijdrovend werk; * *doar he'j dagwerk an*: daar ben je heel lang mee bezig.
dakgötte, dakgoot.
daklieste, daklijst.
dakpanne, dakpan.
damenstässie, damestasje.
dan d'r bie, bovendien.
dankensweerd, het danken waard; * *wat kkommensweerd is, is ok dankensweerd*.
dasse, das.
dauwnettel, dovenetel.
deegrolle, deegrol.
Dèèmter, Deventer.
deerne, meisje; * *die deerne is met de konte op de loop*: dat meisje gedraagt zich uitdagend.
deerntie, klein meisje.
dekbedde, dekbed.
dekken, *dekken, edekt*, 1. dekken; 2. rieten dak (zn.); 3. deken (zn.).
dekkentie, dekentje.
dekkie, koedeken.
dekloage, deklaag.
delle, de deel (van boerderij).
dellendeure, de deur naar de deel.
denne, 1. die; 2. denneboom.
dennegruun, dennegroen.
dent, die (aanw. vnwd.).
dertiene, dertien; * *wat dach ie d'r van, onèèm of dertiene*: wat is jouw mening, ja of ja?
det, dat; * *det dut'e want det mut'e*: hij doet wat hij moet doen; *det det angonk!*: of er werk van gemaakt werd!
deung, *deung, edeugd*, deugen.
deup, doop.
deupen, *deupen, edeupt*, dopen.
deupkeerse, doopkaars.
deupnaeme, doopnaam.
deupsel, doopsel.
deur, door; * *het gat uutlenen en deur de ribben ...*: al te goed is buurmans gek.
deurbelle, deurbel.
deurbeung, *beug deur, deur eböang*, doorbuigen.
deurbieten, *beet deur, deur ebetten*, doorbijten.
deurbraak, doorbraak.
deurbranen, *braan deur, deur ebraand*, doorbranden.
deurbrekken, *brekken (brak)* {p.27} *deur, deur ebrökken*, doorbreken.
deurbuung, *buung deur, deur ebuugd*, doorbuigen.
deurdet, doordat.
deurdoen, *deud deur, deur edoane*, 1. doorgaan; 2. doordoen.
deurdraeger, kleding die het hele jaar gedragen kan worden.
deurdriem, *dreef deur, deur edreem*, doordrijven.
deurgang, diarree.
deurgeefloek, doorgeefluik.
deurgeeflukie, doorgeefluikje.
deurgeem, *gaf (geem) deur, deur egeem*, doorgeven.
deurgoan, *gung deur, deur egoane*, doorgaan.
deurhen, doorheen.

deurkelten ook: **deurkölten**, pijnlijk en tintelend gevoel in handen of voeten bij flinke kou.
deurkniepen, *kneep deur, deur ekneppen*, doorknijpen, effect hebben.
deurkoksels, stampot.
deurkommen, *kwam (kwaamp) deur, deur ekommen*, doorkomen.
deurkrukke, deurkruk.
deurloaten, *leut deur, deur eloaten*, doorlaten.
deurlopend, doorlopend.
deurlopers, doorlopers (soort schaatsen).
deurmaeken, *maeken deur, deur emaeht (emäk)*, doormaken.
deurmatte, deurmat.
deurmekaere, door elkaar.
deurmidden, doormidden.
deurrien, *ree(d) deur, deur erene*, doorrijden.
deursloan, *sleut deur, deur esloane*, doorslaan.
deursmeren, doorsmeren.
deursnede, doorsnede.
deursnee, doorsnee.
deursnien, *snee(d) deur, deur esnene*, doorsnijden
deurstikken, *stikken deur, deur estikt*, stikken (zie ook: *stikdekken*).
deurstrepen, *strepen deur, deur estreept*, doorstrepen.
deurtimmeren, *timmeren deur, deur etimmerd*, aftimmeren voor dubbele bewoning; * *het huus deurtimmeren*: een gedeelte van het huis aftimmeren voor dubbele bewoning.
deurtrapper, fiets zonder freewheel.
deurvertellen, *vertellen deur, deur verteld*, doorvertellen.
deurweekt, doorweekt.
deurzakken, *zakken deur, deur ezakt*, doorzakken.
deurzetten, *zetten deur, deur ezet*, doorzetten.
deurzichtig, doorzichtig.
deurzuken, *deurzuken (deurzöch), deurzöch*, doorzoeken.
deusie, doosje.
deuze, doos.
dieder, van die.
diekie, dijkje (ook gebruikt als veldnaam)
dienen, *dienen, ediend*, 1. in betrekking zijn; 2. dienen.
diesels, distels.
dikke, dik.
dildallen, splees en beweeglijk zijn. {p.28}
dingseldaengs, ook: **dinzes**, dinsdags.
disse, deze; * *noa dissen weer een frissen*: na deze weer een andere.
dissel, bijltje.
disselen, *disselen, edisseld*, het werken met een distel (bijltje).
dissend, deze.
disser, dezer; * *ien disser daeng*: een dezer dagen.
doarantoe, daaraantoe.
doarbie, daarbij.
doardeur, daardoor.
doargunder, daarginds.
doarmet, daarmee.
doarinoa, daarna.
doarinoast ook: **doarnöast**, daarnaast.

doaroaver, daarover.
doarumme, daarom.
doaruut, daaruit.
doarveur, daarvoor.
doem, 1. duiven (uitspraak: lange 'oe'); 2. duim.
doemtille, duiventil.
doen, *deud*, *edoane*, doen.
doesen, *doesen*, *edoest*, 1. wegdutten; 2. douchen.
doesterig, slaperig, duf.
doeve, duif.
dök, deuk.
dökken, *dökken*, *edökt*, 1. betalen; 2. deuken.
dökkie, deukje.
dokteren, zich onder doktersbehandeling stellen.
domi, dominee.
donderieje, gedonder, trammelant.
donderjaeng, *donderjaeng*, *edonderjaegd*, donderjagen, stoeien.
donderpädde, kikkervisje.
donders, 1. op donderdag; 2. donders.
donderschoer, onweersbui; * *hi mäk van 'n dreet een donderschoer*: hij maakt van een mug een olifant.
donderslaege, 1. ondeugden; 2. donderslagen.
donkerbroen, donkerbruin.
donkeren, 1. schemeren, duister worden.
donkergruun, donkergroen.
dood, dood; * *veur dood vot ling*: bijna dood zijn, in coma liggen; *veur dood vot mutten*: verkopen voor de slacht.
doodstille, doodstil.
dook, ook: **doek**, 1. luier; 2. doek.
doomnee, dominee.
dopheet, dopheide.
döppen, *döppen*, *edöpt*, 1. *ik zal oe döppen*: ik zal je wel krijgen; 2. doppen.
döppers, doperwten.
döppertie, doperwtje.
döppies, 1. knappertjes (vuurwerk); 2. dopjes.
dore, eierdooier.
dörm, *dörm*, *edörfd*, durven.
dörpie, dorpje.
dorre, niet fleurig, dor; {p.29}; * *dorre in de kamme*: niet fit zijn.
dös, dorst.
dösmölle, dorsmolen.
dössen, *dössen*, *edöst*, dorsen.
dösvloere, dorsvloer, hier vond het oogsten van het graan plaats.
draam, *draam*, *edraafd*, ook: **draem**, *draem*, *edraefd*, draven.
draeng, *draeng* (*dreug*), *edraeng* (*edräg*), dragen.
dränkie, drankje.
dree, drie.
dree-de-weggens, 1. op drie plaatsen; 2. op drie manieren.
dreeklazoer, stoethaspel.
dreelasse, ook: **dreilasse**, stukje stof dat gebruikt werd om uitscheuren te voorkomen.

dreepäppe, koe met drie spenen.
dreestikken, *dreestikken*, *dree estikt*, 1. plagen; 2. spel: drie op een rij.
dreestikkerd, plaaggeest.
dreestikkerieje, plagerij.
dreglinie, dragline.
drei, 1. bocht; * *hi kon de drei niet krieng*: hij kon de bocht niet halen; 2. draai.
drei-umme, 'n *half pond drei-umme*: een half pond koffiebonen.
dreibanke, draaibank.
dreiboek, draaiboek.
dreien, *dreien*, *edreid*, draaien.
dreierd, 1. draaier, woelwater; 2. onbetrouwbaar iemand.
dreimölle, draaimolen.
dreiörgel, draaiorgel.
dreiputte, waterput waar water uitgeschept werd voor mens en dier.
dreistoel, draaistoel.
dreitolle, draaitol.
dresseerkoare, halfronde houten kar op 2 wielen met aan weerszijden een zitbank; de kar werd getrokken door een paard.
dreugautomaat, (was)droger.
dreugbloemen, droogbloemen.
dreuge, droog; * *een dreuge proeme*: droog en stijf persoon; *de bieste stoat dreuge*: de koeien geven geen melk meer; *een boer hef altied wat, dan te dreuge, dan te nat*: een boer klaagt altijd over het weer.
dreung, *dreung*, *edreugd*, drogen; * *naegels dreung bie de kachel*: niks om handen hebben.
dreugerieje, drogerij.
dreugie, droogje; * *op 'n dreugie*: niks meer te drinken hebben.
dreugisterieje, drogisterij.
dreugkappe, droogkap.
dreugliene, drooglijn (voor was).
dreugmölle, droogmolen.
dreugproeme, droogpruim.
dreugrek, droogrek.
dreumerig, dromerig.
dreugte, droogte.
dreumen, *dreumen*, *edreumd*, dromen (ook zn.)
drieffolle, tol die met een zweep aangedreven werd.
driefzaand, drijfzand.
drieling, 1. kleine aardappelen; te klein {p.30} voor schil-aardappelen, te groot voor krielaardappelen; 2. drieling.
driem, *dreef*, *edreem*, drijven.
drieten, *dreet*, *edretten*, poepen; * *loop hen drieten*: loop naar de maan! *doar kump hi andrieten*: hij is weer te laat.
drieterd, bang iemand.
drietzak, bang iemand.
driever, 1. drevel (gereedschap); 2. drijver (bijv. bij de jacht).
drinkenbussie, metalen of geëmailleed busje om drinken in te doen dat werd meegenomen naar school of werk.
drinkenskrukie, kruikje voor het drinken dat men meeneemt naar het werk.
droa, traag, langzaam.
droabuis, traag iemand.

droadnaegel, 1. vervelend, lastig persoon; 2. spijker.
droemsap, druivensap.
droeve, druif.
droffen, *droffen, edroffen*, durven.
drosies, opschepperij, kapsones.
drossen, er van door gaan; * *hi is goan drossen*: hij is weggelopen.
druppen, *druppen, edrupt*, 1. druppelen; 2. druipen.
druppie, 1. dropje; 2. druppeltje.
duchen, *duchen, educht*, dunken.
duken, *deuk, edökken*, duiken.
dukje, doekje.
dumelink, lapje om de duim of vinger bij verwonding.
dummelig, 1. vergeetachtig, enigszins afwezig; 2. slaperig.
dummeltje, klein kind.
dunne, dun.
dunnegies, dunnetjes.
duukplanke, duikplank.
duumpje, duimpje.
duusteren, *duusteren, eduusterd*, donker worden, invallen van de duisternis.
duvelstok, duivelwandelstok (boom).
duveltje, 1. klein kachelkje; 2. duiveltje.
dwäs, dwars.
dwäshuus, dwarshuis. {p.31}

E

eek, eikeschors.
eekkettentie, kettinkje gebruikt om de omvang van een stapeltje eikeschors te meten.
eeklättie, meetlat van ongeveer 1 meter lengte om gelijke lengtes van het eikehout te krijgen.
èèm, ook: **èèven**, even.
èèmolder, iemand van dezelfde leeftijd.
èèmpies, eventjes.
èèmwelsb ook **èènwels**, net zo goed, toch al.
èènde ook: **èène**, einde; * *alles hef 'n èènde en een wos zelfs twee; hi beurt de boom altied bie 't zwoarste èènde*: hij ziet het altijd somber in; *den wul altied het mulnste met beide èènden*: die wil altijd het onderste uit de kan.
eenderweggens, 1. op een plaats, op een adres; 2. enerzijds.
èèndtie toe, een klein stukje worst.
èèndtie, eindje.
èèng, *èèng, e-èègd*, eggen.
eer, 1. haar; 2. voordat.
eerbèzen, aardbeien.
eerkauwen, *eerkauwen, eerkauwd*, herkauwen.
eerns, serieus, ernst.
eerpels, aardappelen (zie ook **jappel**).
eers, 1. aars; 2. eerst.
eersen, *in 't eersen*: in het begin.
eerstdaegs ook: **eerstdaengs**, binnenkort, eerdaags.
effen, 1. even; 2. effen.
effenties, eventjes.

effenvölle ook: **èèmvölle**, evenveel; * *hi löp t'r mà veur effenvölle bie*: hij loopt een beetje met z'n ziel onder de arm.

egge, eg.

eier, eieren; * *as det ei brekt, dan zal 't härd stinken*: als die bom barst dan zijn de gevolgen niet te overzien; *het is mie 't gekaekel wè, mà eier leng, ho mà*: praatjes vullen geen gaatjes.

eierdöppie, eierdopje.

eierproemen, grote gele pruimen.

eiloof, klimop.

eingwies, eigenwijs.

eken, 1. eiken; 2. eikschillen.

ekertie, eekhoortje.

eksteroge, eksterroog.

elene, geleden.

elle, el.

elleboage, elleboog (ook van kachel).

ellepiepe, ellepijp.

empe ook: **miegempe**, mier.

empig, humeurig. {p.32}

ène, 1. eind; 2. einde.

enkeld, 1. af en toe, een enkele keer; 2. allen maar; 3. tener.

ente ook: **èènte**, eend.

entenkolk, eendenkolk.

ereboage, ereboog.

erfholder, erfgenaam.

erfhuus, boeldag.

etbeware, etenswaren.

etger ook: **etgruun**, gras dat al een keer in het hooiseizoen gemaaid is.

etjappel, consumptie-aardappelen.

etleppel, eetlepel.

ettenspot, gietijzeren pot waarin het eten werd gekookt.

ettenstied, etenstijd (hiermee werd altijd het warme eten bedoeld).

eugie, oogje.

eumpie, (suiker)oompje.

eur, hun.

eurtie, 1. inhoudsmaat; 2. muntje; 3. oortje.

èverdassen, hagedissen. {p.33}

F

fäbeltie, 1. verzinsel; 2. fabeltje.

falderabbes, vreemd persoon, vreemde vogel.

fazel, geslachtsdeel van koe en varken.

feestneuze, feestneus.

feestoamd, feestavond.

feile, ook: **feitel**, dweil.

feilen, *feilen*, *efeild*, dweilen.

feilijk, feitelijk.

femeltie, kwezel.

fenusie, fornuisje.

fenuus, fornuis.

fenuuspot ook: **kokkepot**, fornuispot, stond buiten in een apart hok o.a. om aardappelen en de was in te koken.

fesoën, fatsoen.

fesoëlijk, fatsoëlijk.

fetuten, manieren, ideeën; * *nieje fetuten*: nieuwe manieren of ideeën, modegril.

fezante, fazant.

fezantehaene, fazantehaan.

fezantehenne, fazantehen.

fidderen, *fidderen*, *efidderd* ook: **fitteren**, rillen.

fiedel, viool; * *goa'j met noar buten, de fiedel die giet*: ga je mee naar buiten, naar de muziek?

Fiedeldans, St. Vitusdans (een zenuwziekte).

fielsepee, fiets (velocipède).

fiën, 1. tenger; 2. streng godsdienstig; 3. fijn, niet grof.

fiender, fijner.

fiene denne, spar.

fiënen, streng belijdende gelovigen.

fiënoal, totaal.

fiësterig, guur en nat.

fiëtsbelle, fietsbel.

fiëtsplaetie, belastingbewijs voor een fiets in de vorm van een metalen plaatje.

fiëtslötteltie, fiets sleuteltje.

fiëuurzaege, figuurzaag.

fiëuurzaeng, figuurzagen (ww. en zn.)

fiëjngevuldig, fijngevoelig.

fiëllepiënen, lupinen; ook toegepast als groenbemesting.

fiëltërzäkkie, filterzakje.

fiëtsë, klein beetje.

fiëtsie, heel klein beetje.

fiëttërkloas, heel secuur iemand.

fiëems, 1. onduidelijk, vaag; 2. er vermoeid uitzien.

fiësse, fles.

fiëssie, flesje.

fiëciteren, *fliciteren*, *fliciteerd*, feliciteren.

fiëkkërieje, 1. vaag weerlichten; 2. 'n *mooie flikkerieje*: een goed handeltje.

fiëddërgoed, dunne katoenen stof(fen).

fiëddërmusse, plooiemuts.

fiëssig, zacht.

fiëuite, 1. *een jonge fluite*: een jonge meid; 2. fluit.

fiëuitësholt, hout van de lijsterbes, waar in het voorjaar {p.34} fluitjes van kunnen worden gemaakt.

fiëumë, slijm, fluim.

fiëddëlig, slordig, onverzorgd (bij kleding).

fiëkë, 1. valse vrouw; 2. fuik; * *vis in de foeke*: midden in de roos! 3. *een rare foeke*: een raar geval; 4. *doar zit de foeke*: daar zit nou net de kneep.

fiëkënen, *foeken*, *efoekt*, 1. kreukelen; 2. de foekepot bespelen; 3. fuiken.

fiëkëpot, 1. een blik dat bespannen is met een varkensblaas, in het midden zit een rietje dat je op en neer moet bewegen, zodat je een donker geluid hoort; op vastenavond loopt men met de foekepot; 2. sterk uitgedroogde (aard)appel.

fiëkërig, kreukelig.

foekvel, sterk gerimpelde huid, gezegd van oude mensen; ook gezegd van gerimpelde schil om (aard)appel.

foezel, eigengestookte jenever.

foezelen, *foezelen*, *efoezeld*, wegmoffelen.

fokke, 1. bril; 2. fok.

foksen, *foksen*, *efokst*, ploeteren.

fopers, denneappels.

fosse, handvol, bos, pluk.

fosselen, *fosselen*, *efosseld*, frutselen.

fotorullegie, fotorolletje.

framboze, framboos.

frituurpanne, frituurpan.

froeselen, *froeselen*, *efroeseld*, stoeien, knuffelen.

frommelig, kreukelig.

fruchten, *fruchten*, *efrucht*, weide afrasteren (zie ook *rikken*, *vrèèn*).

fruitmane, fruitmand.

fruitschale, fruitschaal.

fussie, klein beetje, plukje; * *ussie*, *fussie stro*, *wie stinkt hier zo?* (rijmpje).

fut, vooruit, schiet eens op! {p.35}

G

gaanze, gans; * *een vette gaanze 't gat smeren*: overdaad schaadt.

gaegie, gaatje.

gaeren, *gaeren*, *egaerne*, verzamelen, vergaren.

gaffel, gereedschap waarmee bijv. worst aan de zolder werd opgehangen.

gaffeltange, oorworm.

gaiballi hutie, garribaldi hoed.

galbloaze, galblaas.

galwepse, galwesp.

gängie, **gängegie**, gangetje.

gangbaar, gangbaar; * *de grond gangbaar maeken*: land ontginnen.

gangs, aan de gang, bezig; * *gangs goan*: beginnen.

gank, vaart.

gärm, garven.

gärmschieten, garven in de berg gooien.

gärmschieter, persoon die garven in de berg gooit.

gärre, gard.

gärve, garf, schoof.

gas, 1. een schoof, meestal 6 korengarven tegen elkaar; 2. gas.

gasanstekker, gasaansteker.

gasfenuus, gasfornuis.

gasflesse, gasfles.

gaskraene, gaskraan.

gaslaampe, gaslamp.

gaslanteern, gaslantaarn.

gäspel, gesp.

gasselmone, scheldnaam voor protestanten.

gassen, *gassen*, *egast*, 1. schoven zetten; 2. gassen.

gäste, gerst.

gasterd, 1. vies persoon; 2. onbetrouwbaar iemand.

gasterig, vies, smerig.

gasvlamme, gasvlam.

gat, gat; * *ie mut niet hoger poepen dan oe gat zit*: je moet je grenzen kennen; *loat'e mà is kieken uut wat veur gat of e kump*: wat verbeeldt hij zich wel; *hi pröt oe zo van' stoel en giet d'r zelf met 't gat opzitten*: hij overdondert je met woorden.

gattebanen, banden aan de schort.

gättie, gatje; * *dan poept'r een veugeltie det noe nog gin gättie hef*: wie dan leeft, wie dan zorgt.

gauw-kloar; * *wie et gauw-kloar*: we eten iets gemakkelijk (bijv. soep).

gauwigheid, *in de gauwigheid*: heel vlug, snel.

gebäkkie, gebakje.

gebakschötteltie, gebakschoteltje.

geboortekaarte, geboortekaart.

gebrökken, gebroken.

gebruuksanwizing, gebruiksaanwijzing.

gebruuksveurwerp, gebruiksvoorwerp.

gedachtenisse, aandenken.

gedichien, gedichtje.

gedienen, gordijnen; * *de gedienen veurspölt det 't {p.36} doar donker is in huus*: van buiten is al te zien dat het daar niet schoon is in huis.

gedientie, gordijntje.

gedoan, *dit is heel wat gedoan*: dit is heel wat waard.

gedraeng, *gedraeng, gedraeng*, gedragen.

gedrei, gedraai.

geehonger, gapen van de honger.

gèèlköpper, geelkoper.

gèèloar, pees (zeen).

geem, *gaf, egeem*, geven.

geerne, graag, gaarne.

geheister, zwaar en moeilijk werk.

geheung, geheugen.

geheur, gehoor.

geheurapperaat, gehoorapparaat.

geheurig, gehorig.

geiselen, *geiselen, egeiseld*, rennen.

geitenkeze, geitenkaas.

gekkigheid, 1. weelde; * *ze weet van gekkigheid niet wat ze mut doen*; 2. flauwekul.

gekökker, geklungel.

geldbuul, geldbuidel; * *een geldbuul en een bedelnap hangt nooit honderd joar an dezelfde deurklinke*: rijkdom is vergankelijk.

geldkraene, gedlkraan.

gelèèngheid, gelegenheid.

geleuf, geloof.

geleum, *geleum, geleufd*, geloven.

geleuwig, gelovig.

gelieke, gelijk.

geliekenisse, gelijkenis.

gelle gure, geelgors (vogel).

gelte, jong vrouwelijk varken, geslachtsrijp.

gemak, 1. wc; 2. *met gemak*: zo langzamerhand, gemakkelijk; 3. gemak.
gemättel, 1. moeizaam verlopen, getob; 2. gemartel.
gemeender, gemener.
geneung, 1. vertrouwen; 2. genoeg.
gengelen, *gengelen*, *egengeld*, ook: **gängelen**, slenteren, doelloos rondlopen.
genog, genoeg; * *de wereld is een värkenstrog, wie 't härdste grip krig nooit genog*: brutalen hebben de halve wereld.
geriffemeerd, gereformeerd.
geroane, geraden; * *det is oe geroane ok!*
geroes, geruis.
geschenkbonne, geschenkbon.
gesleuns, de ingewanden van een geslacht dier.
gespöl, gespeel.
getoedeloer, lawaai, gejengel.
getugenisse, getuigenis.
getuung, *getuung*, *getuugd*, getuigen.
gevaer, 1. gerij (paard en wagen); 2. gevaar.
gevret, ongedierte.
gevuldig, gevoelig.
gevuligheid, gevoeligheid.
gevuul, gevoel.
gevuulslèem, gevoelsleven.
gewaerwörden, *wörden gewaer*, {p.37} *gewaer ewörden*, gewaarworden.
geweite, ingewanden.
gewönnen, *ik kan d'r niks met gewönnen*: ik kan er niets mee beginnen.
gewruut, gewroet.
gewulfte, gewelf.
gezinsgreute, gezinsgrootte.
gezinslèem, gezinsleven.
gezoes, gesuis.
gezolten, gezouten.
gezuuk, gezocht.
gie, ook: **gee**, lange strook gemaaid gras.
giebelen, *giebelen*, *egiebeld*, giechelen.
gier, 1. uier; * *a'j een koe verkoopt bi'j het gier ok kwiet*: alles heeft z'n voor en tegen; 2. gier.
giespelen, *giespelen*, *egiespeld*, hardlopen.
giet; * *det giet d'r van*: dat gaat er heftig aan toe.
gieteling, merel.
gieten, *gieten*, *egötten*, gieten.
giezel, rijp, ijzel.
giezelen, *giezelen*, *egiezeld*, ijzelen.
gif, 1. geeft (ww); * *wat God niet gif, gif de Hevea*: waar de natuur te kort schiet (kleine boezem) zorgt de Hevea voor opvulling (vroeger gezegd in Raalte); *as'e wat gif, dan is 't de geest*: hij is gierig; 2. gif.
gin, geen; * *ie hebt ok gin zittend gat*: jij kunt moeilijk stil zitten; *det is gin soep um de trein te halen*: de soep is wel erg heet.
giniene, niemand, niet één.
ginne, 1. geen een; 2. gindse.
gipsplaete, gipsplaat.

gis, *e gis niet*: helemaal niet.
gisteroamd, gisteravond.
glad, 1. opgeruimd, netjes; 2. *glad in de panne*: lege (koeke)pan; 3. glad.
glaesie, glaasje.
glaezenkleed, vitrage.
glasbloazerieje, glasblazerij.
glasplaete, glasplaat.
gleisterig, 1. glad, glibberig; 2. glanzend; 3. opgezwollen.
gleuve, gleuf.
glierbaene, glijbaan.
glieren, *gliern, eglierd* ook: *glieren, glee, eglene*, (uit)glijden.
glieve, gleuf, kier.
gloepen, gluren.
gloepens, heel erg; **gloepens mooi*: heel erg mooi.
gloeperd, gluiperd.
glujen, *glujen, egluujd*, gloeien.
glujend, gloeiend.
gluujlaampe, gloeilamp.
gluujnig, gloeiend.
goa'j, ga je.
goadag, een vrije dag.
goagel, gehemelte.
goan, *gung (gunk), egoane*, gaan. {p.38}
goande, druk, onrustig; *goande voete*: lopend; *zo goande voete*: zo langzamerhand.
goanderweggens, geleidelijk aan.
goaren, garen; * *hi hef 't zwatte goaren ok niet uut evunden*: hij is ook niet één van de allerslimsten.
goarok, bovenste rok bij klederdracht.
goastok, wandelstok.
goechelen, giechelen.
goed, 1. kleding, stof; 2. goed; 3. *goed können*: zich goed (gezond) voelen; 4. *goed können met*: goed kunnen opschieten met iemand; 5. *goed goan*: het beste! (groet bij weggaan).
goedsmoeds, in vol vertrouwen, doodgemoedereerd.
goeienoamd, goedenavond.
gold, goud; * *hempie raek mien gättie niet, want mien gättie is van gold*: wat loopt die verwaand.
goldbloemen, goudsbloemen.
goldbroen, goudbruin.
golddroad, gouddraad.
goldpries, goudprijs.
goldrenette, goudreinet.
goldvissie, goudvisje.
golfplaete, golfplaat.
göllen, *göllen, egöld*, schreeuwen, veel lawaai maken.
götstien, gootsteen.
götte, 1. spoelkeuken (bijkeuken) bij een boerderij; 2. goot.
gottegere, lieve help, verdorie.
göttengat, gat in de muur van de spoelkeuken waardoor schrobwater naar buiten kon.
göttie, gootje.
graansoele, mopperpot.

graanzen, kreunend geluid van koeien voordat ze gaan kalven.
graem, *graem, egraem*, graven.
grammieterig, nors, mopperig.
gravinne, gravin.
grèenze, grens.
grei, spoel.
grensstreke, grensstreek.
grepe, greep; * *ieder bie zien vak, de boer bie de grepe, de mulder bie de zak*: bemoei je met je eigen zaken/schoenmaker blijf bij je leest.
greute, grootte.
greuts, verwaand.
greutsigheid, verwaandheid.
grienderig, guur en vochtig.
griepen, *greep, egreppen*, grijpen.
griepstuver, grijpstuiver.
griesbroen, grijsbruin.
griezels, kriebels, rillingen.
grisselties, ook **grusselties**, kleine deeltjes, splintertjes.
groemboan, aanzeggen van een sterfgeval.
groembrood, speciaal soort brood gebruikt tijdens de broodmaaltijd na een begrafenis.
groemmoal, broodmaaltijd na afloop van een begrafenis.
groemneudiger, aanspreker, iemand die kwam vertellen dat er een sterfgeval was in de buurt of familie.
groes, gruis. {p.39}
groewelijk, gruwelijk.
groffe, grootvader.
grofvae, grootvader.
grondholt, balk op de grond van een koestal waarin de repels staan; * *veur (of: an) 't grondholt zitten*: aan het eind van zijn krachten zijn.
grondonderzuuk, grondonderzoek.
grondverve, grondverf.
gropmoo, grootmoeder.
gröskeze, graskaas.
gröslaand, grasland, weiland.
grösmechine, grasmachine.
grösmeier, grasmaaier.
grösnekke, scheldwoord (*grös* = gras).
gröspolle, graspol.
gröstosse, graszode, grasplag.
gröszoad, graszaad.
grote bonen, tuinbonen (ook 'dikke tiene' genoemd).
grözerig, eetlustig (bijv. bij zwangerschap).
gruuj, groei.
grujen, *grujen, egruujd*, groeien.
gruujkrach, groeikracht.
gruujstoepe, groeistuip.
gruujzaam, groeizaam.
grunigheid, groente en fruit.
gruppe, 1. mestgoot in de stal achter de koeien; 2. greppel voor afwatering.

gruppenloper, koe die vaak met de achterpoten in de mestgoot staat, zodat de uier vies wordt.

grupvae, grootvader.

gruun, groen; * *gruun plukken*: knollen trekken.

gruunachtig, groenachtig.

gruungoed, appels en peren.

gruunholt, dennehout.

gruunland, knollenakker.

gruunte, groente.

gruunteboer, groenteboer.

gruuntesnieder, groentesnijder.

gruuntesoep, groentesoep.

gruuntezoad, groentezaad.

gruunvoer, groenvoer (bijv. klaver, knollen).

gummiebaand, rubberband.

gummiehaansen, rubberen handschoenen.

gummiezolle, rubberen zool.

gunder, ginds.

gunne, gindse.

guns, 1. ginds; 2. gunst.

guren, *guren*, *eguurd*, het doorlaten van stof, bijv. in een zoldering omdat er kieren zijn.
{p.40}

H

haand, hand; * *a'j den een haand egeem hebt, maa'j de vingers wè noatellen*: die kun je niet vertrouwen.

haandgrepe, handgreep, handvat.

haandtasse, handtas; * *een haandtasse biespringen*: even helpen.

haandtässie, handtasje.

haansen, handschoenen.

hächebalgen, hijgen.

hächen, *hächen*, *ehächt*, hijgen.

haegelbuje, ook: **hagelbuje**, hagelbui.

haemertie, hamertje.

haendtie, handje.

haene, haan.

haenentred, klein beetje, heel iets.

haentie, haantje.

haeren, *haeren*, *ehaerd*, scherp maken van de zeis; * op de **haerspit** werd de zeis met de **haerhaemer** scherp geklopt.

haergerei, gereedschap voor het scherp maken van de zeis.

haerhaemer, hamer gebruikt bij het scherp maken van de zeis.

haerspit, klein aambeeld gebruikt bij het scherpen van de zeis.

haeze, haas; * *elk schot is nog gin haeze*: het is niet altijd raak; *de oale haezen kent de stropen*: wie oud is, heeft veel ervaring.

haezelippe, hazelip.

haezelnötten, ook: **hazelnötten**, hazelnoten.

hakbiele, (hak)bijl.

hakholt, kaphout.

hakke, hak.
hakkebaand, leren bandje/riempje aan schaats.
hakken, *hakken*, *ehakt*, 1. schoffelen; 2. hakken.
hääkie, hakje.
hakselen, *hakselen*, *ehakseld*, aan kleine stukjes hakken.
hålfie, halfje; * *mu'j nog koffie? doe mie nog mà een hålfie*.
halfmud, maatvat van 50 liter of 35 kilo (bijv. voor aardappels)
halfscheid, de helft.
halm, halve; * *halm dag*: halve dag.
halsholt, stuk hout of ijzer tussen twee paarden waaraan de hoofdstellen bevestigd waren.
hålsie, halsje.
halskraege, halskraag.
halszaeke, halszaak.
halve moane, gereedschap in de vorm van een halve maan, waarmee de slootkant gemaaid werd.
halverweggens, halverwege.
hamvroage, hamvraag.
håndigen, goed afgaan, ergens handig in zijn.
hangboek, hangbuik.
hangen, *hangen* (*hung*), *ehangen*, hangen.
hangkissie, kistje dat met kettinkjes aan de ladderwagen was bevestigd.
hangklokke, hangklok.
hanglaampe, hanglamp. {p.41}
hangmatte, hangmat.
hapschere, bij de hand, bazig vrouwspersoon.
hårdheurig, hardhorend.
hårdholt, hardhout.
hårke, hark; * *a'j een hårke hebt, kö'j een olifant wè kietelen*: wie niet sterk is, moet slim zijn.
hårmelties, hermelijntjes.
hås, hars.
håssenpanne, hersenpan.
håssens, hersens.
håssie, 1. pinda; 2. uitgebakken plak spek.
håtkleppe, hartklep.
håtkwoale, hartkwaal.
håststreke, hartstreek.
håtte, hart; * *de taal van 't håtte kent mennig dialekt*: de liefde spreekt vele talen.
håttig, hartig.
håttigheid, hartelijkheid.
håtzeerte, hartzeer.
haverklap, **haeverklap**, 1. gedorst haverstro; 2. om de haverklap.
haverkort, **haeverkort**, gesneden haver (ongedorst).
haversniedsel, **haeversniedsel**, gesneden haverstro.
hee, ook: **hi**, hij.
hèngschere, heggeschaar.
heerd, ook: **neerd**, 1. de mooie kamer van de boerderij; 2. haard.
heerdiezer, haardijzer.
heerdmot, opveegsel van de vloer.
heet, (oude benaming voor) heide.

heetbössel, heideborstel.

heetbösselverkoper, venter met heideborstels (tot ongeveer 1940).

hef, 1. hefinrichting; 2. heeft (ww); 3. heft.

hefbrugge, hefbrug.

hège, heg; * *de hège scheren*: de heg knippen.

hègie, hegje.

heisteren, *heisteren, eheisterd*, 1. stoeien; 2. drukte maken; 3. een moeilijk karwei klaren.

hekke, hek; * *de leste koe dut 't hekke toe*: wie 't laatst is, moet de deur sluiten.

hekkendam, doorgang in de afrastering; opening tussen 2 palen (**hekkenpoalen**) die met een hek afgesloten kan worden.

hekkenpoal, stevige steunpaal waaraan het hek vastzit.

hekkie, hekje.

Heldern, Hellendoorn.

helken, *helken, ehelkt*, een zeel om een aantal korenschoven binden.

helkzeel, zeel die om 6 garven werd gebonden.

helle, hel.

hellig, kwaad, boos.

helligheid, kwaadheid.

helligkop, heethoofd, iemand die gauw kwaad is.

hem, **hebben**, *had, ehad*, hebben.

hemdekleden, afleggen van {p.42} overledene.

hemelwörmpie, lieveheersbeestje.

hemp, hemd; * *wie het 't eerste vernemp, hef 't zelf in 't hemp*: wie het 't eerst ruikt, heeft zelf z'n gatje gebruikt.

hemskneupie ook: **hemdekneupie**, 1. bloem (*matricaria*); 2. hemdsknoop.

hen en weerumme, heen en terug, retour.

hen, heen; * *doar giet 't met Gaiman 't dak op*: daar heb je de poppen aan het dansen.

hendoen, *deud hen, hen edoane, mooi met hendoen*: mooi weer spelen met iemand.

hengoan, *gung (gunk) hen, hen egoane*, weggaan.

hèinig, 1. rustig, kalm; 2. middelmatig (van afmeting); 3 *hèinig an*: langzamerhand, rustig aan.

henne, hen.

hennegie, hennetje.

henneweertie, retourtje.

henreize, heenreis.

henroezen, *roezen hen, hen eroesd*, iets onnauwkeurig doen.

hentien, *tien hen, hen etiegd*, heengaan.

herderstässie, herderstasje (plant).

herfstseringen, asters.

hermelties, hermelijntjes.

hetsig, verhit.

heufd, hoofd; * *hi löp zo härd as 'n luus op 'n zeer heufd*: hij maakt zich niet druk; *een lèëm as een luus op een zeer heufd*: een mooi leventje.

heufkeze, hoofdkaas, gemaakt van het vlees van een varkenskop.

heufpiene, hoofdpijn.

heufstel, hoofdstel.

heufzeerte, hoofdpijn.

heugte, hoogte; * *den hef de heugte*: die heeft teveel gedronken.

heuj, hooi; * *heuj wennen*: hooi omkeren.

heujberg, hooiberg.

heujbruuj, hooibroei, ontstaat wanneer hooi te vroeg (nog vochtig) wordt binnengehaald.

heujen, *heujen, eheujd*, hooien; * 't heujt niet erg: het weer is niet goed om te hooien.
heujhärke, hooihark, een grote houten hark.
heujkoorts, hooikoorts.
heujlaand, hooiland (ook veel gebruikt als veldnaam).
heujmiete, hooimijt.
heujpinke, frisse jonge meid.
heujschudder, hooischudder, werktuig om gras/hooi te keren.
heujschure, hooischoor (open kapschoor).
heujtied, hooitijd.
heujvörke, hooivork.
heujwaeng, 1. langpootmug; 2. hooiwagen.
heujzaege, lange zaag om hooi door te 'zagen', zodat het gemakkelijker was een gedeelte van het hooi uit de hooischoor te halen.
heujzolder, hooizolder.
heupie, hoopje. {p.43}
heurbaar, hoorbaar.
heuren, *heuren, eheurd*, horen.
heurig, huiverig.
heurntie, horentje.
heurtie, haartje.
heuw, stop, hu (uitroep).
hi ook: **hee**, hij.
hiele ook: **hilde**, bergruimte onder de hooizolder.
hiemen, *hiemen, ehiemd*, piepend ademhalen.
hier op an, 1. hier naar toe; 2. hier in de buurt.
hierboam, hierboven.
hierderweggens, hier in de buurt.
hierdeur, hierdoor.
hiesen, hees.
hiete, heet.
hijskraene, hijskraan.
hilde ook: **hiele**, bergruimte onder de hooizolder.
hillegie, verkleinwoord van hilde.
himmoa ook: **hillemoal**, helemaal.
hinderloage, hinderlaag.
hindernisbaene, hindernisbaan.
hoake, haak; * *ik leupe mie 't gat uut de hoaken*: ik liep me de benen uit 't lijf.
höaken, *höaken, ehöakt*, 1. plezier maken (*höaken en angoan*); 2. haken; * *peutie höaken*: laten struikelen.
hoakens, haken (mv. van haak).
höakie, haakje.
hoaknoale, haaknaald.
hoakpenne, haakpen.
hoalen, *heuld, ehoalen*, 1. houden; * *völle zeien en de zak dichte hoalen*: kouwe drukte; 2. dragen; *kö'j det wè hoalen*: is dat niet te zwaar?
hoalfoes, haak waaraan de kookpot hangt.
hoalketten, ketting waaraan de ketel boven het vuur hangt.
hoar, haar; * *ie könt nog niet zien wat 't wördt: hoar of veren*: ironisch gezegde bij beginnende baardgroei; *ie könt gin kaalkop an 't hoar trekken*: waar niets is, is niets te halen.
hoarbaand, haarband.

hoardreuger, haardroger.
hoargruuj, haargroei.
hoas, haast.
hoaste, bijna, haast.
hoasten, *hoasten, ehoast*, haasten.
hobbelpoord, hobbelpaard.
hoe'n, wat voor een.
hoed, 1. lichaam; 2. hoed.
hoef, 1. kapje van brood; 2. hoef.
hoeke, 1. hurken; 2. welke, wat voor soort.
hoeken, *hoeken, ehoekt*, 1. zich niet lekker voelen, ziek zijn; 2. hurken.
hoekvlagge, hoekvlag. {p.44}
hoem, *hoem, ehoefd*, hoeven.
hoenene, **hoeniene**, wat voor een.
hoenderdiem, kippendieven (bijv. vos, bunzing).
hoenderen, *hoenderen, ehoenderd*, rondscharrelen.
hoendergat, luikje waardoor kippen in- en uitgaan.
hoeneer, wanneer.
hoenène, hoe ver.
hoepe ook: **hoppe**, groene korenhalm die als fluitje werd gebruikt.
hoesbuje, hoestbui.
hoesdränkie, hoestdrankje.
hoevölle, hoeveel.
hoevölste, hoeveelste.
hof, (groente)tuin.
höffie, groente-, bloemen- of kruidentuintje; * *geduld is een kruud det in weinig höffies gruujt*: geduld is een schone zaak.
hofstèè, hofstede.
hofzoaddinge, groentezaden.
hoge, hoog.
hökkie, hokje,
höllegie, holletje.
Höllenboer, 1, familie(bij)naam; 2. cabaret/muziek-duo uit Raalte/Luttenberg.
hölpn, (*helpen*), *hulp, ehölpn*, helpen.
holt, hout.
holtbak, houtbak, vroeger een rechthoekig getimmerde verhoging in de woonkamer waarin het kachelhout bewaard werd, met daarop een deksel zodat deze tevens als zitplaats gebruikt kon worden.
holddoeve, houtduif.
hölten, houten.
hölterig, houterig, onbehouwen.
hölties, 1. houten schaatsen; 2. houtjes.
holtkiste, houtkist.
holtleusie, houtschuurtje.
holtloze, houtloods, open houtschuur.
holtschroeve, houtschroef.
holtschrufie, houtschroefje.
holtschure, houtschuur.
holtspoane, houtspaan.
holtworm, houtworm.

holtzaege, houtzaag.
hommelnös, hommelnest.
hond, hond; * *een lopende hond krig altied wat in de mond*: wie veel op pad is, scharrelt de kost wel op; *de helligste hond grip meestal 't bot, de zinnigste hond giet met niks vot*: een brutaal mens heeft de halve wereld.
hondebaene, hondebaan.
hondebloem, zie: *honnebloem*; paardebloem.
hondsdaeng, honsdagen.
hongergevuul, hongergevoel.
hongerleuntie, hongerloontje.
hönig, honing.
honnebloem, zie *hondebloem*; paardebloem.
hoofdrolle, hoofdrol.
hoogmisse, hoogmis.
hoonderrikke, zitstokken voor de kippen.
hoppe, 1. groene korenplant die als fluit werd gebruikt; 2. hoop.
hotte, ratelaar (plant).
houwen, *houwen, ehouwen*, slaan. {p.45}
hubberig, rillerig.
hufie, 1. kapje van brood; 2. hoefje.
huisterig, enigszins stormachtig.
hukertie, melkstoeltje.
hukie, hoekje.
humme, (uitroep) opzij; gezegd tegen koeien en paarden.
humsie, die daar, dingetje...
hundertie, hondje.
hup, 1. heup; 2. hup.
huppelwater, jenever.
hupvrog, ruim vroeg.
husic, 1. wc; stond vroeger vaak op enige afstand van het huis; 2. huisje.
husicmest, ontlasting in de emmer van het wc-huisje (vroeger).
hutie, hoedje.
hutte, hut.
huttentut, kruisbloemige plant, vooral om de olie uit de zaden gekweekt.
huus, huis; * *helder op of niet in huus*: wees eens duidelijk!
huusbezuuk, huisbezoek.
huusdag, dag waarop men thuis blijft (bijv. Eerste Kerstdag).
huushenne, iemand die veel thuis zit.
huushoalen, huishouding, huishouden.
huushoaling, huishouding.
huusholdbukie, huishoudboekje.
huusholdelijk, huishoudelijk.
huusholdgeld, huishoudgeld.
huusholdschoele, huishoudschool.
huusholster, huishoudster.
huuskaemer, huiskamer.
huusmusse, huismus.
huusroad, huisraad.
huuslöttel, huissleutel.
huusstèè, plek voor een nieuw te bouwen huis.

huzen, *huzen, ehuisd*, 1. wonen; 2 huizen (zn.). {p.46}

I

ie ook: **ieje**, jij, u; * *ie krabt ok woar 't oe niet jökt*: je slaat er maar een slag naar.

iederbot, iedere keer.

iedereis, telkens weer.

iederiene, iedereen; * *iederiene pröt oaver mien drinken, mà gin mènse weet hoevölle döst ik hebbe*: zelfbeklag van een dronkaard.

iekenbussie, eikenbosje.

iekenholt, eikehout.

iekertie, eekhoorn.

iekheurntie, eekhoortje.

iele, jullie.

ieleu ook: **ieluu**, **iele**, **ule**, jullie.

ieme, vrouwelijke bij.

iemenkorf, bijenkorf.

iemenschoer, plaats met een open voorkant waarin de bijenkorven staan.

iemenstal, bijenschuur.

iemenwaeng, wagen waarmee vroeger de bijenkorven naar de heide werden gebracht.

iederweggens, enerzijds, op één manier.

iene, een; * *he'j d'r weer iene op kousenvoeten loaten gaan*: heb je weer een wind gelaten?

ieng, gehoorzamen, luisteren; * *iegt oe!*: gedraag je!

iengaal ook: **iengael**, aan één stuk door.

ienjoarig, eenjarig.

ienmoa, **ienmoal**, eenmaal.

ienspan, houten frame waartussen een paard liep.

ies, ijs; * *as t'r ies is, mu'j schaetsen*: je moet de gelegenheid te baat nemen.

iesbaene, ijsbaan.

iesblökkie, ijsblokje.

ieskaste, ijskast.

ieskoald, ijskoud.

ieskoare, ijscokar.

iesloage, ijslaag.

iesmusse, ijsmuts.

iesvriej, ijsvrij.

ietsie, iets.

iewig, erg; * *iewig zunde*: erg jammer.

iezerdroad, ijzerdraad.

iezerdröagie, ijzerdraadje.

iezergieterieje, ijzergieterij.

iezertie, klein stukje ijzer.

iezerzaege, ijzerzaagje.

impesant, en passant, in het voorbij gaan.

inbrekker, 1. egoïst; 2. inbreker.

inhalen, *heuld in, in ehoalen*, inhouden.

inhold, inhoud.

inkoelen, *koelen in, in ekoeld*, inkuilen.

inkommen, *kwam (kwaamp) in, in ekommen*, 1. binnenkomen; 2. inkomen.

inktflesse, inktfles.

inktlappe, inktlap.
inktrolle, inktrol.
inktvlekke, inktvlek.
inlegzolle, inlegzool.
inschriem, kleine afgesloten ruimte in de klederkist voor het opbergen van kostbaarheden. {p.47}
inschunen, *schunen in, in eschuund*, aanzetten tot baldadigheid.
inspöllen, *spöllen in, in espöld*, inspelen.
inteeng, 1. tegen; 2. tegemoet.
inwiejen, *wiejen in, in ewiejd*, inwijden.
inzeien, *zeien in, in ezeid*, inzaaien. {p.48}

J

jà nòh, tja, ja nou.
jach, 1. groot aantal; * *det is jach*: daar wordt getrakteerd; 2. jacht.
jachtpetieje, jachtpartij.
jachterig, gejaagd, jachtig.
jaeng, *jaeng, ejaegd (ejäg)*, 1. rijden; 2. jagen.
jak en rok, kledingstuk waarvan het onderste deel de rok en het bovenste het jak werd genoemd.
jappel ook: **eerpels**, aardappelen; * *jappel met blote gat*: aardappelen zonder vlees erbij; *jappel met jappel*: alleen aardappelen.
jappelkoele, aardappelkuil.
jappellaand, grond waarop de aardappels verbouwd worden.
jappelloof, aardappelloof.
jappelschellen, *schellen jappel, jappel escheld*, aardappels schillen.
jappelvekaansie, schoolvakantie in de periode dat de aardappelen werden geroid (herfstvakantie).
japse, flinke snee.
jässe ook: **jasse**, jas.
jässie, jasje.
jeneverflesse, jeneverfles.
jeude, jood.
jeudenbuurte, buurt waar joden wonen.
jeudenkärmse, lawaai, herrie.
jeudenspek, sukade.
jeudensterre, jodenster.
jeudinne, jodin.
jeuds, joods.
jeurtie, jaartje.
jitse, dun, mager persoon (ook gezegd van dieren).
joargetiede, jaargetijde.
jochteren, *jochteren, ejochterd*, herrie maken, stoeien.
joetsen, *joetsen, ejoetst*, met vaart doorschuiven van in produktie zijnde dakpannen; * *Joetse*: naam van het gemeenschapscentrum in Raalte.
jök, jeuk.
jökken, *jökken, ejökt*, jeuken; * *det jökt oe nie meer*: daar heb je geen last meer van.
jökkerig, jeukerig.
jökpoeier, jeukpoeder.

jongensdreum, jongensdroom.
jongensnaeme, jongensnaam.
jongensstemme, jongensstem.
jongs, 1. *de jongs*: de jongens; 2. *wat jongs*: een baby.
jongvolk, jongelui.
jonkheid, de jeugd.
jonksten, jongste.
jörkie, jurkje.
juffer; * *een angeklede juffer*: kachel met eromheen uitgewerkt gietijzer (mantel).
juustement, juist. {p.49}

K

kaamp, hoog gelegen stuk grond (veel gebruikt als veldnaam).
kaant, 1. netjes; 2. *det bin'k kaant vergetten*: dat ben ik totaal vergeten.
kaante, 1. *van kaant of an*: precies op volgorde; 2. kant; * *allemaal rampen an disse kaante van Kampen*: ironisch gezegde bij kleine tegenvallers.
kaantig, netjes, verzorgd.
kaantrecht, gezaagde planken zonder groef.
kabelhusie, transformatorhuisje (electriciteitshuisje).
kabelbaene, kabelbaan.
kabof, 1. klompenhok; 2. dakkapel.
kachel, kachel; * *as 't nog gekker wördt, vrös 't nog achter de kachel*: als alles brandt, brandt water ook.
kachelpiepe, kachelpijp.
kachelpotlood, zwart poetsmiddel voor de kachel.
kachelsmit, roetaanslag.
kaemerjasse ook: **kaemerjässe**, kamerjas.
kaempie, benaming voor een hoog gelegen stuk land.
kaenen, *kaenen*, *ekaend*, karnen.
kaenmölle, karmolen.
kaenpad, looppad van het paard dat de karmolen in beweging bracht.
kaenpaddeure, deur naar de ruimte waar gekarnd werd.
kaerte, kaart.
kafmölle, handmolen, gebruikt om het kaf van het koren te scheiden.
kalebasters, kalebassen.
kälfie, kalfje.
kalm, *kalm*, *ekalfd*, kalven.
kälmpies, kalmpjes.
kalver, kalveren.
kalverlaentje, stukje weiland voor kalveren.
kamme, kam.
kammenet, kabinet; * *he'j de koe weer in de lae van 't kammenet*: heb je gehandeld en het geld binnen?
kammeroad, vriend, kameraad.
kampeerboerderieje, kampeerboerderij.
kampeerplaetse, kampeerplaats, camping.
kankerkruid, klein helmkruid.
kankerpitte, mopperaar.
kanne, kan.

kännegie, kannetje.

kapelle, kapel.

kapleerzen, kaplaarzen.

kapoester, aanduiding voor iets heel groots; * *det is een kapoester van een bolle*: dat is een hele grote stier.

kapot, 1. dood; * *de koe is kapot egoane*: de koe is dood; 2. kapot.

kappe, kap.

kappellegie, kappelletje. {p.50}

käppie, 1. dakje; 2. kapje.

kapsienders, capucijnen.

karbiedlanteern, carbidlantaarn.

karnemelk, karnemelk; * *water en karnemelk zweten*: doodsbang zijn.

karnemelksnäppie, kom waar men karnemelk uit dronk.

kartelschere, kartelschaar.

kässe, kers.

kastanjebroen, kastanjebruin.

kaste, 1. aanduiding dat iets heel groot is; bijv. *een kaste van een huus*; 2. kast; * *ie pocht wè zo härd, mà de moezen ligt bie oe ok dood veur de kaste*: wat een grootspraak!

katoele, kerkuil.

käts, helemaal, totaal.

katte, kat; * *doar is ok wat bie det de katte niet lust*: pas op dat je de mond niet verbrandt.

katteliek, katholiek.

kattestät, kattestaart (ook een plant).

kättie, katje.

kättiesdrup, katjesdrop.

kedettie, kadetje.

kedeugie, cadeautje.

kèèlpiene, keelpijn.

keerblik, stofblik.

keerls ook: **kjels**, kerels.

keerse, kaars; * *as 't mut kö'j met 't gat de keerse uitbloazen*: in tijd van nood kan veel.

keersenbak, kaarsenbak.

keersenfabriek kaarsenfabriek.

keersenholder, kaarsenstandaard.

keersenluchie, klein lantaarntje met een kaars erin.

keersenvet, kaarsvet.

keersies, kaarsjes.

keerslicht, kaarslicht.

kegelbaene, kegelbaan.

kelderloek, kelderluik.

keldermotte, pissebed.

keldertrappe, keldertrap.

kèle, keel.

kelte ook: **költe**, kou.

kemel, aanduiding dat een dier heel groot is.

keren, *keren*, *ekeerd*, 1. vegen; 2. keren.

kerkbezuuk, kerkbezoek.

kerkboek, kerkboek; * *ie könt better zien kerkboek wèèn as zien peerd*: hij werkt hard, maar hij komt weinig in de kerk.

kerkesproake, algemene mededelingen voor of in de kerk.

kerkklokke, kerkklok.
kerkoele, kerkuil.
kerkstied, tijd om naar de kerk te gaan; * *onder kerkstied*: in de tijd dat men naar de kerk gaat.
kerkstoave, mooie stoof die meegenomen werd naar de kerk.
kermejanken, 1. klagen, zeuren; 2. veel pijn hebben.
kermse, kermis.
kesstave, (kerst)banketstaaf.
kesbeumpie, kerstboompje.
kesdaeng, kerstdagen.
keskaerte, kerstkaart. {p.51}
keskraensie, kerstkransje.
kesoamd, kerstavond.
kesstalle, kerststal.
kestied, kersttijd.
ketier, kwartier; * *een stief ketiertie*: een klein kwartiertje.
ketrolle, katrol.
ketteltie, keteltje.
ketten, ketting.
kettenspanner, kettingspanner.
kettingzaege, (motor)kettingzaag.
keu, 1. big; 2. keu.
keugeltje, kogeltje.
keujgie, kooitje.
keukenrolle, keukenrol.
keukenzaand, wit zand dat over de vloer werd gestrooid, vaak in mooie figuren.
keultie, kooltje.
keupie, koopje.
keur, keuze; * *in de keur goan*: veel keuze hebben.
keze, kaas.
kezenmelk, dikke melk, hangop.
kezien, kozijn.
kidde ook: **kirre**, paard.
kiefte, kievit.
kiefteneier, kievitseieren.
kiek, kijk; * *uut de kiek*: prima, ontzettend goed.
kiekdeuze, kijkdoos.
kieken, *keek, ekekken*, kijken.
kiekkaste, 1. poppenkast; 2. t.v.
kiekoamd, kijk- en spelavond vlak voor Sinterklaas.
kielbolten, keilbout.
kiene, kiem.
kienholt, hout dat lang in 't veen heeft gezeten.
kiepelen, *kiepelen, ekiemeld*, vallen.
kiepkoare, kar met wentelbare bak.
kiesie, kalfje.
kiespiene, kiespijn.
kieuwen, 1. halsklieren van de mens; 2. kieuwen.
kiezen, *keus, eköazen*, kiezen.
kinderköppies, kinderkopjes (straatstenen).

kinderleer, godsdienstig onderwijs voor oudere kinderen.
kinketten, kettinkje aan 't bit van het paard.
kinne, 1. *te kinne wèèn*: kinds zijn; 2. kin.
kippe, kip; * *as de boer een kippe et, dan is de boer ziek of de kippe*: een boer slacht niet nodeloos; *ik mut èèm doen wat 'n kippe niet kan*: ik moet plassen.
kippenloop, buitenren voor kippen.
kippenlukie, luikje in kippenhok.
kippenrenne, kippenren.
kippenrikke, zitstok voor kippen.
kippie, kippetje.
kissie, kistje.
kissieskjel ook: **kissieskeerl**, markskramer.
kistentuug, kleding voor speciale gelegenheden, die bewaard werd in een klerenkist.
kitsen, kaatsen. {p.52}
klaetergold, klatergoud.
kjels, kerels; * *de helfte van alle luu die trouwt bint kjels*.
kjeltie, kereltje; * *broek, woar goa'j hen met det kjeltie*: de verhouding is zoek.
klabanus, iets groots.
klabäts, boem (uitroep).
klabätse, karwats.
klabätteren, *klabätteren*, *klabätterd*, met veel lawaai neervallen, kletteren.
kladde, 1. bepaalde hoeveelheid; 2. vlek; 3. klad.
kladderig, 1. miezerig (weer); 2. vlekkerig; 3. kliederig (haar).
klaeng, *klaeng*, *eklaegd*, klagen.
klank, 1. kink, afgekneld stukje in slang of darm; 2. klank.
klaphengst, hengst met maar één bal.
klapholt, dun hout; * *zo maeger as 'n klapholt*: erg mager.
klappe, 1. achterwand van een wagen; 2. klep van een broek (klederdracht).
kläppe, klappen.
klaproze, klaproos.
klasse, 1. klas; 2. klasse.
kledingzaeke, kledingzaak.
kleedhökkie, kleedhokje.
kleedwaeng, boerenwagen overspannen met wit linnen doek.
kleerkiste, kledingkist.
kleermotte, kledingmot/kleermot.
kleidoeve, kleiduif.
kleiloage, kleilaag.
kleingeleuvig, kleingelovig.
kleinzunne, kleinzoon.
kleisteren, *kleisteren*, *ekleisterd*, 1. onbeheerst lopen; 2. klauteren.
klemme, klem.
klepmölle, soort vogelverschrikker in een kerseboom.
kleppe, 1. mond; 2. klep.
kleppen, *kleppen*, *eklept*, doelloos rondlopen.
klepperkonte, slenteraar.
kleroasie, kleding.
kletspröaties, kletspraatjes.
kleufholt, gekloofd hout.
kleum, *kleum*, *ekleufd*, kloven.

kleurdeuze, kleurdoos.
kleurplaete, kleurplaat.
kleuterschoele, kleuterschool.
klier, 1. smal staand boordje op een manshemd; 2. klier.
klikspoane, klikspaan.
klimmen, *klum, eklummen*, klimmen.
kloar, klaar; * *det is gauwer op egetten dan kloar emäk*: dat is makkelijker gezegd dan gedaan.
kloarjappel, maaltijd bestaande uit alleen maar aardappelen.
kloarspöllen, *spöllen kloar, kloar espöld*, klaarspelen. {p.53}
kloete, kluit.
kloeten, 1. kluwen (wol); 2. kluiten.
kloetenschuppe, schopje dat door een herder gebruikt werd om een kluitje zand te gooien naar een afgedwaald schaap.
klokhuus, 1. long, lever en hart van een dier; 2. klokhuis.
klokke, 1. kloek (kip); 2. klok.
klökkie, klokje.
klompenhöltie, meetlat gebruikt bij het maken van klompen.
klompholt, hout (van wilg of populier) waarvan men klompen maakt.
klongels, voorwerpen van slechte kwaliteit.
kloppe, 1. gereedschap van een rietdekker; 2. schijnheilig iemand; 3. klop; * *kloppe op de schostien, duvel in huus*: pas op voor mooipratrs!
klössie, klosje.
klötteren, *klötteren, eklötter*, kleine kwarweitjes opknappen.
klouwer, klaver.
klouweroas, klaveraas.
klumpie, klompje.
kluntie, klontje.
kluntiesschère, schaar om kandij in stukjes te knippen.
kluntiestange, tang waarmee kandijklontjes werden doorgeknepen.
kluppeltie, knuppeltje.
knaeng, *knaeng, eknaegd*, knagen.
knalpiepe, uitlaat.
knappen, *knappen, eknapt*, 1. Botsen; 2. knappen.
knäpperties, klappertjes (kinderspeelgoed).
knärre, 1. vervelend iemand; 2. *oale knärre*: oud taai mens.
knäs, kraakbeen.
knässebot, kraakbeen.
knäsetaanden, knarsetanden.
knechie, knechtje.
kneupie, knoopje.
kneusie, kneusje.
knibbelen, *knibbelen, eknibbeld*, ruzie maken.
knieheugte, kniehoogte.
kniene, 1. knieën; 2. konijn.
knienenköttel, konijnenkeutel.
knientie, konijntje.
knienenvoer, konijnevoer.
kniep of chichorei.
kniepen, *kneep, ekneppen*, knijpen.

knieperd, 1. iemand die erg zuinig is; 2. iemand die knijpt.
knieperig, erg zuinig.
kniepertie, 1. wafelkoekje; 2. knijpertje.
kniepkonte, gierigaard.
kniepköttel, gierigaard.
kniepstuver, gierigaard.
knieptange, nijptang.
kniewaeng, knieholte.
knikkerbuul, knikkerzak.
knip, {p.54} 1. *as 't knip*: als 't er op aankomt; 2. knip.
knipgat, oneffenheid in de weg.
knipkoele, zie *knipgat*.
kniplichie, zaklantaarn.
knipmusse, witte kanten muts die vroeger door vrouwen vanaf hun 18e jaar op zondag werd gedragen.
knipoge, knipoog.
knipoong, *knipoong*, *eknipoogd*, knipogen.
knippe, 1. portemonnee; 2. knip.
knoeren, *knoeren*, *eknoerd*, hard trappen met een bal.
knoaken, botuieinden van een koe.
knoem, *knoem*, *eknoefd*, afkluiven van een bot.
knoest, 1. knuist; 2. noest.
knolgruun, veevoer (loof van knollen).
knolle, knol.
knöllegie, 1. klein paard; 2. knolletje.
knolpere, pere-ras (Oranje Bergamot).
knolraepe, koolraap.
knooibokse, iemand die prutst of klungelt.
knooibuul, zie *knooibokse*.
knooien, *knooien*, *eknooid*, prutsen, klungelen.
knooierd, zie *knooibokse*.
knoopbiele, bijl met knop waarmee slachtvee werd bedwelmd.
knopendeusie, knopendoosje.
knöppieslich, electrisch licht.
knospèle, knospeld.
knotte, knot.
knötteren, *knötteren*, *eknötterd*, kreukelen.
knötterig, kreukelig.
knötters, kreukels.
knup, 1. vloek; 2. knoop.
knupdukje, zijden halsdoekje.
knuppen, *knuppen*, *eknupt*, knopen; * *as de zak vol is, mu'j 'm dichte knuppen*: je moet op het juiste moment reageren.
knuppie, knoopje.
knuren, *knuren*, *eknuurd*, kreunen.
knusie, knuistje, klein kereltje.
köagies, 1. rekruten; 2. kaantjes.
koald, koud.
koale märkt, veemarkt die een per jaar eind oktober gehouden wordt in Zwolle.
koale familie, aangetrouwde familie.

koale, kou(de).

koanvet, uitgesmolten reuzel (varkensvet).

koare, kar; * *dieke schoef an, aans kiept mie de koare*: zorg dat je het evenwicht bewaart.

koaren, *koaren, ekoard*, 1. rijden; 2. karren.

köartie, karretje.

koelaand, stuk grond uitsluitend gebruikt voor koeien (veel gebruikte veldnaam).

koelbak, bak van beton gevuld {p.55} met water waarin de melkbussen werden gezet om de melk koel te houden.

koele, kuil.

koelring, ronde plastic ringen met gaatjes aangesloten op een kraan, die om de melkbussen werden gelegd om te koelen.

koeltasse, koelbox.

koelwaeng, koelwagen.

koerepe, koetouw.

koereppel, staander in koeiestal.

koezen, 1. 'n *koezen van 'n kjel*: een onbenul; 2. kiezen (*koezentaand*).

koffiebone, koffieboon.

koffiebusse, bus waarin koffiebonen bewaard worden.

koffiekanne, koffiekan.

koffiemölle, koffiemolen.

kojäckie, cognacje.

kokhuus, apart gebouwtje om in te koken en 's zomers ook om in te wonen.

kökkelen, *kökkelen, ekökkeld*, geluid van een patrijs of fazant.

kokken, *kokken, ekokt*, koken.

kökken, keuken; * *a'j niet kokken könt, mu 'j uut de kökken bliem*: bemoei je niet met dingen waarvan je geen verstand hebt.

kokkepot, grote ijzeren pot waarin de was werd gekookt: ook voor het wekken en koken van voeraardappelen.

kökkeren, *kökkeren, ekökkerd*, doelloos rondlopen, klungelen, zich redden.

kökkertie, kokertje.

kokosmatte, kokosmat.

kokosnötte, kokosnoot.

kölbaand, riempje om de hals van een paard.

kold ook: **koald**, koud.

koldfiester ook: **koale fiester**, koukleum.

koldvuur, 1. afsterving van weefsels; 2. koudvuur.

kolle, 1. heks; 2. col.

köllegie, kooltje.

kollen, kolen; * *het is meer gruus as kollen*: het beste is er uit.

kollengruus, kolengruis.

kollenkitte, kolenkit.

kollenschuppe, kolenschop.

köllies, baldadige jongen.

komme, kom.

kommederen, *kommederen, ekommedeerd*, commanderen, bevelen.

kommen, *kwamp (kwaamp), ekommen*, komen.

kommies, 1. volkoren brood; 2. kommies.

komof, afkomst.

koneginne, koningin.

konik, koning (kaartspel).

konikriek, koninkrijk.
konkelefoezen, *konkelefoezen*, *konkelefoesd*, iets stiekem regelen.
konkelefoesies, praatjes.
konkeltie, koffieketel waarin de koffie mee naar het land werd genomen.
kons ook: **köttens**, laatst, onlangs.
konte, kont; * *den hef de konte d'r mooi in edreid*: die is er mooi ingerold; {p.56}
't is niks dan kop en konte: die heeft een gedrongen figuur; *die twee det is kop en konte*: twee handen op een buik; *met de kop veur de konte liggen*: ziek zijn.
köntie, kontje.
kontzeel, onderste band om een garf.
koorsen, koorts.
kop, kop, hoofd; * *wat den in de kop hef, hef e niet in de konte*: wat hij eenmaal wil, praat je hem niet uit zijn hoofd; *wat is den toch kort veur de kop*: wat is die lichtgeraakt.
kopballe, kopbal.
kopenschop, boodschappen.
kopkukelen, *kopkukelen*, *kop ekukeld* ook: **kopkeukelen**, een koprol maken.
koplaampe, koplamp.
köppeltie, koppeltje.
köpper, koper.
köpperdroad, koperdraad.
köppie, kopje, hoofdje.
koppiene, hoofdpijn.
koprolle, koprol.
koptouwen, touwen die vastgemaakt worden aan de kop van een koe.
kopzeel, bovenste band om een garf.
kopzeerte, hoofdpijn.
kopziekte, ziekte bij koeien.
körkdreuge, kurkdroog.
körke, kurk.
körken, *körken*, *ekörkt*, 1. rondhangen; 2. klungelen.
körkie, kurkje.
körreltie, korreltje.
kotbie, dichtbij.
kotter bie, dichterbij.
kotoamig, kortademig.
kössie, korstje.
köste, korst.
kösteren, *kösteren*, *ekösterd*, rondscharrelen, licht werk verrichten.
kösterig, hard gebakken met veel korsten.
kosvrouwe, hospita.
kosschoele, kostschool.
kotte, *te kotte*: tekort.
köttel, 1. keutel; * *moezenköttels wult rogge wèen*: het moet meer lijken dan het is; *köttel, wie hef oe eleg*: je moet je niets verbeelden; 2. binnenste deel van een boomstam.
köttelen, *köttelen*, *ekötteld*, klungelen, rondscharrelen.
köttens, laatst, onlangs.
kouwe, 1. kooi; 2. kauw (vogel).
kouwgie, kooitje.
kraaienneppe, ijzeren pen met haak eraan, gebruikt bij de hooibergketting.
kraante, kraant.

krabbe, schram.
kraege, kraag.
kraekstemme, kraakstem.
kraekwaeng, (oude) krakende wagen.
kraelties, kraaltjes.
kraene, kraan.
kraengzaege, lange zaag waarmee bomen in de lengte werden doorgezaagd. {p.57}
kraentie, 1. krantje; 2. kraantje.
kraenwaeng, kraanwagen.
kralle, 1. niet eetbare bes; 2. kraal.
krange, 1. binnenste buiten, verkeerd om; 2. tegen de draad in.
krankiel, durf.
kraplappe, broek met een klap eraan (i.p.v. rits).
krappe, houten blokje gebruikt als afsluiting van een deur.
krasgat, spleet in de rokken, waaronder de rokzak (*noazak*) hangt.
kregel, fris, vitaal, levendig.
kreien, *kreien*, *ekreid*, kraaien (ook zn.).
kremelgroot, ook: **kleingroot**, tussen jong en oud in.
krengfenbriek, destructiebedrijf (voor dood vee).
krengfenputte, put voor kadavers.
krengfenwaeng, wagen waarmee kadavers werden opgehaald.
krengerig, 1. gezegd wanneer er kringen in de aardappel zitten; 2. vervelend gedrag vertonen.
krente, snibbig kind.
krentenböllegie, krentenbolletje.
krentenplässie, krentenbol.
krentenstoete, krentenbrood.
krentenwegge, groot krentenbrood met name bij geboorte gegeven.
kreuntiespenne, kroontjespen.
krèzelen, *krèzelen*, *ekrèzeld*, woelen in bed.
kribbegie, 1. klein kinderbedje achterin de bedstee; 2. kribje.
kriegelkonte, vurig persoon.
kriegertie, krijgertje.
krielkippe, krielkip.
krieng, *kreeg*, *ekreeng*, 1. nemen, pakken; 2. krijgen; * *he'j 't of krie'j 't*: voel je je eigenlijk wel goed?
krik-enten, wilde eentjes.
krikke, krik.
krisbèzen, ook: **krissebèzen**, kruisbessen.
kroam, 1. rommel, troep; 2. kraam.
kroambedde, kraambed.
kroambezuuk, kraambezoek.
kroamvesite, kraamvisite.
kröate, een naar, vervelend kind.
kröaterig, vervelend.
kroepelken, kromme twijgen van het kreupelhout, gebruikt bij het vastleggen van rieten daken.
kroepen, *kreup*, *ekröppen*, kruipen.
kroepgat, kruipruimte.
kroepholt, stuk hout om de nek van het schaap om te voorkomen dat het door de afrastering kruipt.

kroepöllie, kruipolie.
kroepruimte, kruipruimte.
kroepwinkeltie, klein winkeltje waar alles dicht op elkaar staat.
krökken, *krökken*, *ekroökt*, klungelen, prutsen.
kromme, krom; * *op 'n kromme vore wördt 't* {p.58} *meest verbouwd*: een kromme voor is nu eenmaal langer.
krone, kroon; * *hi haalt mie de krone van de kop*: hij maakt mij te schande
kroonlaampe, kroonlamp.
kroonstientie, kroonsteentje.
kroplappe, een hemd dat losgemaakt kon worden om de baby te laten drinken aan de borst.
kroppe, 1. keel; 2. krop.
kröppel, kreupel.
kröppelen, *kröppelen*, *ekröppeld*, kreupel lopen.
kröppie, kropje.
krubbe, ook: **kruppe**, voerbak of voergoot voor paarden of koeien.
krubbenbieter, een paard dat uit gewoonte of ziekte steeds in de krubbe bijt.
krudenbotter, kruidenboter.
kruderig, gekruid.
krukasse, krukas.
kruke, kruik.
krukje, kruikje.
krukke, 1. jaarring; * *weer 'n krukke d'r bie op*: gezegd wanneer iemand een jaar ouder wordt; 2. kruk.
krukken, *krukken*, *ekrukt*, 1. sukkelen; 2. jaarringen (zn.); 3. krukken (zn.).
krukkerig, niet goed ter been, zere botten.
krulkool, boerenkool.
krullen, *krullen*, *ekruld*, 1. 't zal d'r um krullen: het gaat spannend worden; 2. krullen.
krulspèle, krulspeld.
krummelen, *krummelen*, *ekrummeld*, kruimelen.
krummels, kruimels; * *krummels is ok brood*: de kleine dingen hebben ook waarde; *de broodkrummels stekt oe*: je bent overmoedig.
kruudkeze, komijnekaas.
kruudkoeke, kruidkoek.
kruudmoes, streekgerecht, bestaande uit karnemelk met rozijnen, worst, spek, gort en kervel.
kruudmoesgruunte, kervel.
kruudnaegel, kruidnagel.
kruudplässie, paasbroodje.
kruun, *kruun*, *ekruud*, kruien.
kruusbèzen, kruisbessen.
kruuskras, kriskras.
kruwaeng, kruiwagen.
kruzen, kruizen; * *oale huzen det bint kruzen*: wat oud is, is duur in onderhoud.
ku'j, kun je.
kuieren, *kuieren*, *ekuierd*, wandelen.
kuierlatten, de benenwagen.
kukelen, *kukelen*, *ekukeld*, 1. buitelen; 2. kraaien van de haan.
kukenachtig, dom en ondoordacht.
kukentie, kuikentje.
kukie, koekje.
kukiestrommel, koekjestrommel.

kulen, *kulen, ekuuld*, rollen.
kulo, zonderling figuur. {p.59}
kummegie, kopje.
kunnig, bekend; * *kunnig volk*: bekenden.
kunnigheid, bekendheid; * *oale kunnigheid*: oude bekenden.
kunsie, kunstje; * *hoe meer kunsies een aap kan, hoe meer of e d'r doen mut*: hoe meer je kunt, hoe vaker een beroep op je gedaan wordt.
kunstiesbaene, kunstijsbaan.
kuntie, kontje.
kupe, kuip.
kusjet, corset.
kussentog, kussentijk.
kuulbaand, oude benaming voor hoepel.
kuultie, kuiltje.
kuvätte, (oude benaming voor) envelop.
kwabbe, kwab.
kwaboalen, vis die lijkt op een paling.
kwaekerieje, druk geklets.
kwalle, kwal.
kwalsteren, *kwalsteren, ekwalsterd*, de keel schrapen.
kwarktaerte, kwarktaart.
kwättie, kwartje; * *a'j trouwt kump de gulden op twee kwätties*: samen leven, samen delen.
webbel, 1. onderkin; 2. kletskous.
wekken, *wekken, ekwekt*, 1. wekken; 2. kweekgras (zn.).
wenkoppen, aardbeien met een zwart 'neusje'.
wetse, pruim.
kwikstät, kwikstraart; * *zien vae was 'n kwikstät*: zijn vader was een flierefluiter.
kwoadsprekken, *sprekken kwoad, kwoad esprökken*, kwaadspreken.
kwoale, kwaal. {p.60}

L

laampe, lamp; * *gin tórf in de laampe, gin öllie in 't vuur*: armoe troef; *ik heb de laampe al scheef ehangen*: ik zit krap bij kas.
laampenkappe, lampekap.
laampenpoetsers, lisdodde (plant).
laand, land; * *den hef altijd laand te koop*: dat is een opschepper.
laandstekkertie, landverovertje (kinderspel).
laban, nietsnut, klaploper.
lachbujes, lachbui.
laedkleppe, laadklep.
laegie, laatje.
laekentie, lakentje.
laempies, lampje.
laen, *laen, elaene*, laden.
laentje, benaming voor een stuk grond (ook gebruikt als veldnaam).
laentie, laantje.
laetblujer, laatbloeier.

laete, laat; * *a'j te laete in huus komt dan bromt ze; a'j te laete in de kerke komt dan zingt ze*: er is altijd wat; *laete ha(e)ver kump ok op*: wie zich niet haast komt er ook wel; *hoe laete is 't naor tied?*: hoe laat is het?

laete kerk, de laatste mis op de zondagmorgen.

laeter, later; * *as Lepie dood is, maag ie laeter Lepie wörden*: wat bij jij goochem zeg.

laetigheid, *in de laetigheid*: op het laatste moment.

laetwaeng, iemand die steeds erg laat is.

lak, weinig zout bevattend.

lakloage, laklaag.

lämmegie, lammetje.

lämmegiespap, lammetjespap.

lammaerig, beroerd, niet fit.

lämpie, ook: **laempie**, lampje.

landbouwschoele, (lagere) landbouwschool.

landingsbaene, landingsbaan.

landkaerte, landkaart.

langerder, langer.

langwaeng, ook: **lankwaeng**, verlengde boerenwagen voor bijv. vervoer van boomstammen; men kende de lange en de korte langwaeng.

langzaege, ook: **lankzaege**, trekzaag.

lankuut, languit.

lanteern, lantaarn.

lanteernpoal, **lanteernpoale**, lantaarnpaal.

lanter, iemand die een boerderij huurt van een grootgrondbezitter.

lapcent, extra cent bij kaartspel.

lappe, 1. *een lappe van een kjel*: waardeloos persoon; 2. lap.

lappen, *lappen, elapt*, 1. repareren; *een baand lappen*: band plakken; 2. lappen; * *een gezicht van oale lappen*: boos kijken; 3. inzetten bij spel; 4. *ik bin niet goed op de lappen*: ik voel me niet goed.

lappenmane, lappenmand. {p.61}

läppie, lapje.

läppieskatte, lapjeskat.

läppieskjel, ook: **läppieskeerl**, venter met textiel.

lasse, naad, las.

lässen, ook: **laesen**, *in 't laesen*: op het laatst.

läst, ook: **laetst**, laatst.

lästied, ook: **laestied**, de laatste tijd.

latte, lat.

latten, latten; * *an de latten*: 1. failliet; 2. heel moe; *lange latte*: lang iemand.

lebmaege, lebmaag.

leddertie, laddertje.

ledderwaeng, boerenwagen met zijschotten.

ledenlieste, ledenlijst.

lèëftied, leeftijd.

leegte, 1. laagte; 2. leegte.

lèëm, *lèëm, elèëfd*, leven.

lèëmds, levends; * *zie hebt wat lèëmds ekreeng*: bij hen is een kind geboren.

leemkoele, leemkuil.

lèëmsdaeng, levensdagen.

lèëmsgevoarlijk, levensgevaarlijk.

lèmsloop, levensloop.
lèmsmuu, levensmoe.
lèmsonderhold, levensonderhoud.
lèmtig, levendig.
leenbanke, boerenleenbank.
leerschoele, leerschool.
leersie, laarsje.
leertiesklomp, klomp die van boven kort is, met riempje over de wreef.
leerze, laars; * 'n stuk in de leerze: dronken zijn.
lèslaampe, leeslamp.
lèssesse, leesles.
leewater, *die koe hef 't leewater*: die koe lijdt aan waterzucht.
lefdukie, lefdoekje (pochet).
lege, laag.
legge, een laag koren op de deel.
legkippe, legkip.
leigie, leitje.
leilatte, liniaal.
lekkerties, snoepjes.
leng, *lè, eleg*, leggen.
leppel, lepel; * *hi et een leppel en schit een scheppel*: hij eet veel maar blijft mager.
leppelkost, voedsel dat met een lepel wordt gegeten.
leppelties, 1. herderstasje (plant); 2. lepeltjes.
leppen, sabbelen van kalveren.
lere, godsdienstles.
leren lappe, zeem.
lesse, les.
leu, ook: **luu**, lui; * *sommige leu bint net klokken, a'j ze niet opwindt dan sloat ze niet*: sommige mensen tonen geen enkel initiatief.
leugies, luitjes.
leung, leugen.
leupen, 1. houten tonnetje met handvat, waarin pannekoekbeslag werd {p.62} klaargemaakt; 2. liepen (ww).
leuperties, oudere big (boven 8 weken).
leups, loops.
leusie, loodsje, open schuurtje.
leutie, 1. ouderwets koffiemaatje; 2. klein kaartje stopgaren.
levebrieje, liefhebberij, hobby.
lèverkwoale, leverkwaal.
liemtange, lijmtang.
lèvertie, levertje.
lichbroen, lichtbruin.
lichdag,; * *bie lichdag*: overdag.
lichgevulig, lichtgevoelig.
lichgruun, lichtgroen.
Lichmissen, Lichtmis.
lichstroale, lichtstraal.
lichte,; * *bie 't lichte*: overdag.
lichte moane, volle maan.
lichten, 1. Bretels; 2. lichten.

lichvierig, ook: **lichveerdig**, lichtvaardig.
lief, 1. lijf; 2. baarmoeder van een dier; 3. lief.
liefie, 1. vrouwenkledingstuk; 2. lijfje.
liefzeerte, buikpijn.
liek, 1. lijk; 2. gelijk; * *liek um leer*: met gelijke munt betalen, 3. *liek uut*: recht door.
lieken, *leek*, *elekken*, 1. gelijk maken; * *dichte lieken*: dichtgooien; 2. lijken.
liekstèè, litteken.
liekwaeng, lijkauto.
liemaele, lijnmeel.
lien, *leed*, *elene*, lijden, dragen; * *kan 't ies al lien?*: is 't ijs al sterk genoeg?
liene, lijn, leidsel.
lieng, *leug*, *elöang*, liegen.
lientie, lijntje.
lienzoed, lijnzaad; hiervan werd lijnmeel gemaakt.
liesie, lijstje.
liesleerzen, lieslaarzen.
liespels, ruimte in het midden van de hooizolder.
lieste, lijst.
liesterkrallen, lijsterbessen.
lieveheersbesie, lieveheersbeestje.
likkerieje, laatste restje uit de pan.
likkie, likje.
lillekigheid, iets lelijks.
lillijk, ook: **lullijk**, lelijk.
limaelkoekie, lijnkoek (veevoer), koek in blokvorm die in stukken werd gebroken en aan het rundvee werd gevoerd.
ling, *lag*, *elèng*, liggen.
linkerkaante, linkerkant.
linkeroge, linkeroog.
linksboam, linksboven.
linksdreiend, linksdraaiend.
linksumme, linksom.
lintzaege, lintzaag.
lippe, lip; * *hi hef de lippe op 't derde knoopsgat hangen*: hij zit te prullen.
lippen, *lippen*, *elipt*, 1. huilen; 2. lippen (zn.).
lippie, lipje. {p.63}
literflesse, literfles.
löag, leeg; * *ie hebt niks in te brengen as löage brefies*: je hebt niks te vertellen.
loage, laag.
löagie, laagje.
löagstoand, leegstaand.
loaten, *leut*, *eloaten*, laten.
loch, lucht.
loederig, niet fit.
loek, 1. *ik bin d'r loek an*: ik ben er gek op; 2. luik.
loerbuis, gluurder.
lökke, slungelig meisje.
lokkebrood, lokaas.
lomphandig, onbenullig, onhandig.
longontstekken, longonsteking.

lood, lood; * *in 't lood ehad*: onenigheid gehad.
loofhärken, *hi hef t'r iene hen loofhärken*: hij is niet helemaal goed snik.
look, ui.
loonlieste, loonlijst.
loonzäkkie, loonzakje.
loopbaene, loopbaan.
loopgoed, kleding voor door de week.
looplaampe, looplamp.
looprekke, looprek.
loopschute, iemand die veel op pad is.
löp'e, loopt hij.
lopen, *leup, elopen*, lopen.
loperieje, diarree.
lopers, loopvarkens.
lös, 1. open; 2. onstandvastig (van weer); 3. *lös-e-neid*: naad (torn); 4. los; * *doar hebt ze 't kleine vee löslopen*: daar hebben ze last van vlooien en luizen.
lösbliem, *bleef lös, lös ebleem*, open blijven.
lösbraan, *braan lös, lös ebraand*, losbranden.
lösdreien, *dreien lös, lös edreid*, opendraaien.
lösbrekken, *brak lös, lös ebrökken*, openbreken.
löshouwen, *houwen lös, lös ehouwen*, doorslaan, losmaken of openen.
löskrieng, *kreeg lös, lös ekreeng*, loskrijgen, open krijgen.
lösloaten, *leut lös, lös eloaten*, loslaten, open laten.
lösmaeken, *maeken lös, lös emaeht (emäk)*, losmaken, open maken.
lösmeien, *meien lös, lös emeid*, gras maaïen.
löspries, losprijs.
lösßen, *lösßen, elöst*, het kalf in 't lichaam van de koe doden en in stukken uit het lichaam verwijderen.
lösşies, losjes.
lotse, speen.
lotterieje, loterij, verloting.
löttie, lootje.
louw, *louw mak*: niet gemakkelijk, weet niet van wijken; *louw met de pook*: dat doe ik vast niet.
louwman, lui en onbetrouwbaar iemand.
loze, open schuur.
luchbedde, luchtbed.
luchen, *luchten, elucht*, {p.64} 1. weerlichten; 2. luchten (zn.).
luchpiepe, luchtpijp.
luchte, stallantaarn.
lucifersdeusie, lucifersdoosje.
lucifershöltie, lucifershoutje.
luie wiem knopen, drukknopen.
lukie, luikje.
lukken, *lukken, elukt*, 1. *zo kan 't wè lukken*: zo is 't wel genoeg; 2. lukken.
lulla, praatgraag iemand.
lulle, lul.
lullegie, lulletje.
lullijk, lelijk.
lusie, luisje.

lusse, lus.

lussen, *lussen, elust*, 1. lusten; 2. lussen (bijv. in touw).

lussie, lusje.

luu, ook: **leu**, lui, mensen; * *ärme luu kockt dunne pap*: je moet roeien met de riemen die je hebt.

luudsprekker, luidspreker.

luun, *luun, elune (eluud)*, luiden.

luus, luis; * *a'j vittin wult kö'j wè 'n luus in een schoon hemp vinden*: wie wil vitten, kan altijd wel iets vinden.

luuster, 1. soort stof; 2. luister.

luzebos, 1. gemeen iemand; 2. luizebos.

luzenkamme, luizenkam.

luzenlèem, luizenleven, gemakkelijk leventje. {p.65}

M

mà, maar; * *het valt wè, mà niet met*: het valt tegen; *God gif genezing, ma de dokter strik het geld op*: ziek zijn is duur.

maege, maag.

maegkwoale, maagkwaal.

maegonderzuuk, maagonderzoek.

maegpiene, maagpijn.

mælzak, **mælezak**, meelzaak, jutezak waarin de molenaar het meel deed.

mælmöppie, biskwietje.

Mæjenheem, Mariënheem.

maen, ook **män**, morgen; * *hi is de maenköttel nog niet kwiet*: hij is nog niet erg op dreef.

maendtie, mandje.

maenvrog, morgenvroeg.

mäkkelijk, gemakkelijk; * *een koe verget mäkkelijk det 'e kalf is ewes*: men vergeet snel dat men zelf ook jong is geweest.

maksterm, wis en zeker (uitroep).

män ook: **maen**, morgen; * *in de mäntied*: 's morgens.

mane, mand.

mangs, soms.

manluu, ook: **malluu**, **manskeerls**, **manskjels**, mannen; * *manluu goat noa de kerke um wat te heuren, vrouwluu um wat te zien*: ironisch gezegde.

mänmiddag, ook: **maenmiddag**, morgenmiddag.

männegie, mannetje.

mannenstemme, mannenstem.

Mänsie, roepnaam.

manskjels, mannen.

mänvrog, ook: **maenvrog**, morgenvroeg.

märgbot, mergpijp.

märkollle, vlaamse gaai (vogel).

märktkroam, marktkraam.

mäs, **märs**, mars (veel gebruikt als veldnaam).

märtelen, *märtelen, emärteld*, 1. moeizaam een karwei verrichten; 2. martelen.

maskes, marechaussee.

maskop, vriend, kameraad.

matte, mat.

mättie, matje.
mechester, manchester (broek).
mechoggel, lelijk mens.
mèense, mens; * *die mèensen hebt nog gin naegels um de konte te krabben*: die mensen leven in armoede.
mèensenlèem, mensenleven.
meepenning, handgeld gegeven bij contractbevestiging aan meid of knecht.
meer, 1. *wat er nog meer van is*: bovendien; 2. meer.
meerderweggens, op meer plaatsen.
meerkolle, vlaamse gaai (vogel).
meert, maart.
meervul, merrieveulen. {p.66}
meertse bujen, maartse buien.
meespat, meestal.
meestentieds, meestal.
meesteweggens, meestal.
meibos, bosperceel met jonge eiken, hierin vond in mei seizoensarbeid (eken) plaats.
meien, *meien*, *emeid*, maaien.
meimechine, maaimachine.
meisiesnaeme, meisjesnaam.
meisiesstemme, meisjesstem.
meister, meester, leerkracht van basisschool.
meitied, *in de meitied*: in de maand mei.
meizuuntie, meizoentje (bloem).
mekaere, mekaar, elkaar; * *zo hef 't ezetten, zèè de vrouwe en rapen de scheurties van de pispot bie mekaere*: daar is niets meer aan te doen.
mekéren, *mekéren*, *mekeerd*, mankeren.
melk, melk; * *de melk kocht bie oe oaver*: jouw witte ondergoed komt er onderuit.
melkkanne, melkkan.
melkboer, de man die de melk naar de zuivelfabriek bracht, lange tijd gebeurde het dat dagelijks de melkbussen op een lange platte wagen werden opgehaald.
melkbreef, melkafrekening.
melkbusse, melkbus.
melkfabriek, zuivelfabriek.
melkflesse, melkfles.
melkgeld, geld dat men maandelijks (op de gelddag) ontvangt voor de geleverde melk.
melkkaemertie, ruimte voor het melkgerei.
melkoamd, ook: **melkenstied**, tijd om te melken ('s avonds); * *hi is an melkoamd*: hij is aan het eind van zijn latijn.
melkrikke, rek voor het drogen van de melkbussen.
melkrit, trajekt van de melkboer.
melkstuultie, melkstoeltje.
melkvaeren, *vaeren melk*, *melk evaerne*, melk naar de melkfabriek brengen (met paard en wagen, later met de trekker, nu met de melktankauto).
melkwaeng, melkwagen.
memme, ook: **mämme**, speen, tepel.
menander, elkaar.
meneuvels, 1. manoeuvres; 2. rare fratsen.
meniere, manier.
meraekels, ontzettend, mirakels.

mere, merrie (vr. paard).
merenvullegie, merrieveulentje.
mergpiepe, mergpijp.
merklappe, merklap.
merknaeme, merknaam.
meschien, misschien.
meshoake, mesthaak.
meskoare, mestkar.
messtreuwer, meststrooier.
mesvaalt, ruimte bij boerderij waar mest opgeslagen werd.
met, 1. mee; * *as alle met löp ... krie'j een lange processie*; 2. met, het vlees waar worst van gemaakt wordt; * *as 't met valt... kö'j wos maeken*.
metgeem, *gaf met, met egeem*, meegeven. {p.67}
metiene, meteen.
metkommen, *kwam (kwaamp) met, met ekommen*, meekomen.
metlatte, meetlat.
metlèem, *lèem met, met elèèfd*, meeleven.
metnemmen, *nam met, met enömmen*, meenemen.
metrasse, matras.
metten, *metten, emetten*, 1. meten; 2. metten: bepaald soort gebed.
metwos, metworst; * *in Salland hoalt ze van een kot gebed en een lange metwos*: in Salland houdt men van een kort gebed en een lang stuk worst.
meubelplaete, meubelplaat.
meubelzaeke, meubelzaak.
meugelijk, mogelijk.
meugelijkheid, mogelijkheid.
meuje, (oud)tante.
meung, *moch, emeugd*, mogen.
meze, mees.
mezieklesse, muziekles.
michel, naar, vervelend persoon.
micheltie, klein, tenger iemand.
middagsläapie, middagslaapje.
middagspot, het warme eten.
middelmoate, middelmaat.
middenbaene, middenbaan.
middendeure, deur van de kamer naar het achterhuis; * *het ging d'r deur as de katte deur de middendeure*: het eten was snel op.
middenhaand, *in de middenhaand*: in het midden zitten bij het kaarten.
midveur, midvoor.
middenveur, middenvoor.
middenvore, voor die blijft liggen als het land aan beide zijden wordt geploegd.
mie, 1. ik; * *det lust mie wel*: dat lust ik wel; 2. mij.
miegempe, mier.
miegempennös, mierennest.
mieghummel, klein kind, kruimeltje.
miende, mijne.
mieng, *mieng, emiegd*, plassen.
miete, 1. mijt van hout, stro of rijshout; 2. meisjesnaam: Miete.
mieteren, *mieteren, emieterd*, smijten, vallen.

millendeur, middendoor.
miln ook: **muln**, midden.
milste, middenste.
minderzeren, verminderen.
minlijk, mager, dun, klein.
minne, *minne muujte*: weinig moeite.
minnigheid, kleinigheid.
minnigsten, ook: **mennigsten**, datum.
minnigte, grote hoeveelheid, menigte.
minute, minuut.
mirgspot, een zwarte gietijzeren pot.
misse, mis.
missendiender, misdienaar.
missunen, *missunen*, *missuund*, misstaan (qua uiterlijk).
mistlaampe, mistlamp.
möaltie, maaltje.
moaltied, maaltijd.
moandagoamd, maandagavond.
moandkaarte, maandkaart.
möandtie, maandje.
moane, maan. {p.68}
moansverduustering, maansverduistering.
möantie, maantje.
moat, 1. laag gelegen stuk grond (veel gebruikt als veldnaam); 2. maat, vriend.
moate, maat, mate.
moatgevuul, maatgevoel.
möatie, maatje.
modderschutte, modderschuit.
modersproake, moedertaal, je eigen taal/dialekt.
modervlekke, moedervlek.
modezaeke, modezaak.
moede, **mode**, mode; * *veur de moede hem (hebben)*: als gewoonte hebben.
moezengat, muizengat.
moelbaand, muilband.
moer, ook: **moor**, 1. vrouwtjes konijn; 2. Bijenkoningin; 3. moer, bout.
moeren, *moeren*, *emoerd*, 1. vernielen; 2. moeren (zn.).
moerkniene, moederkonijn.
moeroare, dubbele aar aan een halm.
moes, 1. muis; 2. moes.
moespot, stampot; * *de Moespot*: naam van dialekttijdschrift voor Salland en Oost Veluwe.
moesstille, muisstil.
moetie, moeder.
moezen, muizen; * *wie hadden zo'n schik as moezen in 't stro*: we hadden veel plezier; *hi kan nog gin moes melken*: hij is erg onhandig; *ik wolle det ik zukke moezen op zolder hadde*: dat lijkt me zeer aantrekkelijk.
moezennös, muizennest.
moi, hallo (begroeting).
molle, mol.
mölle, molen.
möllegie, 1. molentje; 2. molletje.

möllenpeerd, grote, robuuste vrouw.
mollenstappe, molleklem.
moo, moeder.
moonsternemmer, monsteropnemer (iemand die monster neemt van de melk, waarna de melk wordt onderzocht in de fabriek).
möppie, 1. koekje; 2. mopje.
möppiestrommel, koekjestrommel.
morig, bang.
mosgruun, mosgroen.
mot, 1. stof, fijn afval; 2. mot.
motorbolle, inseminator die vroeger met de motor naar de boerderijen ging.
motorkappe, motorkap.
motrèng, motregen.
motte, (moeder)varken.
mouwe, mouw; * *den hef pik in de mouwe*: die is sterk.
mu'j, moet je.
muujlijk, ook: **mulijk**, moeilijk.
muujlijkheid, moeilijkheid.
muujte, moeite. {p.69}
muujzaam, moeizaam.
mudde, 1. mud; 2. moet (ik vorm).
mudzak, zaadzak voor 70 kg.
mugge, mug.
mulder, 1. soort meikever; 2. mulder.
mulderieje, molenaarsbedrijf.
muldersknecht, molenaarsknecht.
mundtie, mondje; * *zie mut bie 't vriejen in 't krasgat goan stoan um een zuut mundtie te halen*: bij het vrijen is het lastig als je niet even groot bent.
mure, muur.
musie, muisje.
muskes, mussen.
musse, 1. mus; 2. muts; * *den hef de musse verkeerd stoan*: die is slecht gehumeurd; *ie hebt 't hoge in de musse*: je bent verwaand; *wie de dikste kop hef, krig de grootste musse*: brutalen hebben de halve wereld.
mussenneister, vrouw die kanten mutsen uit elkaar haalde, ze waste en naderhand weer in elkaar zette.
mussie, 1. musje; 2. mutsje.
mute, *in de mute zien*: verwachten.
mutten, *mos*, *emut*, moeten.
muttie, klein moedervarkentje (zeug).
muu, moe.
muurverve, muurverf. {p.70}

N

nächie, nachtje.
nachjak, “*van nachjak töt kistentuug*”: titel van Sallandse Folklore show.
nachkässie, nachtkastje.
nachkeerse, nachtkaars.
nachmisse, nachtmis.

nachmoal, avondmaal.
nachoele, iemand die laat thuis komt of laat naar bed gaat.
nachpönnegie, nachtponnetje.
nachsloapers, zwervers die overnachten (bijv. in het hooi).
naegelholt, rookvlees.
naegelkeze, komijnekaas, ook *kruudkeze* genoemd.
naegelknippertie, nagelknipper.
naekend eersie, sneeuwkllokje (bloem).
naekend, naakt.
naeme, naam.
naemkaertie, naamkaartje.
naemenlieste, namenlijst.
naemplaete, naamplaat.
naffelkuken, niet volgroeide vrucht bij gevogelte.
näns, ook: **naens**, nergens.
näppie, napje.
närre, nar.
natpanne, oude benaming voor juspan.
natslief, oude benaming voor juslepel.
nättie, natje.
nave, naaf.
neeng, negen.
neengoge, negenoog.
neengtiene, negentien.
neers, aars.
negerinne, negerin.
neideuze, naaidoos.
neien, *neien*, *eneid*, naaien.
neigoaren, naaigaren.
neimaendtie, naaimandje.
neimechine, naaimachine.
neischoele, naaischool.
neister, naaister.
neiwerk, naaiwerk.
nekke, nek.
neppe, snavel, mond; * *De Neppe*: bijnaam van een veehandelaar.
nerig, ijverig.
nerve, nerf.
nessik, net goed, de verdiende straf.
neug, ook: **neudig**, nodig; * *den mut neudig die biene onder andermans toafel strekken*: die moet nodig het ouderlijk huis uit.
neung, *neung*, *eneugd*, uitnodigen; * *loat oe niet neung*: tast maar toe, pak zelf maar.
neusbuttie, neusbotje.
neuze, neus; * *ie hoeft niet meer te nemmen dan iene neuze vol*: het valt nog wel mee met de stank.
nève, neef.
nief, zakmes.
nej, 1. nieuw; * *nieje heren hangt nej an 't hekke*: nieuwe heren, nieuwe wetten; 2. benieuwd; * *ik bin d'r nej an*: ik ben benieuwd.
nejgie, nieuwtje.

niejjoar, nieuwjaar. {p.71}
niejmelkt, 'n *niejmelkte koe*: een koe die pas gekalfd heeft.
niejmoeds, ook: **niejmoods**, modern.
niejs, nieuws; * *van niejs*: van voren af aan.
niejschierig, nieuwsgierig.
niep, hakbijltje met handvat.
nieterumme, niet te min, hoe het ook zij.
niets, fel, temperamentvol.
nikkopen, *nikkopen*, *enikkopt*, ook: **nikken**, knikkend groeten.
noa, erg, na; * 't was *mie mangs net te noa*: 't ging me soms te ver.
noabers, (niet specifiek Sallands) burens.
noabliem, *bleef noa*, *noa ebleem*, nablijven.
noad, naad; * *lange noad*, *luie noad*: gemak dient de mens.
noadaeng, nadagen.
noaderbie, dichterbij.
nöadtie, naadje.
noagenog, nagenoeg.
noagoan, *gung (gunk) noa*, *noa egoane*, nagaan.
noajjaar, najaar.
noakieken, *keek noa*, *noa ekeken*, nakijken.
noakommelingen, nakomelingen.
noakommertje, nakomertje.
nöaldtie, naaldje.
noale, naald.
nöalen, *nöalen*, *enöald*, zeuren, zanikken.
noaloaten, *leut noa*, *noa eloaten*, nalaten.
noamelken, *melken noa*, *noa emölken*, 1. doorzeuren; 2. bij het gebruik van de melkmachine werd in het begin de koe met de hand nagemolken.
noametten, *metten noa*, *noa emetten*, nameten; * *hi was an 't noametten of e zien portie wè ekreeng had*: hij moest braken na overmatig eten of drinken.
noar, naar.
noast, naast; * *kan niet ligt op het kerkhof en wul niet ligt d'r noast*: waar een wil is, is een weg.
nöasten, naaste familieleden, naaste burens.
noatied, 1. na die tijd; 2. najaar.
noavaeren, *vaeren noa*, *noa evaeren*, met één paard achter de lijkwagen rijden (ook wel algemener gebruikt: na rijden).
noavroang, *vreug noa*, *noa evroang*, navragen.
noawerk, werk dat naderhand nog gedaan moet worden, omdat het niet direct goed gedaan is.
noazak, zak onder de naad van een rok (klederdracht).
noazeng, *zèè noa*, *noa ezeg*, nazeggen.
noazorg, nazorg.
noe, nu
noest, kwast in het hout.
noevedan, voortaan, nu.
noodklokke, noodklok.
noordkaante, noordkant.
nös, nest.
nösselen, *nösselen*, *enösseld*, nestelen.
nösselgaegie, versteviging om inscheuren en verschuiven te {p.72} voorkomen.

nössie, nestje.
nösteren, *nösteren*, *enösterd*, mopperen.
nösterig, mopperig.
nösterpot, mopperkont, brompot.
nötte, noot.
nöttemuskoat, nootkmuskaat.
nöttenboom, noteboom.
nöttenholt, notehout.
nöttie, nootje.
nullegie, nulletje.
numen, *numen*, *enuumd*, noemen.
numenswaardig, noemenswaardig.
nummerplaete, nummerplaat.
nuren, *nuren*, *enuurd*, hoogdrachtig zijn van een koe. {p.73}

O

oald, ook: **old**, oud.
oalderwets, ouderwets.
oaldsten, oudste.
oale, oude; * *oalde honde kö'j slecht blaffen leren*: oude mensen kun je moeilijk veranderen;
de oale luu: vader en moeder.
oalejaar, oudjaar.
oalejaarsoamd, oudejaarsavond.
oalen, 'n *oalen*: vader.
oalengank, het vertrouwde patroon; * *noa de Stöppelhaene goa'w weer oonzen oalengank*.
öalties, oudjes.
oam, 1. oven; 2. adem (ook: **oasem**).
oamd, ook: **oavend**, avond.
oamddienst, avonddienst.
oamdgebed, avondgebed.
oamdgebedtie, avondgebedje.
oamdroid, avondroid.
oare, ader.
oaren gaeren, *gaeren oaren*, *oaren egaerne*, aren lezen, aren verzamelen.
oarig, aardig.
oarigheid, aardigheid.
oas, 1. bij de hand persoon; 2. onhebbelijk iemand; 3. aas.
oasem, adem.
oaverbliem, *bleef oaver*, *oaver ebleem*, overblijven.
oaverdoad, overdaad.
oaverdoadig, overdadig.
oaverdreem, overdreven.
oaverdriem, *oaverdreef*, *oaverdreem*, overdrijven.
overdwäs, overdwars.
oaverène, overeind.
oavergedienen, overgordijnen.
oavergeem, *gaf oaver*, *oaver egeem*, overgeven.
oavergevulig, overgevoelig.
oavergoan, *gung (gunk) oaver*, *oaver egoane*, overgaan.

oaverhen, overheen.
oaverheuren, *oaverheuren*, *oaverheurd*, overhoren.
oaverhoalen, *heuld oaver*, *oaver ehoalen*, overhouden.
oaverjoarig, overjarig.
oaverkaante, overkant.
oaverlangs, in de lengte er langs.
oaverlèem, *oaverlèem*, *oaverlèèfd*, overleven.
oaverleng, *oaverleng*, *oaverleg*, overleggen.
oaverlien, *oaverleed*, *oaverlene*, overlijden.
oaverloaten, *leut oaver*, *oaver eloaten*, overlaten.
oavermän, ook: **oavermaen**, overmorgen.
oaverniejs, opnieuw.
oaverschriem, *schreef oaver*, *oaver eschreem*, overschrijven.
oaverslag, een dag zonder vlees of spek bij het eten.
oaversloan, *sleut oaver*, *oaver esloane*, overslaan.
oaverstekken, *stak oaver*, *oaver estökken*, 1. op een andere kar laden (hooi, stro); 2. oversteken.
oavertrekkersmoal, {74} ook: **welkomsmoal**, feestmaal dat gehouden werd als er nieuwe burenen kwamen.
oavertuging, overtuiging.
oavertuung, *oavertuung*, *oavertuugd*, overtuigen.
oaverveer, ver weg, van verre.
oazen, *oazen*, *e-oasd*, azen.
odeklonje, eau de cologne.
oe, jij, jou, jouw; * *a'j doet as een ander*, *giet 't oe ok as een ander*: doe geen gekke dingen want daar krijg je spijt van.
oele, uil.
oelenvloch, 1. schemerdonker; 2. opening onder de nok van de boerderij voor de vogels.
oeleu, ook: **oeluu**, jullie.
oen, **oent**, jouwe, uwe.
oende, de jouwe, de uwe.
of etrökken, 1. afgetrokken; 2. er slecht uitzien.
ofblädderen, *blädderen of*, *of eblädderd*, afbladderen.
ofbleuten, *bleuten of*, *of ebleut*, de bovenste laag van de grond eraf halen.
ofbliem, *bleef of*, *of bleem*, afblijven.
ofboaken, *boaken of*, *of eboakend*, afbakenen.
ofbraan, *braan of*, *of ebraand*, afbranden.
ofbrekken, *brekken (brak) of*, *of ebrökken*, afbreken.
ofbroake, afbraak.
ofdäkkie, afdakje.
ofdoen, *deud of*, *of edoane*, 1. afladen; 2. afdoen.
ofdokteren, *dokteren of*, *of edokterd*, (vaak) naar de dokter gaan; * *hi hef d'r wat of edokterd*: hij is vaak naar de dokter geweest.
ofdraeng, *draeng of*, *of edraeng*, afdragen.
ofdreien, *dreien of*, *of edreid*, afdraaien.
ofdreung, *dreung of*, *of edreugd*, afdrogen.
offoeteren, *foeteren of*, *of efoeterd*, mopperen, foeteren.
ofgang, 1. stoelgang; 2. afgang.
ofgeem, *gaf of*, *of egeem*, afgeven.
ofgewassen, vaak gewassen en daardoor vaal.

ofgoan, *gung (gunk) of, of egoane*, afgaan; * *woar ik zwete doar mag moe het vel ofgoan*: ik maak me niet druk.

ofgriepen, *greep of, of egreppen*, afpakken, afgrijpen.

ofgruppen, *gruppen of, of egrupt*, greppels maken voor afwatering.

ofhändig, *afhandig*; * *wie hef oe det ofhändig emäk (emaekt)*: wie heeft je dat afgepakt?

ofhoalen, *heuld of, of ehoalen*, afhouden.

ofkeren, *keren of, of ekeerd*, 1. vegen: *de delle ofkeren*; 2. afkeren.

ofkieken, *keek of, of ekekken*, afkijken.

ofkleppen, *kleppen of, of eklept*, 1. afwerken; {75} 2. *hi klept de hele buurte of*: hij gaat alle burens langs.

ofklöppertje, verstoppertje.

ofknoem, *knoem of, of eknoefd*, afkluiven.

ofkokken, *kokken of, of ekokt*, voorkoken.

ofkokkers, aardappelen die snel tot pap koken.

ofkrieng, *kreeg of, of ekreeng*, afkrijgen.

oflopen, *leup of, of elopen*, aflopen; * *win oe niet op, ie mut ok nog weer oflopen*: maak je toch niet zo druk.

oflössen, *lössen of, of elöst*, aflossen.

oflössing, aflossing.

ofnemmen, *nam of, of enömmen*, afnemen.

ofniefelen, *niefelen of, of eniefeld*, op een slinkse manier ermee vandoor gaan.

ofpoalen, *poalen of, of epoald*, afpalen (afzetten met palen).

ofproaten, *preut of, of eproat*, afspreken.

ofrien, *ree of, of erene*, afrijden.

ofrikken, *rikken of, of erikt (erikkend)*, afrasteren.

ofroan, *reud of, of eroane*, afraden.

afroffelen, *roffelen of, of eroffeld*, afraffelen.

ofroppen, *roppen of, of eropt*, wild eraf rukken.

ofruum, *ruum of, of eruumd*, afruimen.

ofschellen, *schellen of, of escheld*, afschillen.

ofschoem, *scheuf of, of eschöam*, afschuiven.

ofschriem, *schreef of, of eschreem*, afschrijven.

ofsloan, *sleut of, of esloane*, afslaan.

ofsluten, *sluten of, of eslötten*, afsluiten.

ofsluting, afsluiting.

ofsluutdop, afsluitdop.

ofsnien, *snee of, of esnene*, afsnijden.

ofspèlen, *spèlen of, of espèeld*, afspelden.

ofsprekken, *sprak of, of esprökken*, afspreken.

ofstekken, *stak of, of estökken*, afsteken.

ofsterm, *stern of, of estörm*, afsterven.

ofstoan, *stund of, of estoane*, afstaan (vroeger werden kinderen wel eens afgestaan aan familieleden zonder kinderen).

ofstreupen, *streupen of, of estreupt*, afstropen.

ofstrien, *stree of, of estrene*, tegenspreken, er niet mee eens zijn.

oftaekelen, *taekelen of, of etaekeld*, aftakelen.

oftokkeren, *tokkeren of, of etokkerd*, aftroggelen.

oftrèèn, *trèèn of, of etrène*, 1. de lengte bepalen door afpassen; 2. aftreden.

oftrekken, *trök of, of etrökken*, aftrekken.

oftroem, *troem of, of etroefd*, aftroeven.

oftuung, *tuung of, of etuugd*, aftuigen.
ofvèèng, *vèèng of, of evèègd*, afvegen.
ofvoeren, *voeren of, of evoerd*, {76} het laatste voer geven.
ofvoerpiepe, afvoerpijp.
ofvretten, *vretten (vrat) of, of evretten*, afvretten.
ofvroang, *vreug of, of evroang*, afvragen.
ofwèèng, *weug of, of ewöang*, afwegen.
ofwinnen, *wun of, of ewunnen*, afwinnen, de eerste zijn met een gelukwens; bijv. met nieuwjaar.
ofzaeng, *zaeng of, of ezaegd*, afzagen.
ofzäkkertie, afzakkertje.
ofzeng, *zèè of, of ezeg*, afzeggen.
ofzuugkappe, afzuigkap.
oge, oog.
ok, ook; **kromholt braandt ok*: zo kan het ook; *ie drinkt ok niet noar det ie geld hebt*: wat drink jij matig.
old, oud.
older, ouder; **van mien older*: van mijn leeftijd.
olderdomskwoale, ouderdomskwaal.
olderen, *olderen, e olderd*, 1. ouder worden; 2. ouderen (zn.).
olderoamd, ouderavond.
olders, ook: **oalders**, ouders.
oldershuus, ouderlijk huis.
oldjoar, oudjaar.
ölliekanne, oliekan.
öllie, olie.
ölliekrabben, olieballen.
ölliekruke, oliekruik.
öllienötties, pinda's.
ölliepöttie, oliepotje.
öllieslaeger, 1. soort meikever; 2. olieslager.
ölliestien, gladde steen waar het scheermes mee geslepen werd.
omboch, het uitschot.
onbeheurlijk, onbehoorlijk.
onbehoalen, onbenullig.
onbeschreem, onbeschreven.
onbesoesd, onbesuisd, onbenullig.
onbestörm, bij huisslaching van nog maar pas geslacht vlees sprak men van 'onbestörm vleis'.
onbetuugd, 1. onbeleerd, nog niet aan het tuig gewend; 2. *ie könt oe niet onbetuugd loaten*: je moet iets van je laten horen.
onbewöang, onbewogen.
onbeziens, zonder gezien te hebben.
onderbokse, onderbroek.
onderdeur, onderdoor.
onderdoems, stiekem.
onderhane, onderhanden.
onderhen, onderuit.
onderhoalen, *onderheuld, onderhoalen*, onderhouden.
onderhold, onderhoud.

onderholdsbeurt, onderhoudsbeurt.
onderkaante, onderkant.
onderkinne, onderkin.
onderkroepsel, onderkruipsel.
onderlippe, onderlip.
ondermelk, afgeroomde melk.
ondermusse, zwarte muts onder de knip- of plooiemuts.
onderschoer, inham voor de achterdeur van een boerderij.
ondersteboam, ook: **tundersteboam**, omver.
ondervroang, *ondervreug*, {p.77} *ondervroang (ondervroagd)*, ondervragen.
onderweggens, onderweg.
onderwiel, ondertussen.
onderzuken, *onderzöchen*, *onderzöch*, onderzoeken.
onderzuuk onderzoek.
ondog, ondeugd.
onèem, oneven.
onfesoelijk, onfatsoenlijk.
ongedeupt, ongedoopt.
ongedoan, ziek beroerd.
ongedoane, ongedaan, een fout herstellen.
ongeerne, ongaarne.
ongeleufelijk, ongelofelijk.
ongeleuvig, ongelovig.
ongeliëk, 1. verschillend; 2. ongelijk.
ongelöang, ongelogen.
ongemak, ziekte, ongedierte.
ongescheuren, ongeschoren.
ongevulig, ongevoelig.
ongezolten, ongezouten.
onliëk, ongelijk, niet vlak.
onmeugelijk, onmogelijk.
onmeundig, heel veel.
onneudig, onnodig.
onrechveerdig, onrechtvaardig.
onriepe, onrijp.
ontdoane, ontdaan, overstuur.
ontevrène, ontevreden.
onthoalen, *ontheuld*, *onthoalen*, onthouden.
onverdaggens, onverwachts.
onveurbereid, onvoorbereid.
onveurdelig, onvoordelig.
onveurstelbaar, onvoorstelbaar.
onveurzichtig, onvoorzichtig.
onvrèè, onvrede.
onweersbujë, onweersbui.
oon, onze.
oong, ogen.
oongblik, ogenblik.
oongbroan, wenkbrauwen.
oons, ons; * *a'j dialekt könt proaten, mu'j het um oons niet loaten*: spreek gerust je dialekt.

oonzel, vies, onverzorgd persoon.
oonzellig, 1. traag en futloos; 2. Slordig.
oorbelle, oorbel.
oordöppie, oordopje.
oorlogsstoete, oorlogsbrood.
oorpiene, oorpijn.
oorzaeke, oorzaak.
oostkaante, oostkant.
op stèè, meteen, onmiddellijk (ook: *op stik en stee*).
op an, er naar toe.
opbrekken, *brekken (brak) op, op ebrokken*, opbreken.
opdaeng, opdagen.
opdreien, *dreien op, op edreid*, opdraaien.
opgaeren, *gaeren op, op egaerne*, oprapen.
opgeem, *gaf op, op egeem*, opgeven.
opgraem, *graem op, op egraem*, opgraven.
opgrujen, *grujen op, op egruujd*, opgroeien.
ophaalbrugge, ophaalbrug.
opheung, *heung op, op eheugd*, ophogen.
opjaeng, *jaeng op, op ejaegd (op ejäg)*, opjagen.
opkaemertie, kamertje, meestal boven de kelder, waar het dienstmeisje sliep.
opklapbedde, opklapbed.
oplappen, *lappen op, op elapt*, provisorisch herstellen. {p.78}
oplopen, *leup op, op elopen*, oplopen; *win oe niet op, ie mut ok nog weer oflopen: maak je toch met zo druk.
opniej, opnieuw.
opreien, *reien op, op ereid*, opkammen.
opritsen, *ritsen op, op eritst*, opschonen van een sloot.
opschoem, *scheuf op, op eschöam*, opschuiven.
opschöttelingen, ook: **opschöttels**, opgroeiende jongeren.
opschriem, *schreef op, op eschreem*, opschrijven.
opsmoesteren, *smoesteren op, op esmoesterd*, opmaken.
opsnoem, *sneuf op, op esnöam*, opsnuiven.
opspöllen, *spöllen op, op espöld*, opspelen.
opspulen, *spulen op, op espuuld*, de was spoelen.
opstekken, *stak op, op estökken*, 1. aansteken; 2. opsteken.
opvoalen, *voalen op, op evoalen*, opvouwen.
opzeng, *zèè op, op ezeg*, opzeggen.
opzet, 1. vruchten op drank; 2. opzet.
opzolgen, *zolgen op, op ezolgen* 1. opkroppen; 2. inzouten.
opzuken, *zöchen op, op ezöch*, opzoeken.
orgeldreier, orgeldraaier.
orgelspöller, orgelspeler.
osse, os.
otterdoks, orthodox. {p.79}

P

pachtplaetse, een gehuurde boerderij.

pacht, pacht; * *ik bin oe de pacht niet schuldig*: ik hoef aan jou geen verantwoording af te leggen.

pädde, pad; * *een eingwieze pädde*: een eigenwijs persoon.

päddenschieter, ontsteking aan het ooglid.

padjaker, persoon die niet te vertrouwen is.

paegie, paadje.

pak, pak; * *pak klappe*: pak slaag.

päkkie, pakje; * *iederiene mut zien eing pakkie noar de märkt draeng*: ieder moet zijn eigen boontjes doppen.

päkkiesdraeger, bagagedrager.

palmtakke, palmtak.

panies, bomijs.

panlatte, panlat.

panne, pan; * *den springt oe de panne nog uut*: die wordt je nog de baas; * *uut twee pannen bakken*: met twee monden spreken.

pännegie, pannetje.

pannekukies, pannekoekjes.

pannelappe, pannelap.

pantuffeltie, pantoffeltje.

päppe, tepel.

pärtie luu, sommige mensen.

päskoele, opslagplaats voor kuilvoer.

passe, 1. *goed te passe*: in een goed humeur; 2. *bin ie weer te passe*: ben je weer hersteld; 3. *te passe kommen*: een ongeluk krijgen; 4. *det kump mie goed van passe*: dat kan ik goed gebruiken; 5. *ie bint niet van passe wies*: je bent absoluut niet goed wijs.

pasterieje, pastorie.

peerd, paard; * *ziekte kump te peerd en giet te voet*: ziek worden gaat snel, beter worden nooit snel genoeg.

peerdespul, ook: **perespul**, circus.

peerdevolk, soldaten te paard.

peerdtie, paardje.

peertie, peertje.

pekkelvleis, pekervlees.

pellegäste, gepelde gerst.

penne, 1. gierig iemand; 2. pen.

pennen, 1. *in de pennen*: in de benen, ga eens staan; 2. *van de pennen goan*: vallen; 3. pennen.

peppelholt, hout van populieren.

peppels, populieren.

pepperbeumpie, peperboompje (Daphne mezereum).

pepperbusse, peperbus.

peppermölle, pepermolen.

peppermuntie, peppermuntje.

peppernötten, pepernoten.

pere, 1. paarden; 2. peer.

perebloemen, paardebloemen.

perefonds, vroegere benaming van onderlinge {p.80} paardenverzekering.

perehalster, paardehalster.

perekjel, man die veel verstand heeft van paarden.

peremärkt, paardenmarkt.

perestal, paardestal.
perestät, paardestaart.
peretaanden, paardetanden; * *vrollehaanden en peretaanden maag niet stulle stoan*: vrouwen en paarden horen altijd bezig te zijn.
pereveleis, paardevlees.
perezelle, paardetuig.
permetoasie, familie en bekenden.
pesseel, 1. *van pesseel*: in de war; 2. perceel.
pestbujе, pestbui.
pestol, pistol.
petatter, oplawaai.
Peter en Paul, kerkelijke feestdag van Petrus en Paulus (29 juni).
peterköntie, pietluttig iemand.
petieje, partij.
petret, portret.
petrieze, patrijs; * *minne petrieze*: onprettig (“min”) persoon.
petrolie, petroleum.
petroliekanne, petroleumkan.
petrolielaampe, petroleumlamp.
petroliestel, petroleumstel.
petrone, patroon.
pette, pet; * *loate wie eerst èèm achter de pette kieken*: laten we eerst even bidden; *loate wie de pette teeng de zolder gooien*: laten we eens flink feestvieren.
pettie, petje.
peusie, poosje.
peutie, pootje.
pianolesse, pianoles.
pieje, pij.
piel-ente, klein soort eend.
pielderен, *pielderен*, *epielderd*, flitsen (van de bliksem).
piele, 1. penis; 2. pijl.
pieleboage, pijl en boog.
pien in de boek, buikpijn.
piene, pijn.
pieneköttel, iemand die erg op de centen is.
piepe, pijp; * *deur een dunne piepe kump weinig rook*: het vordert maar, langzaam; *det is mie gin piepe tebak weerd*: dat is waardeloos.
piependöppie, veiligheidsdopje op de pijp.
piepenstelle, pijpesteel.
pieperd, kleinzerig iemand.
pieptebak, pijptabak.
piere, pier; * *d'r zal oe nog een piere ofgoan*: je zult het nog moeilijk krijgen.
piersenoepe, vermicelli.
pierig, 1. bleek; 2. wormstekig.
pieterig, klein, min, tenger.
pieties, luizen.
pietse, 1. twijgje waarmee geslagen werd; 2. veel; * *een beste pietse werk*: veel werk. 3. pijl.
pietsie, een kleine hoeveelheid. {p.81}
pik-an-de-lippe, likeur.
pikkedonker, pikdonker.

pikkeduuster, pikdonker.
pikken, *pikken, epikt*, 1. kleven; 2. pikken.
pikkerig, kleverig.
pikstrik, gereedschap om zeis te scherpen.
pille, 1. *'n pille brood*: een dikke snee roggebrood; 2. *de pille*: vroegere benaming voor dokter
3. pil.
pillendeusie, medicijnendoosje.
pinkenlaand, veel gebruikte veldnaam.
pinkenlaentje, weilandje voor het jongvee.
pinne, pin.
pionkeren, *pionkeren, pionkerd*, kermen van pijn.
Pisgrete, St. Margriet (20 juli).
pispöttie, 1. haagwinde (plant); 2. pispotje.
pisse, pis, plas.
pitte, 1. politieagent; 2. pit.
plaesie, plaatsje.
plaete, plaat.
plaetenzaeke, platenzaak.
plaetie, plaatje.
plaetiezer, plaatijzer.
plaetse, ook: **plaeste**, 1. boerderij met landerijen; 2. plaats; * *oe tonge zit op een lekkere plaetse*: je bent een lekkerbek.
plagge, plag.
plaggenhakke, brede hak.
plakke, plak.
pläkkie, plakje.
plänkie, plankje.
plännegie, plannetje.
pläntie, plantje.
plasse, plas.
plässie, 1. krentenbolletje; 2. plasje.
plätte, voorhoofd.
plättie, kapje van brood.
plekke, plek.
plekkie, plekje.
plensbujje, plensbui.
plere, 1. ruime hoeveelheid; 2. klap.
pleren, *pleren, epleerd*, smijten.
plichtgevuul, plichtsbesef.
ploage, plaag.
ploagerieje, plagerij.
ploageriegie, *det was mà een ploageriegie*: dat was maar een grapje.
ploang, *ploang (pleug), eploagd*, plagen.
ploeg, ploeg; * *as de ploeg werkt, roest'e niet*: arbeid adelt; *hi kump zo achter de ploeg vandan*: hij lijkt zo uit de klei getrokken.
plooggek, ijzeren ring op de ploeg om de teugels bij elkaar te houden.
ploomusse, witte katoenen muts die gedragen werd na het ruwe werk (klederdracht).
plugge, plug.
plukvet, vet om de darmen dat eraf geplukt werd.
plume, pluim.

plumpen, *plumpen*, *eplumpt* ook: **plumpsen**, plonsen. {p.82}
plumpse, grote hoeveelheid vloeistof.
plusteren, nog iets eten (tussendoortje).
poale, paal.
pöaltie, paaltje.
poas, paars.
poasbloemen, narcissen.
poaskeerse, paaskaars.
poastied, paastijd.
poaszoaterdag, paaszaterdag.
podde, 1. *in de podde kommen*: verslonzen, het niet meer aankunnen; 2. *he'j de podde weer eschetten?*: ben je weer opgeknapt?
poejerdeuze, poederdoos.
poelepetätten, ook: **poelepetaeten**, parelhoenders.
poeperieje, diarree.
poere, betonnen voetstuk.
poes, 1. puist; 2. poes.
poesterd, onfris persoon (letterlijk en figuurlijk).
poesterig, niet erg helder, lamlendig.
poet, pal: *de koe bleef poet staan*.
poetzak, eigenaardig persoon, grappenmaker, rekel.
poebroek, drollenvanger.
pokkelen, *pokkelen*, *epokkeld*, zwaar werk verrichten, hard werken.
pokkeren, *pokkeren*, *epokkerd*, peuteren, porren.
polka, 1. soda; 2. polka.
polle, pol.
pöllegie, polletje.
polstässie, polstasje.
pompensloan, een pomp in de grond slaan.
pongel, zak met inhoud.
ponne, 1. *det värken is nog niet an de ponne*: dat varken heeft nog niet het juiste gewicht; 2. nachtjapon.
ponteneur, prestige, waardigheid.
poorten, *poorten*, *epoort*, onrustig heen en weer lopen van de ene ruimte naar de andere.
poorthenne, ook: **poortkonte**, persoon die 'poort'.
poppe, pop.
porre, por.
pos, paal.
pössie, paaltje.
postbusse, postbus.
postdoeve, postduif.
potapen, snotneuzen.
potjappel, pootaardappelen.
potlaand, Portlandcement.
potnat, afgietsel (aardappelwater).
potsig, grappig (van personen).
potsmid, roetaanslag aan pot of ketel bij open vuur.
pottefulie, portefeuille.
pottenkieker, 1. nieuwsgierig iemand; 2. lampje in de keuken.
pötterties, pootaardappelen.

pöttie, potje.
prauwelen, *prauwelen*, *eprauwend*, pruilen, kniezen.
prèèkvae, betweterig iemand, langdurig verteller.
preenspoals, {p.83} ook: **spreenspoals**, overwegend.
prèke, preek.
prengel, eigenwijs mirakel.
prente, 1. onaangenaam eigengereid persoon; 2. prent.
prieskaertie, prijskaartje.
prieslieste, prijslijst.
priesvrouge, prijsvraag.
prikkeldroad, prikkeldraad; * *wat ette wie? wiesneuzenzoad en prikkeldroad*: je merkt vanzelf wel wat we eten.
prinsesse, prinses.
proat, geroddel; * *doar kump proat van*: daar komt geroddel van; *proat mie d'r oaverhen*: hou erover op, praat me er niet van.
proaten, *preut*, *eproat*, praten.
proater, *det is gin proater*, dat is een stil iemand.
pröaties, praatjes.
pröatiesmaeker, praatjesmaker.
proatiezer, telefoon.
proatvolk, mensen die komen voor een (buur)praatje; * *doar he'j weinig proatvolk an*: dat is een stille.
proefdreien, *dreien proef*, *proef edreid*, proefdraaien.
proeflesse, proefles.
proeme, pruim.
proemen, *proemen*, *eproemd*, pruimen.
proemenboom, pruimeboom.
proemenpitte, pruimepit.
proemensjem, pruimenjam.
proementaerte, pruimentaart.
proemtebak, pruimtabak .
proementied, 1. ooit; * *töt in de proementied*: tot ziens (schertsend); we zien elkaar t.z.t. wel weer; 2. pruimentijd.
pronkerd, ijdelruit; * *een pronkerd verpronkt minder, dan een smeerderd versmeert*: ijdelheid is minder nadelig dan verwaarlozing.
prontig, vlot, stipt, correct.
proppe, prop.
pröppie, propje.
pröttel, 1. rommel; 2. groot aantal.
prutsläppie, klein stukje stof.
pruttelkanne, koffiekann.
pruum, *pruum*, *epruufd*, proeven.
pruumpie, pruimpje.
Pruus, benaming voor Duitsland.
pufferties, oliebollen.
puffertieskroam, poffertjeskraam.
pulf, heel lang hoofdkussen.
pumpie, pompje.
punnegie, ponnetje.
puntbreudtie, puntbroodje.

puntdroad, prikkeldraad.
puntenlieste, puntenlijst.
punteren, *punteren*, *epunterd*, 1. de bal met de punt van de schoen trappen; 2. punteren.
puntie, 1. pontje; 2. puntje.
puppie, 1. popje; 2. puppy.
pusie, puistje.
puthoake, haak boven de waterput. {p.84}
putholt, lang stuk hout (hefboom).
putte, put.
puttie, putje.
puunsie, klein kind (liefkozend). {p.85}

R

rabbat, *op rabbat wèèn*, de hort op zijn.
rachelen, *rachelen*, *eracheld*, schelden; uitdrukking: *schelden en rachelen*.
raddreier, raddraaier.
raegie, wielkje, radertje.
raekoele, askuil van het open vuur.
raemkezien, raamkozijn.
raempie, raampje.
raen, 1. 'n *raen*: een rare; 2. raderen.
raentje, randje.
raepe, 1. buik; 2. raap.
rageballe, ook: **raegeballe**, ragebol.
raggen, *raggen*, *eragd*, te keer gaan, tieren.
rakkerd, lichaam; * *sloerig in de rakkerd*: zich ziek voelen.
rammelschute, iemand die veel op pad is, weinig thuis zit.
rammenten, *rammenten*, *eramment*, wild stoeien, ruw en krachtig bewegen.
ranglieste, ranglijst.
rap, vlug, snel; * *den is rap van achteren*: die heeft last van diarree.
rap en roet, Jan Rap en zijn maat.
rapklomp, gebarsten klomp.
rappigheid, gauwigheid.
raspeerd, raspaard.
rätse, rats; * *in de rätse zitten*: in de puree zitten.
rave, raaf.
rebärber, rabarber.
rechdag hoalen, *heuld rechdag*, *rechdag ehoalen*, de orde herstellen.
rechdeur, rechtdoor.
rechtsboam, rechtsboven.
rechtsdreiend, rechtsdraaiend.
rechsumme, rechtsom, naar rechts.
rechterkaante, rechterkant.
rechteroge, rechteroog.
rechtervoort, tegenwoordig.
rechveerdig, rechtvaardig.
rechzaeke, rechtszaak.
rediesies, radijsjes.
ree, 1. niet zelfgemaakt (kleding); 2. ree.

reekälfies, reekalfjes.
rèèng, regen.
rèèng, *rèèng*, *erèèngd*, regenen.
rèèngboage, regenboog.
rèèngbuje, regenbui.
rèèngderig, regenachtig.
rèèngjasse, ook **rèèngjässe**, regenjas.
rèèngjassie, regenjasje.
rèèngpiepe, regenpijp.
rèèngputte, regenput; * *veur dös ling achter de rèèngputte*: iets niet kunnen of mogen doen, terwijl de mogelijkheid binnen handbereik is.
rèèngtonne, regenton.
refelen, *refelen*, *erefeld*, 1. draadjes van boontjes afhaken; 2. rafelen; * *bidden töt oe de lippen refelt*: heel lang bidden en smeken. {p.86}
regels, 1. menstruatie; 2. regels.
reikamme, luizenkam.
reize, reis.
rek, 1. elastiek; 2. rek.
rekken, *rekken*, *erekkend*, 1. rekenen; 2. rekken (vervoeging: *rekken*, *rekken*, *erekt*).
rekkensomme, rekensom.
remöllie, remolie.
renne, ren.
renpeerd, renpaard.
repe, streng waarmee het paard aan de wagen werd gebonden; * *vrogger was 't mie een koe weerd, mà noe nog gin repe*: vroeger was 't me veel waard, nu niet meer.
repen, 1. grens, schreef; * *hi hef oaver de repen estoane*: hij is over de schreef gegaan; 2. repen.
reppel, stijl waaraan koe op stal werd vastgebonden.
reppelen, *reppelen*, *ereppeld*, 1. donderjagen; 2. beklimmen van soortgenoten door tochtige koe.
reeren, *reeren*, *ereerd*, schreeuwen.
reuken, *reuken*, *ereukt*, 1. roken (vt. van ruiken); 2. roken van vlees.
reukvleis, rookvlees.
reupe, ruif.
reupen, *reupen*, *ereupt*, het reiken naar gras door de koeien achter de afrastering.
reuren, *reuren*, *ereurd*, ook: **ruren**, 1. bewegen; 2. roeren.
reusie, 1. roosje; 2. reusje.
reusies, roosjes; * *reusies maeken*: het gebruik om samen met de burens papieren roosjes te maken voor een ereboog t.g.v. een huwelijk.
reuster, rooster.
reusteren, *reusteren*, *ereusterd*, roosteren.
reutereren, *reutereren*, *ereuterd*, bewerken van vlas.
reziennen, rozijnen.
reziennenbrood, rozijnenbrood.
reziënties, rozijntjes.
riaal, royaal.
ribbe, 1. rib; 2. ribbe.
ribbeltie, kleine oneffenheid.
ribbensmeer, pak rammel.
richter, korter van afstand.

richtingaanwijzer, richtingaanwijzer.
riebaene, rijbaan.
riebewies, rijbewijs.
riege, rij; * *riegt oe*: sluit je aan in de rij! * *in de riege lopen*: in de pas lopen, geen gekke dingen doen.
rieheugte, rijkhoogte.
rieke, rijk.
riekeluu, rijkelui.
rieleerzen, rijlaarzen.
rielesse, rijles.
riemen, *riemen, eriemd*, 1. rijmen; {p.87} 2. riemen (zn.).
rien, *reed, erene*, rijden
rieng, *reeg, ereeng*, 1. rijgen; 2. rijen maken (vervoeging: *rieng, rieng, eriegd*).
riepe, rijp; * *riepe, riepe gaste*: Sallandse volksdans.
riepeerd, rijpaard.
rieppen, *riepen, eriept*, rijpen.
rieschoele, rijschool.
rieschoolholder, rijschoolhouder.
riestebrië, rijstebrië.
riesttoafel, rijsttafel.
rietkraege, rietkraag.
rietmatte, rietmat.
rieze, rijshout.
riezebessem, bezem gemaakt van berketakjes met enkele bremtakjes.
riezebos, gebundelde bos rijshout.
riezemiete, stapel rijshout.
rikke, slaappleats voor kippen; * *doar hebt wè meer haenties ekreid die 's maens dood onder 't rikke laang*: je moet niet te vroeg juichen.
rikken, *rikken, erikt (erikkend)*, ook: **fruchten**, **vrèèn**, afrasteren.
rikkenpoal, paal voor afrastering.
rikkens, afrastering.
rille, bijengeharkte rij hooi of gras.
rimmetiek, reumatiek.
ringegie, ook: **ringie**, ringetje.
ringslöttel, ringsleutel.
ritnoale, ritnaald, larve van een kniptor.
ritse, 1. rij, sliert; 2. rits.
ritsels, *ritsels in de hoed*: gekke kuren.
röadseltie, raadseltje.
röafie, korstje op een wond.
Roalter wind, Raalter bluf.
roam, sprong, greep (naar iets).
röatelen, *röatelen, eröateld*, reutelen.
roazekoppen, *roazekoppen, eroazekopt*, razen, veel lawaai maken.
robeten, rode bieten.
robol, ook: **roebol**, paardestaart (soort onkruid in het weiland).
rodde, *rodde, erod*, 1. snel rijden; * *zie goat doar rodde op de fietse*: ze zijn daar aan het crossen op de fiets; 2. slecht groeiende varkens.
roe, 1. are, het honderdste deel van een bunder; 2. roede; 3. roe.
roef, 1. ogenblik; *in een roef*: heel snel; 2. roef.

roegiezelen, *roegiezelen, roegiezeld*, vorst waarbij rijp ontstaat.
roeispoane, roeispaan.
roeken, *reuk, erökken*. 1. ruiken; 2. roeken (zn.).
roene, ruïn.
roepe, rups.
roepnaeme, roepnaam.
roesterig, roestig, bruin gevlekt. {p.88}
roestvlekke, roestvlek.
roet, 1. onkruid; 2. roet.
roete, ruit.
roetenoas, ruitenaas.
roetenwisser, ruitenwisser.
roetzak, zak aan de dorsmolen waarin het onkruid uit het koren (vooral wikke) werd opgevangen.
roew en rood, onverzorgd.
roew, ruw.
roewen, *'t is een roewen*: het is een ruw en ruig iemand.
roewigheid, rommel.
roewsten, *ten roewsten*: ruwweg, ongeveer.
roewvoer, ruwvoer.
roezen, *roezen, eroesd*, schatten.
roggebloemen, korenbloemen.
roggebouw, oogsttijd van de rogge.
rok, 1. gammel; 2. rok.
rökkie, rokje.
rolle, 1. rol (o.a. landbouwwerktuig om het land te rollen); 2. rolpens.
rollemans, woonwagenbewoners.
roltrappe, roltrap.
rondköttelen, *köttelen rond, rondekötteld*, rondrentelen.
rondreize, rondreis.
rondumme, 1. grote snee van roggebrood of krentenwegge; 2. rondom; * *wie rondumme in 't zoad zit, kik niet op een keurantie*: waar veel is hoeft men niet te sparen.
rondvroage, rondvraag.
ronge, ijzeren steun aan de ladderwagen waar een balk inpast.
ronneken, *ronneken, eronnekt*, hinniken.
rookbomme, rookbom.
rookplume, rookpluim.
ropnaegel, ingescheurde nagel.
roppen, *roppen, eropt*, trekken, rukken, ruw afplukken.
ropperig, rafelig.
rössen, biezen.
roterkolk, kolk voor bewerking van vlas.
rotstreke, rotstreek.
rotte, 1. rat; 2. rotte.
röttie, 1. vuurwerk; 2. ratje.
rouwkaerte, rouwkaart.
roze, 1. roos; 2. roze (kleur, nu andere uitspraak).
rozenstroeke, rozestruik.
rubberleerzen, rubberlaarzen.
rubberzolle, rubberzool.

rugge, rug.
ruggie, ruggetje.
rugpiene, rugpijn.
rukkie, rukje.
rullegie, rolletje.
rummeltie, rommeltje.
rundtie, rondje.
rupsenploage, rupsenplaag.
russeltie, roesje, plooi.
rustplaetse, rustplaats.
ruun, *ruun*, *eruud*, ruien. {p.89}

S

's anderdaengs, de volgende dag.
's andersmaens, ook: **'s andersmäns**, de volgende morgen.
's andersoamds, de volgende avond.
's mäns, ook: **'s maens**, 's morgens.
's nommedaengs, ook: **'s nommes**, na de middag.
's oamds, ook: **'s oavends**, 's avonds.
saem, ook: **saemp**, samen.
santeren, *santeren*, *esanterd*, zeuren, mompelen.
santerpiepe, zeurkous.
saps, *niet völle saps*: niet veel soeps.
schaam, *schaam*, *eschaafd*, ook: **schaem**, schaven.
schabulen, *schabulen*, *schabuuld*, opruimen en aanvegen rondom de boerderij.
schae, schade; * *wie vee hef, mut schae lien*.
schaekelklokke, schakelklok.
schaekpetieje, schaakpartij.
schaelijk, schadelijk, met veel leedvermaak; * *den lacht zo schaelijk, doar mut geld bie*: die lacht als een boer die kiespijn heeft.
schaeltie, schaalje.
schaemen, *schaemen*, *eschaemd*, schamen.
schaetse, schaats.
schaetsenlopen, *leup schaetsen*, *schaetsen elopen*, schaatsenrijden.
schaeve, ook: **schave**, schAAF.
schäffen, *schäffen*, *eschäft*, blaffen.
schäffertie, klein waaks hondje.
schale, schaal.
Schalkbatterem, niet bestaand dorp (schertsend).
schane, schande.
scharrelebongs, *op scharrelebongs goan*: de hort opgaan.
schatrieke, schatrijk.
scheerkaante, zijkant.
scheerschoem, scheerschuim.
scheertie, schaatje.
scheid, grens.
scheidsvore, voor, op de grens van twee akkers.
scheitleerze, bangerik.
schel, 1. scheef; 2. schel.

scheldnaeme, scheldnaam.
schelle, 1. bel; 2. schil.
schelmessie, schilmesje.
schelms, 1. oneerlijk; 2. schelms.
schemerlaampe, schemerlamp.
schemme, schaduw.
schenne, scheen.
scheppe, schep.
schepselsmane, inhoudsmaat; 1/3 of 1/4 hectoliter, bij aardappelen 1/3 mud.
schere, schaar.
scherenslieper, scharenslijper.
scheresliepen, *sleep scheren*, *scheren esleppen*, scharenslijpen.
scherpdroad, prikkeldraad. {p.90}
scherpemuntie, pepermuntje.
scheurgerei, serviesgoed.
scheurwerk, aardewerk.
scheuvels, (oude benaming voor) schaatsen.
schiddeldrãffie, sukkeldrafje.
schiddelen, *schiddelen*, *eschiddeld*, op een sukkeldrafje lopen.
schiem, schijven.
schier, 1. bedorven (ei); 2. er goed uitzien; 3. schier.
schieren, *schieren*, *eschierd*, eieren keuren op bederf.
schietbaene, schietbaan.
schieten, *scheut*, *eschötten*, schieten.
schieuw, ook: **schiw**, vogelverschrikker.
schieve, schijf.
schilderieje, schilderij.
schimme, schim.
schinken, ham.
schinne, roos (haar).
schithakke, hiel van een paard of koe.
schitlappe, lap om de enkel van een paard.
schitsen, *schitsen*, *eschitst*, het langs elkaar schuren van de binnenenkels.
schoal, ondiep.
schoale, 1. veerpont; 2. schaal.
schoap, schaap; * *elk schoap mut an zien eing poten hangen*: ieder moet zijn eigen boontjes doppen.
schoapekoppen, hortensia (heester).
schoapenlaand, land voor de schapen (veel gebruikte veldnaam).
schöapie, schaapje.
schoapscheren, *scheren schoapen*, *schoapen escheuren*, het scheren van schapen; * *noe kump het schoapscheren an*: nu moet het gebeuren.
schobbejak, 1. koe die zich vaak schuurt: 2. schurk.
schobben, *schobben*, *eschobd*, schuren vanwege de jeuk.
schobpoale, paal waarlangs het vee zich kan schuren.
schoefdaele, directoire.
schoefdeure, schuifdeur.
schoeftrompet, schuiftrompet.
schoelbanke, schoolbank.
schoele, school.

schoeljeugd, schooljeugd.
schoeljaar, schooljaar.
schoelmeester, schoolmeester (nu: leraar basisonderwijs).
schoelonderzoek, schoolonderzoek.
schoelplein, schoolplein.
schoelreisie, schoolreisje.
schoeltasse, schooltas.
schoeltied, schooltijd.
schoelwichter, schoolkinderen.
schoelziek, schoolziek.
schoelzwemmen, schoolzwemmen.
schoem, *scheuf*, *eschöam*, 1. schuiven; * *die vrouw mut van 't jaar weer schoem*: die vrouw is weer in verwachting; 2. schuim (zn.).
schoemachtig, schuimachtig.
schoembekken, *schoembekken*, *eschoembekt*, schuimbekken.
schoemen, *schoemen*, *eschoemd*, {p.91} schuimen.
schoenendeuze, schoenendoos.
schoenenzaeke, schoenenzaak.
schoenlappertie, 1. soort kever; 2. schoenmaker.
schoensmeerdeuze, schoensmeerdoos.
schoenzolle, schoenzool.
schoer, onweersbui.
schoeren, *schoeren*, *eschoerd*, schuren.
schoermachine, schuurmachine.
schoerpepier, schuurpapier.
schoert, * *het schoert'r*: er is onweer op komst.
schoeve, schuif.
schof, 1. tijd, poos; 2. schoft van een dier.
schofel, grote bats.
schoffen, *schoffen*, *eschoft*, schaften.
schoffie, 1. poosje; 2. schoftje, hoge rug.
schoftied, schafttijd, pauze.
schokscholderen, *schokscholderen*, *eschokscholderdde*, schouders ophalen.
schöl, 1. scheef; | 2. scheel.
scholderbaendtie, schouderbandje.
scholderheugte, schouderhoogte.
scholderklöppie, schouderklopje.
scholdertasse, schouderetasje.
schölk, schort.
schone, schoon.
schongelen, *schongelen*, *eschongeld*, slenteren, doelloos rondlopen.
schoolmestgat, stortplaats bij vroegere gasfabriek in Raalte, gelegen bij vroegere openbare school.
schoonvae, schoonvader.
schoonvolk, aangetrouwde familie.
schoonzunne, schoonzoon.
schoren, *schoren*, *eschoord*, 1. steunen; 2. steunbalken (zn.).
schörf, schurft.
schostien, schoorsteen.
schostienbraand, schoorsteenbrand.

schostienkappe, schoorsteenkap.
schostienmantel, schoorsteenmantel.
schostienpiepe, schoorsteenpijp.
schostienvèger, schoorsteenveger.
schötte, 1. *op schötte*: er zit schot in; 2. scheut.
schöttel, schotel.
schötteldoek, vaatdoek.
schötteltie, schotelkje.
schraege, schraag.
schram, 1. mager, slechtgroeiend dier; 2. 'n *schram van 'n kjeltie*: een klein mager ventje.
schramme, schram.
schrieflesse, schrijfles.
schriem, *schreef, eschreem*, schrijven.
schroa, schraal.
schrobzaege, schrobzaag.
schroem, *schroem, eschröam, (eschroefd)* schroeven.
schroemdreier, schroevendraaier. {p.92}
schroeten, *schroeten, eschroet*, bepaalde manier van hoesten.
schroeve, schroef.
schroonselen, *schroonselen, eschroonseld*, een schaafwond oplopen.
schrufie, schroefje.
schrujen, *schrujen, eschruujd*, schroeien.
schuddekoppen, *schuddekoppen, eschuddekoft nee*, schudden.
schuddekul, gelei rand om de hoofdkaas.
schuken, *schuken, eschuukt*, schuren vanwege de jeuk.
schuldgevuul, schuldgevoel.
schuppe, schop; * *die kjel is zo lui, die mut ze een zadel op de schuppe maeken*: die man is vreselijk lui.
schuppenoas, schoppenaas.
schuppie, schopje.
schure, schuur; * *grote schure weinig braand, 'n grote kop ma gin verstaand*: veel drukte om niets; *ie mut 't huus bie de schure loaten*: je moet de dingen in de juiste verhouding zien.
schute, schuit.
schutie, schuitje.
schuulnaeme, schuilnaam.
schuulplaetse, schuilplaats.
schuumspoane, schuimspaan.
schuuns, schuin.
schuunspoale, steunpaal, geplaatst op hoeken.
schuuntie, schoentje.
seert, sajete.
segaere, sigaar.
segaerendeusie, sigarendoosje.
segaerenzaeke, sigarenwinkel.
segrette, sigaret.
siepen, *siepen, esiept*, 1. huilen; 2. sijnpen.
siepeugie, bijna dichtgeknepen tranend oog.
sih, hé (uitroep).
sikke, 1. kattig meisje; 2. sik.
sikkebok, mannetjesgeit.

sikkenschuurtje, geitenschuurtje.
simtouw, dun bindtouw.
singhoar, pees.
sintelbaene, sintelbaan.
sisteren, *sisteren*, *esisterd*, sissen.
sjaggelen, *sjaggelen*, *esjaggeld*, snoepen, snaaien.
sjakkeren, *sjakkeren*, *esjakkerd*, rennen, heel snel opschieten.
sjanken, *sjanken*, *esjankt*, huilen.
sjoksen, *sjoksen*, *esjokst*, onbeheerst lopen.
slabbe, slab.
släbbegie, slabbetje.
slabben, *slabben*, *eslabd*, ook: **slappen**, morsen.
slachen, *slachen*, *eslacht*, ook: **slachen** slachten.
slachterieje, ook: **slächterieje**, slachterij.
slaegerieje, slagerij.
slateren, **slaeteren**, *slaeteren*, *eslaeterd*, 1. alles laten slingeren; 2. morsen.
slaterieje, **slaeterieje**, het laten slingeren van spulletjes.
slaterkonte, **slaeterkonte**, slordig persoon.
slaterpaegie, **slaeterpaegie**, paadje dat ontstaan is door geknoei (of {p.93} doordat bijv. meel uit een kapotte zak viel).
slag, *op slag*: direct; *slag op slag*: keer op keer.
slagroomtaerte, slagroomtaart.
slakke, slak; * *een slakke en een haeze hebt gelieke nieuwjoar*: we hebben allemaal tegelijk nieuwjaar.
slakkenmaele, kunstmest; * *Thomas slakkenmaele*: de eerste kunstmest.
slängegie, ook: **slängie**, slangetje.
slapperieje, gemors.
slee, 1. wrang, stroef; 2. slee.
sleiferig, slordig lijkend, onverzorgd.
slemse, slap aftreksel van iets; bijv. koffie.
slepkoare, kar met twee grote wielen en een klein wiel (kiepkar).
slepkonte, iemand die veel op pad is.
slepperieje, gesleep.
sleten, ook: **slieten**, zolder van losse planken boven de deel.
slette, slet.
sleufie, gleufje.
sleutie, slootje.
sleutiespringer, 1. gezegd van iemand die geen zwaar werk doet; 2. slootjesspringer.
sliet, ook: **sleef**, soeplepel.
slietstien, slijpsteen; * *wè een koetse, ma gin slietstien bie de putte*: daar telt alleen de uiterlijke schijn.
sliere, 1. slungel; 2. rij; 3. sliert.
slieren, *slieren*, *eslierd*, glijden.
slieten, *sleet*, *esletten*, 1. slijten; 2. planken van de zolder in een boerderij (zn.).
slieterieje, slijterij.
slikkeren, *slikkeren*, *eslikkerd*, een restje lekkers opsmikkelen.
slikkerieje, lekkernij.
slim, 1. heel erg; * *honger is niet slim as t'r mà een pot op het vuur hangt*: klagen zonder reden is niet moeilijk; 2. slecht van kwaliteit; * *'t is een slimmen*: het groeit slecht; 3. slim.
slipjasse, ook **slipjasse**, jacquet.

slippe, 1. hemd; * *veur die auto hè'k de slippe niet lank genog*: zoiets kan ik niet betalen; 2. slip.

sloaöllie, slaolie.

sloapen, *sleup, esloapen*, slapen.

sloapers, slapers, logees; * *alle sloapers bint nog gin snurkers*: je moet niet generaliseren.

sloapgelèngheid, slaapgelegenheid.

sloapkaemer, slaapkamer.

sloapkaemerdeure, slaapkamerdeur.

sloapkaemertie, slaapkamertje.

sloapmussie, slaapmutsje. {p.94}

sloapoong, slaapogen.

sloapplaetse, slaapplaats.

sloat, 1. sla (groente); 2. slaat (ww. vorm).

sloavinke, slavink.

slobber, 1. nat varkensvoer; 2. slobber.

slodderfokse, sloddervos.

slodderig, slordig.

sloeken, *sloeken, esloekt*, ook: **sloeken**, *sleuk, eslökken*, 1. gulzig eten of drinken; 2. slikken.

sloerig, niet fit.

slof, 1. niet vers; 2. enigszins vochtig.

sloff, slof.

slok, 1. los, niet strak; 2. slap; 3. slok.

slökkie, slokje.

slomp, grote hoeveelheid vocht.

slonne, ook: **slonde**, werkschort.

slonze, slons.

slootkaante, slootkant.

slop, 1. opening naar hooizolder; 2. slop.

sloperieje, sloperij.

slöttel, sleutel.

slöttelbos, sleutelbos.

slöttelen, *slöttelen, eslötteld*, sleutelen.

slöttelgat, sleutelgat.

slöttelhanger, sleutelhanger.

slötteltie, sleuteltje.

slöttie, slotje.

sluffies, 1. briketten; 2. slofjes.

sluten, *sleut (sluten), eslötten*, sluiten.

slutingstied, sluitingstijd.

sluusdeure, sluisdeur.

sluutbolten, sluiting aan de binnenkant van het kozijn voor het venster.

sluutsie, solutie.

sluutspèle, veiligheidsspeld.

smak, 1. grote hoeveelheid; 2. smak.

smakken, *smakken, esmakt*, 1. onbehouwen lopen; 2. smakken.

smakkerd, 1. leperd; 2. klap; 3. val; 4. smakker.

smakpoten, grote voeten.

smakvoeten, grote voeten.

smeerdeuze, smeerpots.

smeerkeze, smeerkaas.

smeerkroam, vuile rommel, vieze onfrisse boel.
smeeröllie, smeerolie.
smeerpöttie, smeerpotje; * *ik wuld'r niet as smeerpöttie bie lopen*: ik wil niet het vijfde rad aan de wagen zijn.
smeertodde, smeerpoets.
smeerzalve, smeerzalf.
smeigelen, *smeigelen*, *esmeigeld*, ook: **smiegelen**, iemand naar de mond praten.
smeu, 1. lenig; 2. jeugdig 3. smeu.
smeugeltie, kleine rakker; * *klein smeugeltie in de berrestèè gif de grote {p.95} mèènsen vrèè*: de geboorte van een kind geeft vreugde.
smidskinder, de kinderen van de smid; * *smidskinder bint wè vonken ewend*: zij kunnen wel tegen een stootje.
smiespelen, *smiespelen*, *esmiespeld*, fluisteren.
smiesterd, geslepen iemand.
smiesterig, vuil, smerig, gemeen.
smiet, *smiet oe daele*: ga zitten.
smieten, *smeet*, *esmetten*, smijten.
smiksmoezen, *smiksmoezen*, *esmiksmoesd*, geheimzinnig fluisteren.
smitte, roet, zwarte aanslag.
smoddelen, *smoddelen*, *esmoddeld*, onzorgvuldig te werk gaan.
smoddelig, vies; * *smoddelig weer*: miezerig weer.
smoesterig, vuil, smerig.
smoksen, *smoksen*, *esmokst*, onbehouwen lopen.
smolt, smeersel op brood; gemaakt van olie, meel en zout.
smoorders, gebakken krielaardappelen.
smorrepot, koffiepote.
smotten, *smotten*, *esmot*, motregen.
snaaien, *snaaien*, *esnaaid*, 1. betrappen; 2. snoepen.
snaaierd, 1. snoeperd; 2. mond.
snaaierieje, snoeperij.
snaere, snaar.
snärre, kattig meisje.
snauwtane, grote hoektanden.
snee, 1. sneeuw; 2. snede gras; 3. snee.
sneeballe, sneeuwbal.
sneebuie, sneeuwbuie.
snegie, sneetje.
sneeklökkie, sneeuwklökkie.
sneepoppe, sneeuwpop.
sneeschoeve, sneeuwschuif.
sneevlokke, sneeuwvlok.
sneidig, slank.
snelkokpanne, snelkookpan.
sniebone, snijboon.
sniebonenmölle, snijbonenmolen.
snieder, kleermaker.
sniejen, *sniejen*, *esniejd*, sneeuwen.
sniemehine, snijmachine.
snien, *sneed*, *esnene*, snijden; * *hi wil twee ruggen uut ien värken snien*: hij wil het onderste uit de kan hebben.

sniesel, gehakt stro; het stro werd in de *snieselbak* of *snieselzomp* gelegd en in stukjes gehakt door de *snieselmechine*.

snieselbak, langwerpige bak waarin de bossen stro werden gelegd.

snieselmechine, machine om stro te hakken/snijden.

snieselzomp, zie *snieselbak*.

snikhiete, snikheet.

snippe, 1. kattig meisje; 2. oliesnip; 3. snip (vogel).

snipsnotterrieje, kleinigheid, futiliteit.

snister, soort vuurwerk; {p.96} 2. *met 'n snister oflopen*: met een sisser aflopen; 3. *een goeien snister op*: te veel gedronken.

snisteren, *snisteren*, *esnisterd*, 1. snel rijden; 2. spetteren in de pan.

snit, 1. snede gras; 2. snit.

snoem, *sneuf*, *esnöam*, 1. snuiten; 2. snuiven.

snoeshaene, snoeshaan.

snoete, snuit.

snore, 1. onderdeel van een zeis; 2. kattig meisje; 3. snaar.

snorre, snor.

snorrebot, botje uit een varkenspootje dat men aan een touwtje liet snorren.

snörregie, snorretje.

snorrepiepe, pijp vol tabaksvocht.

snotneuze, snotneus.

snotterbelle, snotterbel.

snotterdop, wijsneus.

snotterig, 1. bekaaid; 2. snotterig.

snotterneuze, snotneus.

snujen, *snujen*, *esnuijd*, snoeien.

snuujmes, snoeimes.

snujschere, snoeischaar.

snupen, *snupen*, *esnuipt*, snoepen.

snuperd, snoeperd.

snuperig, snoeperig.

snupie, snoepje.

snuup, snoep.

snuupcent, snoepcent.

snuupgoed, snoepgoed.

snuupkroam, snoepkraam.

soaters, zaterdags.

soepgruunte, soepgroente.

soezebolle, gemakzuchtig iemand.

soezen, *soezen*, *esoed*, 1. suizen; * *ik dank oe det' zo soest*: heel erg bedankt; 2. licht slapen.

soldoat, *soldoate*, soldaat.

soppen, *soppen*, *esopt*, 1. morsen; 2. soppen.

spaen, *spaen*, *espaed*, spitten.

spalteren, *spalteren*, *espalterd*, vreemde bewegingen maken met benen of poten.

spantouw, touw waarmee de achterpoten van een lastige koe werden vastgebonden tijdens het melken; tegenwoordig wordt daarvoor meestal een spanbeugel gebruikt.

spanzaege, spanzaag.

sparre, spar.

spättelen, *spättelen*, *espätteld*, spartelen.

spättelviever, spartelvijver, ondiep water.

speciemölle, cementmolen.
speek, spaak.
spekhässie, uitgebakken plakje spek.
speklappe, speklap.
speklappie, speklapje.
spekzwoare, spekzwoerd.
spèle, speld.
sperziebeunties, sperzieboontjes.
speurneuze, speurneus.
spiejbak, bakje waarin men {p.97} overtollig tabaksvocht spuugde.
spieje, speeksel, spuug.
spiejen, *spuuj*, *espujen*, spugen; * *den kan nog niet hem (hebben) det ie 'm in de oong spiejt*: die is erg kleinzerig.
spieker, 1. landhuis; 2. spijker.
spiele, spijl.
spieltie, spijltje.
spierpiene, spierpijn.
spiertie, 1. klein, weinig; 2. sprietje; 3. spiertje.
spietfossen, bundeltje touw voor het afsluiten van zakken.
spille, spil.
spinde, ook: **spinne**, brood en servieskast; * *Spinde*: straatnaam.
spinne, spin.
spinnejaeng, met de ragebol iets schoonmaken.
spinnekop, spin.
spinnekopsnös, spinnenweb.
spinnen, *spun*, *espuunen*, 1. een weekje wintervakantie voor de dienstmeid; 2. spinnen.
spinnerieje, spinnerij (waar wol gesponnen wordt).
spinnevoeten, uitgeput zijn.
splete, spleet.
splitpenne, splitpen.
spoane, spaan.
spoarbanke, spaarbank.
spoarbukie, 1. spaarboekje; 2. spoorboekje.
spoaren, *spoaren*, *espoard*, 1. sparen; 2. de sporen geven; 3. houten balken (zn.); 4. sporen (zn.).
spoarpöttie, spaarpotje.
spoers, sporen (van kar).
spoersnee, vers gevallen sneeuw.
spölgelèngheid, speelgelegenheid.
spölgoed, speelgoed.
spölhuus, speelhuis.
spölketier, speelkwartier.
spöllen, *spöllen*, *espöld*, 1. spelen; 2. spellen.
spöller, speler.
spölling, speling.
spölplaetse, speelplaats.
spölruumte, speelruimte.
spöls, speels.
spöltuin, speeltuin.
spoor, 1. spoorweg(overgang); 2. spoor.

spoorbaene, spoorbaan.
spoorbrugge, spoorbrug.
spoorzuken, spoorzoeken.
spothemp, overhemd.
spottasse, sporttas.
spouwmure, spouwmuur.
spreien, *spreien*, *espreid*, opmaken van bed.
sprekbeurte, spreekbeurt.
spreu, ruw, schraal, droog (huid).
sprikke, lang, mager persoon.
sprikkelties, het dunste sprokkelhout.
springpeerd, springpaard.
sprinkhaene, sprinkhaan.
sproake, spraak, taal.
sproan, spreekuilen.
sprujen, *sprujen*, *espruujd*, sproeien. {p.98}
sprujer, sproeier.
spruties, sproetjes.
sputbusse, spuitbus.
sputlappe, spatlap.
spulen, *spulen*, *espuuld*, spoelen.
spullegie, 1. klein boerenbedrijf; 2. spulletje.
sputterlappe, zie *sputlappe*.
spuulbak, spoelbak.
staatslotterije, staatsloterij.
staeken, staak (lange paal).
stallanteern, stallantaarn.
stalluchte, stallamp, stallantaarn.
stalreppel, paal waaraan koe in de stal werd gebonden.
stämmejie, stammetje.
stammig, kort en gezet.
stange, stang.
stängie, stangetje.
stapelbedde, ook: **staepelbedde**, stapelbed.
stappe, 1. klem; 2. stap (ww. vorm).
statbaene, startbaan.
stät, staart; * *kom ie oaver de hond, dan kom ie oaver de stät*: als je 't ergste gehad hebt, dan kom je er wel.
stätbot, staartbeen of stuitbeen.
stätbuttje, staartbeentje.
stätpännegje, 1. oost-indische kers; 2. steelpannetje.
stätterig, piekerig (haar).
stèè, 1. plek, plaats; * *goed uut 'n stèè kommen*: goed voor de dag komen; 2. steden.
steek, 1. snoepje; 2. steek.
steern, ster; * *ik hadde den steern al zien schienen*: ik zag de bui al hangen.
stèès, weigering van dieren om te lopen.
stege, steeg; * *Stege*: straatnaam.
stègie, plekje.
steil, 1. heel erg; * *ik binne steil druk*: ik ben heel erg druk; 2. steil.
steildaale, loodrecht naar beneden.

stek, 1. *det stek niks*: dat geeft niet, dat maakt niet uit; 2. steek.
stekke, steek; * *stekke in de zied*: steek in de zij.
stekkelvärkentie, egeltje.
stekkerie, balk in de koestal waaraan de stalreppels bevestigd zijn.
stekkerieje, plagerij.
steknoale, steeknaald, naald met scherpe punt.
stekslöttel, steeksleutel.
stekvlamme, steekvlam.
stelle, steel.
stellegie, 1. houten kinder wc; 2. steeltje; 3. stelletje.
stelpännegie, steelpannetje.
stembusse, stembus.
stembökkie, stembokje.
stemme, stem. {p.99}
stemmegie, stemmetje.
stenvörke, stemvork.
stennen, *stennen, estend*, drukken, persen (stoelgang).
sterm, *sterm, estörm*, sterven.
sterre, ster.
steugie, poosje.
steumpie, bromfiets.
steunzolle, steunzool.
steuren, *steuren, esteurd*, storen.
steurig, gestadig, in rustig tempo; * *een steurige gank is een wisse gank*: hardlopers zijn doodlopers.
steuring, storing.
steueringsdienst, storingsdienst.
steueringsvriej, storingsvrij.
steurzender, stoorzender.
stief, stijf; * *een stief kwetierte*: een klein kwartier.
stiefelen, *stiefelen, estiefeld*, haastig of op een opvallende manier lopen.
stiefpepier, kartonpapier.
stiefrok, werkrok (klederdracht).
stiefvae, stiefvader.
stiefzonne, stiefzoon.
stiek, elastiek.
stienkold, steenkoud.
stienkollen, steenkolen.
stienpoest, steenpuist.
stiense kässen, oostindische kers.
stientie, steentje.
stiesel, stijfsel.
stik, 1. helemaal; * *stik alleen*: helemaal alleen; 2. stik.
stikdekken, gestikte deken.
stikke, ijzeren pen in de grond voor het vastzetten van een dier.
stikziende, bijziend.
stille, 1. *stille van wind*: windstil; 2. stil.
stillegies, stilletjes.
stinkbomme, stinkbom.
stinkbummegie, stinkbommetje.

stippe, stip.
stippie, stipje.
stoafpere, stoofpeer.
stoalen kjel, man die met stalen stof langs de deur ging.
stoam, stoven.
stoamteste, stenen potje in de stoof voor kooltjes.
stoan, *stund, estoane*, staan; * *stoa 'j d'r nog goed met*: heb je nog genoeg?
stoanplaetse, staanplaats.
stoarok, tweede rok (klederdracht).
stoave, stoof.
stoefrèèng, motregen.
stoefzaand, stuifzand.
stoeken, *stoeken, estoekt*, 1. met een smak vallen; 2. ergens hard tegenaan komen.
stoel, 1. opbrengst van een aardappelplant; 2. stoel.
stoem, *steuf, estöam*, stuiven.
stoepe, 1. stuip; 2. stoep.
stoete, brood; * *a'k oe niet hadde en gin brood, dan mos ik stoete etten*: wat zou ik zonder jou moeten beginnen...
stoetenpap, broodpap.
stoevedampen, soort paddenstoel.
stöffie, stofje. {p.100}
stofjässie, stofjasje.
stofkamme, stofkam.
stokhuus, aparte ruimte (aan het kokhuus) om in te koken.
stokkebonen, stokbonen.
stokken, *stokken, estokt*, 1. stoken; 2. stokken (zn.).
stokkerd, stoker.
stokkerieje, stokerij.
stökkie, stokje.
stokpeerdtie, stokpaardje.
stöllegie, houten (kinder)wc met los onderstaande po.
stomerieje, stomerij.
stomp, 1. bot; 2. helemaal, totaal; * *det bin'k stomp vergetten*: dat ben ik helemaal vergeten; 3. stomp.
stoom, 1. oude benaming voor een fabriek; 2. stoom.
stoomfietse, motor; * *van een oald mèense kö 'j gin stoomfietse maeken*: bij oude mensen gaat alles niet meer zo vlug.
stoot, 1. poos; 2. stoot.
stootkaante, verdikte rand onderaan een lange rok (klederdracht).
stopnoale, stopnaald.
stoppe, 1. stronk; 2. stop.
Stöppelhaene, oogstdankfeest in Raalte.
stopstrepe, stopstreep.
stopverve, stopverf.
stormbaene, stormbaan.
stötbuje, stortbui.
stötkoare, kar voor vervoeren van personen en kleine vrachten.
stötplaetse, stortplaats, vuilnisbelt.
stötrèèng, stortregen.
stötte, stoot.

stötten, *steut, estötten*, stoten.

stouwe, stuw.

strabant, streng.

strampe, zijtak, vertakking.

streien, *streien, estreid*, strooien.

streke, streek; * *de vrouw en de katte heurt in huus, de kjel en de hond trekt de streke rond*: de vrouw in huis, de man op pad; *hi is op streke*: hij voelt zich goed; *hi is van streke*: hij voelt zich niet goed.

streng, 1. ineengedraaid garen of touw; * *een derden streng mäk de kabel*: je kunt geen enkel deel missen; 2. streng.

strepe, streep.

strepie, streepje.

streppel, smalle strook.

streujen, *streujen, estreujd*, strooien

streujgoed, strooigoed.

streujoamd, strooiavond (Sinterklaasavond).

streujpiet, strooipiet.

streujsel, strooisel.

streujzolt, strooizout.

streukie, strookje.

streupen, *streupen, estreupt*, stropen.

streuper, stroper.

streuperig, stroperig. {p.101}

striekebaand, haarband om het haar glad onder de muts te houden (klederdracht).

strieken, *streek, estrekken*, strijken; * *det giet t'r met strieken*: dat is het beste.

strieker, magnetiseur.

striekiesder, strijkijzer.

strieklatte, strijklat (voor het scherpen van de zeis).

striekplanke, strijkplank.

striekzwèvels, (oude benaming voor) lucifers.

strien, *streed, estrene*, strijden.

strik, 1. stropdas; 2. strik; 3. strijkt (ww. vorm).

strikvroage, strikvraag.

strippenkaerte, strippenkaart.

stroale, straal; * *an iene stroale vedan*: alsmaar door.

stroaljaeger, straaljager.

ströaltie, straaltje.

stroate, straat; * *a'j met de hond naar bedde goat, he'j kaans de'j met vlooiën op stroate stoat*: wie met pek omgaat, wordt ermee besmet.

stroatenmes, opveegsel van straat; vroeger gebruikt als bemesting op het land.

ströatie, straatje.

stroatlanteern, straatlantaarn.

stroatnaeme, straatnaam.

stroatsliere, iemand die door de straten slentert.

stroatstien, straatsteen.

stroeke, struik.

stroekelen, *stroekelen, estroekeld*, struikelen.

stromiete, stromijt.

stropdasse, stropdas.

stroppe, strop.

strotte, strot.
strottenheufd, strottehoofd.
strowisse, zooltje van stro in de klomp.
strukie, struikje.
strullen, *strullen*, *estruld*, ruwe uitdrukking voor plassen.
stukkje, stukje (ook gebruikt als veldnaam).
stultenberg, berg met onderruimte voor kleinvee.
stutte, stut, steun.
stutten, *stutten*, *estut*, 1. steunen; 2. heupen (zn).
stuultie, stoeltje.
stuultieslifte, stoeltjeslift.
sucherei, cichorei.
sukelae, chocola.
sukelaemelk, chocolademelk.
sukerkluntje, suikerklontje.
sukerpere, zoete peer, suikerpeer.
sukerspinne, suikerspin.
sukervriej, suikervrij.
sukerwottel, voederbiet.
sukerzäkkie, suikerzakje.
sukkeldräffie, sukkeldrafje.
summegie, sommetje.
sunnes, ook: **suns**, op zondag.
Sunt Joapik, Sint Jakobus (25 juli).
Sunterkloas, Sinterklaas.
sunterklöasie, speculaasje.
Sunterkloasoamd, Sinterklaasavond.
swoenzes, op woensdag. {p.102}

T

taalgevuul, taalgevoel.
taallesses, taallesses.
taalonderzuuk, taalonderzoek.
taanden, ook: **tane**, tanden; * *as 't zo verre is, doet mie de taanden niet meer zeer*: dat maak ik niet meer mee; * *wie völle in de mond is, kump gauw tussen de taanden*: hoge bomen vangen veel wind.
taandpiene, kiespijn.
taandvleis, tandvlees.
taandzeerte, tandpijn.
tachentig, tachtig.
tachtersteveurten, achterstevoren.
taekelwaeng, takelwagen.
taentje, tandje.
taerte, taart.
takke, tak.
takkedraad, ijzerdraad om rijshout samen te binden.
täkkie, takje.
tammee, ook: **temee**, straks, zo meteen.
tamper, een beetje zuur.

tanebössel, tandenborstel.
tanentergerieje, watertanden.
tängegie, ook: **tängie**, tangetje.
tasse, tas.
tassie, tasje
te veuren, van te voren.
tebaksdeuze, tabaksdoos.
tebakspiepe, (tabaks)pijp.
tebaksprome, tabakspruim.
tebässen, te barsten, te pletter.
teblette, tablet.
teeng, tegen.
teenghoalen, *heuld teeng*, *teeng ehoalen*, tegenhouden.
teengkommen, *kwam (kwaamp) teeng*, *teeng ekommen*, tegenkomen.
teengpetieje, tegenpartij.
teengproaten, *preut teeng*, *teeng eproat*, tegenspreken.
teengspöller, tegenspeler, tegenstander.
tegelieke, tegelijk.
tegoed-bonne, tegoedbon.
telefoonbuttie, telefoonbotje.
tellen, *tellen*, *eteld*, 1. Kosten; * *wat telt det*: wat kost dat? 2. tellen.
temute, tegemoet.
teneelspöller, toneelspeler.
teneelvestelling, toneelvoorstelling.
tennisbaene, tennisbaan.
tennisballe, tennisbal.
tenteldeuze, persoon die niet vast op de benen staat.
tentelig, ook: **tintelig**, wiebelig.
tentwaeng, wagen met een vaste linnen kap.
terugge, terug.
testbaene, testbaan.
teumig, ook: **tumig**, niets doend; * *hi leup t'r de helen dat mà teumig rond*: hij liep de hele dag maar te niksen.
teunbanke, toonbank.
teunen, *teunen*, *eteund*, 1. bij elkaar passen, ogen; 2. tonen.
teunkaemer, 1. mooiste kamer in het woonhuis van boerderij; {p.103} 2. toonkamer.
teuntie, 1. toontje; 2. roepnaam: *Teuntie*.
teurntie, torentje.
teutemeuje, zeurpiet.
teuverdeuze, toverdoos.
teuveren, *teuveren*, *eteuverd*, ook: **toveren**, toveren.
teuverhekse, toverhekse.
tevölle, teveel.
tevrène, tevreden.
theemusse, theemuts.
theezäkkie, theezakje.
thermosflesse, thermosfles.
thermoskanne, thermoskan.
tied, tijd.
tiedbomme, tijdbom.

tiedklokke, tijd klok.
tiedkötting, tijdverdrijf.
tiedverdrief, hobby, tijdverdrijf.
tiel, 1. rij korenschoven; 2. plaatsnaam Tiel.
tien, *tien*, *etied*, *hen tien*: weggaan.
tiendehalf, negen en een half.
tiene, 1. tenen; 2. tien.
tieuws, zie *tiws*.
tikkeltiesjörk, jurk met stippeltjes.
tilter, (oude benaming voor) schommel.
timmerholt, timmerhout.
timpe, kadetje, puntbroodje.
tip, 1. driehoekig stuk grond; 2. tip.
tipbuultie, puntzakje.
tippie, verkleinwoord van tip.
tips, 1. in een punt uitlopen (taps); 2. tips.
titte, 1. vrouwenborst; 2. tepel.
tiws, ook: **tiews**, **tiwsig**, **tiwstig**, bijterig bij vee, dit duidt op een tekort aan mineralen (soms ook gezegd wanneer iemand zin heeft in een hartig hapje).
tiwsig, zie *tiws*.
tiwstig, zie *tiws*.
tjoeke, ook: **toeke**, sullig, slonzig vrouwspersoon.
toa, taai.
toabuis, oude koe waarvan het vlees niet gaar te koken is.
töafeltie, tafeltje.
toanaegel, wildgroei naast de nagel.
töchie, tochtje.
todde, tod, vod.
todden, *todden*, *etod*, 1. wegslepen, dragen; 2. doden (zn.).
toddenmärk, oude benaming voor de wekelijkse markt.
toebeheuren, timmerhout.
toef, 1. gedeelte boven het touw van een dichtgebonden zak; 2. kuif; 3. toef.
toegangskaarte, toegangkaart.
toegoan, te keer gaan; * *het kan d'r härd an toegoan*: het kan hevig tekeer gaan.
toeheuren, *heuren toe*, *toe eheurd*, toehoren.
toeke, onverzorgde, slonzige vrouw.
toeken, ook: **toepen**, toekomende; {p.104} * *toeken wekke*: volgende week.
toekrieng, *kreeg toe*, *toe ekreeng*, iets gratis krijgen.
toelaes, laatst.
toemoalen, *toemoalen*, *toemoald*, op rantsoen zetten.
toendertied, destijds.
toepakken, *pakken toe*, *toe epakt*, 1. opstapelen; 2. aanpakken.
toeren, *toeren*, *etoerd*, 1. toeren; 2. *bie toeren*: af en toe.
toeschriem, *schreef toe*, *toe eschreem*, toeschrijven.
toestellen, 1. aanschaffen; 2. toestellen.
toeten, *toeten*, *etoet*, toeteren.
toevedan, langzamerhand.
toezetten, *zetten toe*, *toe ezet*, neerzetten.
tofelmone, scheldnaam voor katholieken.
tokkeren, *tokkeren*, *etokkerd*, het roepen van de kuikens door de kip.

tolbrugge, tolbrug.
tolle, tol.
töllegie, tolletje.
tommelbusse, het laatste korte stro dat opgebonden werd.
tondeldeuze, tondeldoos.
töngegíe, ook: **töngíe**, tongetje.
tonne, ton; * *kiek den hef in de krententonne ezetten*: die heeft koortsuitslag.
tonnebaand, ijzeren ring om een ton, werd ook gebruikt als hoepel.
tönnegíe, tonnetje
toonheugte, toonhoogte.
töppíe, topje.
torenklokke, torenklok.
törfmane, turfmand.
törfmot, turfmolm.
törfschuppe, schop om turf te steken.
törfstreujsel, turfstrooisel.
tosse, zode.
tossen, 'n *dikken tossen*: een dik iemand.
tössíe, stuk van een zode.
totteldoeve, tortelduif.
totteríg, 1. onverzorgd; 2. *niet zo totterig*: royaal, bepaald niet kinderachtig.
touwkluppel, onderdeel van het eenspan.
trad, schrede, stap; * *een trad härder fietsen*: iets harder fietsen.
träffíe, kleine kans; * *een honderdsten träffíe*: een zeldzaamheid.
trallats, uitgelaten.
trapasse, trapas.
trappe, trap.
trapperen, betrappen.
träppíe, trapje.
trechte, voor elkaar, in orde.
trèèn, *trèèn*, *etrène*, treden.
trekhoake, trekhaak.
trekkaste, harmonika.
trekpeerd, trekpaard.
trekschute, trekschuit.
trekzaege, trekzaag.
trekzalive, trekzalf.
triatier maeken, drukte maken.
trimbaene, trimbaan.
troan, **troane**, traan.
tröantíe, traantje. {p.105}
troefkaerte, troefkaart.
troem, *troem*, *etroefd*, troeven (met kaarten), ook zn.
troetelnaeme, troetelnaam.
troewsend, ruwweg, onnauwkeurig.
tromme, trom.
trommelschudden, *trommelschudden*, *etrommelschud*, machinaal gras keren.
trommelschudder, werktuig om gras te keren.
trosse, tros.
trössíe, trosje.

trouwbukie, trouwboekje.
trouwerieje, trouwerij.
trouwpetieje, trouwpartij.
truffeltie jaeng, kinderspel.
trugge, terug.
trummelgie, ook: **trummeltie**, trommeltje.
truu, achteruit (tegen paard).
tuchschoele, tuchtschool.
tuinderieje, tuinderij.
tuinhekkie, tuinhekje.
tuksen, *tuksen*, *etukst*, huppelen.
tullen, *tullen*, *etuld*, zuigen, sabbelen.
tulpenbolle, tulpebol.
tundersteboam, ondersteboven.
turen, *turen*, *etuurd*, vastleggen van een dier om te laten grazen.
turfmot, turfmolm.
tussendeur, tussendoor.
tussendeure, tussendeur.
tussenhen, tussenuit.
tussenmoate, tussenmaat.
tutdet, totdat.
tute, tuit.
tuties, kippen.
tuugkiste, kist speciaal voor mannenkleding.
tuung, er geen nadeel van hebben.
tuurhaemer, hamer om stik in de grond te slaan.
tuurpoale, zie *stikke*.
tweedeweggens, op twee plaatsen.
tweedonker, schemering.
tweelingbreur, tweelingbroer.
tweelingzussie, tweelingzusje.
tweepeerds plaetse, grote boerderij waar werk was voor twee paarden.
tweepeerds voer, grote vracht hooi getrokken door twee paarden.
tweepeerdsliene, leidsel voor 2 paarden.
tweepersoonsbedde, tweepersoonsbed.
tweeschiftig, tweërlei, in twee soorten, inconsequent.
twiege, twijgje.
twiegiesder, rietdekkersgereedschap om riet aan de latten te binden. {p.106}

U

ule, ook: **iele**, **ieleu**, **ieluu**, **oeleu**, **oeluu**, jullie.
ulk, 1. bunzing; 2. stommeling; 3. merg.
um en noabie, om en nabij, ongeveer.
um, 1. hem; 2. om.
umdale, omlaag.
umdet, omdat.
umhane, om handen.
umhen, omheen; * *ik kan d'r wel umhen*: 1. ik kan wel zonder; 2. ik kan der wel omheen.
umhoge, omhoog (vaker wordt gebruikt: *noar boam*).

umme, om; * *de kop zol mie umme lopen*: het zou me teveel worden.
ummeblaeren, *blaeren umme, ummeblaed*, ombladeren.
ummebollen, *bollen umme, ummebold*, opnieuw tochtig worden van een koe.
ummebouwen, *bouwen umme, ummebouwd*, ploegen.
ummedaele, naar beneden.
ummedet, omdat (met nadruk).
ummedoen, *deud umme, ummedoane*, 1. iemand voor de gek houden; 2. omdoen.
ummedreien, *dreien umme, ummedreid*, omdraaien.
ummegoan, *gung (gunk) umme, ummegoane*, omgaan.
ummekieken, *keek umme, ummekekken*, omkijken.
ummekommen, *kwam (kwaamp) umme, ummekommen*, omkomen.
ummekukelen, *kukelen umme, ummekukeld*, omvallen.
ummelopen, *leup umme, ummelopen*, omlopen.
ummemaeken, *maeken umme, ummemaekt (ummemäk)*, spitten.
ummesloan, *sleut umme, ummesloane*, omslaan.
ummespaen, *spaen umme, ummespaene*, omspitten.
ummespannen, *spannen umme, ummespannen*, van span veranderen, een ander paard aanspannen.
ummestoan, *stund umme, ummestoane*, 1. omzet maken; 2. veel werk verrichten.
ummetrekken, *trök umme, ummetrökken*, 1. omkleden; 2. om(ver)trekken.
ummevoalen, *voalen umme, ummevoalen*, omvouwen.
ummeweien, *weien umme, ummeweid*, 1. omwaaien; 2. verweiden.
umrèden, omdat.
umschriem, *umschreef, umschreem*. omschrijven.
umschrieving, omschrijving.
umsliek, ook: **umslieks**, al gauw, spoedig, binnenkort.
umstebeurten, ook: **umstevebeurten**, om beurten. {p.107}
umwiel, 1. binnenkort; 2. bijna; 3. nogal gauw.
unsie, onsje.
uteren, *uteren, uterd*, uiten.
uterweerden, uiterwaarden.
uulskuken, uilskuiken.
uut mekaere, ook: **uut menaere**, uit elkaar, uiteen.
uut en tenoa, uitvoerig.
uut de kloeten kommen, flink gegroeid zijn.
uut de broek, naar de wc moeten.
uut elut, aan het eind van zijn latijn zijn.
uut, uit; * *den d'r uut en een körk d'r in*: gezegde bij het laten van een wind.
uutbeduun, *beduun uut, uutbeduud*, uitleggen.
uutbestèèn, *bestèèn uut, uutbestèèd*, uitbesteden.
uutbliem, *bleef uut, uut ebleem*, uitblijven, wegblijven.
uutboeken, *boeken uut, uut eboekt*, bol gaan staan, uitpuilen.
uutbösselen, *bösselen uut, uut ebösseld*, uitborstelen.
uutbossen, *bossen uut, uut ebost*, pollen in weiland verwijderen.
uutbruun, *bruun uut, uut ebruud*, uitbroeden.
uutdoen, *deud uut, uut edoane* 1. doorhalen van een rekening; 2. uitdoen.
uutdökken, *dökken uut, uut edökt*, uitdeuken.
uutdreien, *dreien uut, uut edreid*, uitdraaien.
uutdreung, *dreung uut, uut edreugd*, uitdrogen.
uutdriem, *dreef uut, uut edreem*, uitdrijven.

uutduun, *duun uut, uut eduud*, uitduiden, uitleggen.
uutèènde, ook: **uutène**, uiteinde; * *op t' uutèènde*: uiteindelijk, tenslotte.
uutfiegelieren, *fiegelieren uut, uut efieligierd*, uitdenken, uitdokteren.
uutfoeteren, *foeteren uut, uut efoeterd*, afbrommen.
uutgeem, *gaf uut, uut egeem*, uitgeven.
uutgekocht, uitgekookt.
uutglieren, *glee uut, uut eglene*, uitglijden.
uutgoan, *gung (gunk) uut, uut egoane*, uitgaan.
uutgoansdag, vrije dag.
uutheuren, *heuren uut, uut eheurd*, uithoren.
uuthoalen, *heuld uut, uut ehoalen*, uithouden.
uuthuzig, uithuizig.
uutkeren, *keren uut, uut ekeerd*, 1. vegen; 2. uitkeren.
uutkiek, uitkijk.
uutkieken, *keek uut, uut ekekken*, uitkijken.
uutkiektoren, uitkijktoren.
uutkommen, *kwam (kwaamp) uut, uut ekommen*, uitkomen.
uutlaen, *laen uut, uut elaene*, uitladen.
uutlèèm, *lèèm uut, uut elèèfd*, uitleven.
uutleng, *leng (lèè) uut, uut eleg*, uitleggen.
uutlieken, *lieken uut, uut eliekt* {p.108} egaliseren.
uutlienen, *lienen uit, uut eliend*, uitlijnen.
uutloat, uitlaat.
uutloaten, *leut uut, uut eloaten*, uitlaten.
uutloatgassen, uitlaatgassen.
uutloatkleppe, uitlaatklep.
uutloatiepe, uitlaatpijp.
uutloop, 1. buurtpraatje; 2. uitloop.
uutlotten, *lotten uut, uut elot*, uitloten.
uutluchen, *luchen uut, uut elucht*, (uit)luchten.
uutluun, *luun uut, uut eluud*, uitluiden.
uutmaeken, *maeken uut, uut emaekt (emäk)*, uitmaken.
uutmodderen, *modderen uut, uut emodderd*, uitbaggeren.
uutneudigen, *neudigen uut, uut eneudigd*, uitnodigen.
uutneudiging, uitnodiging.
uutpluzen, *pluzen uut, uut epluud*, uitpluizen.
uutproaten, *preut uut, uut eproat*, uitpraten.
uutreien, *reien uut, uut ereid*, luizen en neten uitkammen.
uutrien, *ree uut, uut erene*, uitrijden; * *mest uutrien*: mest op het land brengen.
uutscheien, *scheien uut, uut escheid*, stoppen, ermee ophouden.
uutschriem, *schreef uut, uut eschreem*, uitschrijven.
uutsloan, *sleut uut, uut esloane*, uitslaan.
uutsloapen, *sleup uut, uut esloapen*, uitslapen.
uutsluten, *sleut (sluten) uut, uut eslötten*, uitsluiten.
uutsluutsel, uitsluitsel.
uutsmieter, uitsmijter.
uutсноem, *snoem (sneuf) uut, uut esnöam*, uitsnuiven.
uutspiejen, *spuuj (spiejen) uut, uut espujen*, uitspugen.
uutspoaren, *spoaren uut, uut espoard*, uitsparen.
uutspoaring, uitsparing.

uutspulen, *spulen uut, uut espuuld*, uitspoelen.
uutstäppie, uitstapje.
uutstoan, *stund uut, uut estoane*, uitstaan.
uutstrieken, *streek uut, uut estrekken*, uitstrijken.
uutstroalen, *stroalen uut, uut estroald*, uitstralen.
uutstroaling, uitstraling.
uutstukken, *stukken uut, uut estukt*, 1. kleding verstellen; 2. ondeugd uithalen.
uuttakken, *takken uut, uut etakt*, snoeien.
uuttekiek, uit de kunst.
uuttrèèn, *trèèn uut, uut etrène*, uittreden.
uuttrekken, *trök uut, uut etrökken*, 1. uitkleden; 2. uittrekken.
uutvaeren, *vaeren uut, uut evaeren*, 1. tekeer gaan; 2. uitvaren.
uutval, slachtafval.
uutvallen, *vallen (veul) uut, uut evallen*, uitvallen.
uutvèèng, *vèèng uut, uut evèègd*, uitvegen.
uutvretten, *vretten uut, uut {p.109} evretten*, uitvreten.
uutweien, *weien uut, uut eweid*, uitwaaien.
uutwiezen, *wees uut, uut ewezen*, uitwijzen.
uutzaeng, *zaeng uut, uut ezaegd*, uitzagen.
uutzeien, *zeien uut, uut ezeid*, uitzaaien.
uutzuger, uitzuiger.
uutzuken, *zöchen uut, uut ezöch*, uitzoeken.
uutzuung, *zuung (zeug) uut, uut ezöang*, uitzuigen. {p.110}

V

(te) veurschien, (te) voorschijn.
luxe-waeng, (personen)auto.
vae, vader.
vaeke, vaak.
vaeren, *vaeren, evaene*, 1. rijden; 2. varen.
vaentie, vaantje.
vaesie, vaasje.
vaeskaante, vaderskant.
vaetie, vaatje.
vaeze, vaas.
valkoele, valkuil.
valle, 1. klem; 2. val.
vallen, *vallen (veul), evallen*, vallen.
valloek, valluik.
valpetieje, valpartij.
van 't winter, deze winter.
van 't zommer, deze zomer.
van vummig, ook: **vummes**, voor de middag.
van 't veurjaar, dit voorjaar.
van, 1. *wat is oe van?*: wat is je achternaam? 2. *van wekke*: deze week; 3. van.
vanboam, vanboven.
vandaege, vandaag; * *as ie mie gisteren ehuurd hadden, was ik vandaege oe knechie ewes*: ik ben je loopjongen niet! *het weer schölt vandaege een buis bie gisteren*: er is een groot verschil in temperatuur tussen vandaag en gisteren.

vandeur, vandoor.
vanggat, vrij gehouden ruimte in de hooiberg waar het hooi vanaf de wagen werd ingegooid.
vanherfs, deze herfst.
vanjoar, dit jaar.
vanmän, ook: **vanmon**, vanmorgen.
vanniejs, opnieuw.
vannommig, ook: 's **nommedaengs**, vanmiddag.
vanoamd, ook: **vanoavend**, vanavond; * *ie goat vanoamd met de blote biene noar berre* (schertsend).
vanolds, vanouds.
värken, varken; * *een därm is 'n raer ding, eerst zit'e binnen in 't värken, laeter zit 't värken binnen in de därm!* (gezegde).
värkensbloaze, varkensblaas.
värkensbrink, buitenruimte voor de varkens (ook gebruikt als veldnaam).
värkensmärkt, varkensmarkt.
värkensproefboerderieje, varkensproefboerderij (o.a. te Raalte).
värkensschot, varkenshok.
värkensschure, varkensschuur.
värkenstängie, tangetje om biggen de tanden te knippen.
värkensvleis, varkensvlees.
vasseldag, vastendag.
vässie, versje.
vastehoalen, *heul(d) vaste, vaste ehoalen*, vasthouden.
vastenoamd, vastenavond.
vastentrummegie, ook: **vastentrummeltie**, vastentrommeltje, hierin werd snoep bewaard gedurende de {p.111} vastenperiode
vastigheid, zekerheid.
vätte, 1. pluk, sliert (haar); 2. vat.
vedan, 1. door; * *dom vedan, aait vedan, al vedan*: steeds, altijd maar door. 2. verder.
veduite, vierduit (halve stuiver).
vèèng, *vèèng, evèègd*, vegen.
vèèenster, venster; * *doar stiet 't gin boer in 't vèèenster*: daar staat het niemand in de weg.
vèèensterbanke, vensterbank.
vèèraempie, vensterraampje.
vèènte, ook: **vente**, jongens.
veer, 1. ver; * *twee luien rekt veer*: vele handen maken licht werk. 2. pontveer.
veerbaensweg, vierbaansweg.
veerdaegse, vierdaagse.
veerduums, vierduims.
veerduzend, vierduizend.
veerhoge, vierhoog.
veerlen, 1. vierde deel; 2. schijfje (van sinaasappel).
veermoa, viermaal.
veerskalf, vaarskalf.
veerten, verte.
veerze, vaars.
veewaeng, veewagen.
vège, veeg.
veiligheidsspèle, veiligheidsspeld.
vekaansie, vakantie.

veld, veld, (wei)land (veel gebruikte veldnaam).
veldbedde, veldbed.
veldflesse, veldfles.
veldgrond, onontgonnen grond.
veldhoender, patrijzen.
veldmoes, veldmuis.
veldmusie, veldmuisje.
veldweggie, onverhard weggetje over het land.
velgen, 1. hoepels op wielen van boerenwagens; 2. velgen.
vellegie, velletje; * *wie is det? een kjeltie met een vellegie op de neuze*: wie is dat? ach zo maar iemand.
venaem, 1. vooral; 2. voornaam (persoon).
venaemelijk, voornamelijk.
venint, pijnlijke ontsteking aan de vingers, werd soms bestreden met slangenvel dat eerst in melk werd gekookt.
venne, 1. veen; 2. ven.
vente, zie: **vèente**.
venterschop, koopwaar.
venterswinkeltie, buurtwinkeltje.
verabbelzeren, *verabbelzeren*, *verabbelzeerd*, vergissen.
veraltereerd, verbouwereerd, in de war.
verbien, *verbeud*, *verböane*, verbieden.
verbraan, *verbraan*, *verbraand*, verbranden.
verbuung, ook: **verbeung**, *verbeug*, *verböang*, verbuigen. {p.112}
verdoen, *verdeed*, *verdoane*, verkwisten.
verdraeng, *verdreug* (*verdraeng*), *verdraeng*, verdragen.
verdraid, verdraaid.
verdreien, *verdreien*, *verdraid*, verdraaien.
verdreuing, verdroging.
verdreung, *verdreung*, *verdreugd*, verdrogen.
verdriem, *verdreef*, *verdreem*, verdrijven.
verdut, * *det verdut nog al*: dat is geen kleinigheid!
vere, 1. vier; 2. veer.
verfdeuze, verfdooos.
verfloage, verflaag.
verfrolle, verfrol.
vergangen, *vergangen wekke*: vorige week.
vergeem, *vergaf*, *vergeem*, vergeven.
vergets, vergeetachtig.
vergis, vergissing * *bie vergis*: door vergissing.
vergrujen, *vergrujen*, *vergruujd*, vergroeien.
verhetst, te lang in de zon geweest.
verheuging, verhoging.
verheung, *verheung*, *verheugd*, 1. verhogen; 2. verheugen.
verheur, verhoor.
verheuren, *verheuren*, *verheurd*, 1. verhoren; 2. verharen.
verinneweren, *verinneweren*, *verinneweerd*, ook: **vertesteweren**, 1. vernielen; 2. in de war zijn.
verjaeng, *verjaeng*, *verjaegd* (*verjäg*), 1. de verkeerde weg ingereden; 2. verjagen.
verklungeld, 1. verkleumd; 2. verwaarloosd; 3. verklungeld.

verknötteren, *verklötteren, verknötterd*, verkreukelen.
verkoalen, verkouden.
verkwennen, *verkwennen, verkwend*, verdrogen.
verlangliesie, verlanglijstje.
verlèèng, verlegen; * *in 'n dreum bi 'j altied verlèèng*: in een droom word je vaak in verlegenheid gebracht. **ik bin d'r met verlèèng*: ik zit er wel een beetje mee.
verlèèngheid, verlegenheid.
verliezen, *verleur, verleuren*, verliezen.
verlullen, *verlullen, verluld*, verspreken.
verm, *verm, everfd*, verven.
vermennem, *vermennem, vermend, det peerd is vermend*: dat paard heeft te zwaar getrokken.
vernemmen, *vernam, vernömmen*, vernemen, merken.
vernemstig, pienter.
verniejen, *verniejen, verniejd*, 1. benieuwen; 2. vernieuwen.
vernumen, *vernuum, vernuumd*, vernoemen, noemen naar iemand (in de familie).
verordonneren, *verordonneren, verordonneerd*, verordenen, {p.113} bevelen.
verpleeng, *verpleeng, verpleegd*, verplegen.
verpodden, *verpodden, verpod*, verslonzen.
verpoeren, *verpoeren, verpoerd*, vernielen.
verre, ver.
verrekkeling, scheldwoord voor onhebbelijk persoon.
verreuren, *verreuren, verreurd*, ook: **verruren**, *verruren, verruurd*, verroeren.
verroan, *verreud, verroane*, verraden.
verscheunen, *verscheunen, verscheund*, verschonem.
verschillende weggens, op verschillende plaatsen.
verschoem, *verscheuf, verschöam*, verschuiven.
verschot, 1. *op verschot vot*: in opeenvolging; 2. verandering; * *verschot van zinnen, gin last van gek wörden*: verandering voorkomt sleur en gepieker.
verschrujen, *verschrujen, verschruujd*: verschroeien.
versjampiepen, *versjampiepen, versjampiept*: erdoor draaien, verslonzen.
verslaeteren, *verslaeteren, verslaeterd*, 1. verliezen; 2. verwaarlozen.
versloderen, *versloderen, versloderd*, verslonzen.
versloeken, *versloeken (versleuk), verslökken*, verslikken.
versmeren, *versmeerden, versmeerd*, smerig maken.
verspikken, *verspikken, verspikt*, verheugen (op iets).
verspöllen, *verspöllen, verspöld*, verspelen, verliezen.
versteuren, *versteuren, versteurd*, verstoren.
verstoan, *verstund, verstoane*, verstaan.
verstoeken, *verstoeken, verstoekt*, verstuiken.
verstöppertie, verstoppertje.
verstreujd, verstrooid.
verstreujen, *verstreujen, verstreujd*, verstrooien.
vertesteweren, *vertesteweren, vertesteweerd*, zie: **verinneweren**.
verteunen, *verteunen, verteund*, vertonen.
verteuning, vertoning.
vertraeng, *vertraeng, vertraegd*; ook: **vertraang**, *vertraang, vertraagd*, vertragen
vervät, erop bedacht.
verve, verf.
vervluken, *vervluken, vervluukt*, vervloeken.
verweien, *verweien, verweid*, 1. in een andere wei doen; 2. verwaaien.

verwierd, door elkaar, verward.

verzeng, *verzèè, verzeg*, toezeggen.

verzitten, *verzat, verzetten*, 1. de kans voobij laten gaan; 2. op een ander plaats gaan zitten.

verzoekplaete, verzoekplaat.

vetloage, vetlaag.

verzoepen, *verzeup, verzöppen*, verzuipen; * *zunig wèèn en 't geld verzoepen*: geld over de balk smijten. {p.114}

verzuidelen, *verzuidelen, verzuideld*, de zaak verwaarlozen door drankmisbruik.

verzuken, *verzöch, verzöch*, verzoeken, uitnodigen.

verzuten, *verzuten, verzuut*, verzoeten.

verzuuk, verzoek.

verzwieng, *verzweeg, verzwèèng*, verzwijgen.

vesier, * *vesier krieng op*: zijn zinnen zetten op.

vessie, vestje; * *deerntie, wol ie achter mien vessie kieken*: baby, wil je borstvoeding?

vetlappe, smeerkees.

vetpanne, (oude benaming voor) juspan.

vetpriezen, het bezichtigen van het geslachte dier door de buren (alleen mannen) onder het genot van een borrel,

vetpusie, vetpuistje.

vetvlekke, vetvlek.

veugeltie, vogeltje; * *hi hef een mooi kouwgie, mà nog gin veugeltie*: hij heeft een mooi huis maar geen vrouw.

veur, voor; * *die slag is veur oe*: daar heb ik niet van terug.

veural, vooral.

veuralsnog, vooralsnog.

veuran, vooraan.

veuranzicht, vooraanzicht.

veurbaat, voorbaat.

veurbalken, voorste deel van de hooizolder.

veurbanke, voorbank.

veurbarig, voorbarig.

veurbede, voorbede.

veurbeeld, voorbeeld.

veurbeeldig, voorbeeldig.

veurbehoedsmiddel, voorbehoedsmiddel.

veurbereiden, *bereiden veur, veurbereid*, voorbereiden.

veurbereiding, voorbereiding.

veurbeschouwing, voorbeschouwing.

veurbidden, *bad veur, veur ebid (veur ebeden)*, voorbidden.

veurbie, voorbij.

veurbode, voorbode.

veurdeel, voordeel.

veurdeelregel, voordeelregel.

veurdelig, voordelig.

veurdemiddag, voor de middag.

veurdet, voordat.

veurdeure, voordeur.

veurdien, voordien.

veurdoen, *deud veur, veur edoane*, voordoen.

veurdracht, voordracht.

veudraeng, *draeng veur, veur edraeng*, voordragen.
veuren, voren; * *in 't veuren*: van te voren, vooruit.
veurène, ook: **veurèende**, vooreind, voorkant.
veurenmiddag, voor de middag.
veurganger, voorganger.
veurgekiende, 1. voorgekiemde pootaardappel; 2. een 'moetje',
veurgerecht, voorgerecht.
veurgeschiedenis, voorgeschiedenis.
veurgevel, voorgevel; * *ie mut 't niet alleen van achteren bekijken, de veurgevel heurt t'r ok bie*: ook de keerzijde hoort erbij. {p.115}
veurgevuul, voorgevoel.
veurgoed, voorgoed.
veurground, voorgrond.
veurhaand, voorhand; * *ie zit op de veurhaand*: je moet opkomen (met kaarten).
veurhekke, hek aan de voorkant van de wagen.
veurhen, voorheen.
veurheufd, voorhoofd.
veurhoalen, *heuld veur, veur ehoalen*, 1. lang duren; 2. voorhouden.
veurhoede, voorhoede.
veurhuus, voorhuis.
veurig, vorig.
veurjoar, voorjaar.
veurjoarsbloeme, voorjaarsbloem.
veurkaante, voorkant.
veurkaemer, voorkamer, vroeger: de kamer waar men zondags zat.
veurkeur, voorkeur.
veurkienen, *kienen veur, veur ekiend*, voorkiemen.
veurkind, voorechtelijk kind.
veurkommen, *kwam (kwaamp) veur, veur ekommen*, voorkomen.
veurkop, hooi voorop de wagen om het kromtrekken van de wezenboom te voorkomen.
veurlangs, voorlangs.
veurläste, ook: **veurlaetste**, voorlaatste.
veurleng, *lèè veur, veur eleg*, voorleggen.
veurletter, voorletter.
veurlèzen, *las veur, veur elèzen*, voorlezen.
veurlicht, voorlicht.
veurlichten, *lichten veur, veur elicht*, voorlichten.
veurlieng, *leug veur, veur elöang*, voorliegen.
veurloper, voorloper.
veurlopig, voorlopig.
veurmig, *van veurmig*: voor de middag.
veurnaem, voornaam, deftig.
veurnaeme, voornaam, roepnaam.
veurnaemste, voornaamste.
veurnemmen, *nam veur, veur enömmen*, voornemen.
veurnems, voornemens.
veuroamd, vooravond.
veuroaver, voorover.
veuroaverleg, vooroverleg.
veuròf, vooraf.

veurofgoan, *gung (gunk) veurof, veurof egoane*, voorafgaan.
veurofgoand, voorafgaand.
veuolders, grootouders.
veuroordeel, vooroordeel.
veurop, voorop.
veuropleiding, vooropleiding.
veurpoten, voorpoten.
veurprogramma, voorprogramma.
veurprufie, voorproefje
veurrang, voorrang.
veurrangsbörd, voorrangsbord.
veurrangsweg, voorrangsweg.
veurrech, voorrecht.
veurroad, voorraad.
veuroete, voorruit.
veurschieten, *scheut veur, veur eschöten*, voorschieten.
veurschoem, *scheuf veur, veur eschöam*, voorschuiven (van bijv. voer).
veurschot, voorschot.
veurschriem, *schreef veur, veur eschreem*, voorschrijven.
veurschrijf, voorschrift. {p.116}
veurseizoen, voorseizoen.
veursloan, *sleut veur, veur esloane*, 1. nog net niet laten aanbranden; 2. een voorstel doen.
veursmiddags, 's morgens.
veursorteren, *sorteerden veur, veur esorteerd*, voorsorteren.
veurspel, voorspel.
veurspoed, voorspoed.
veurspoedig, voorspoedig.
veurspölbaar, voorspelbaar.
veurspöllen, *veurspöllen, veurspöld*, voorspellen.
veurspölling, voorspelling.
veurspooksels, voortekenen voor onheil of slecht weer.
veursprekken, *sprak veur, veur esprökken*, voorspreken.
veursprong, voorsprong.
veurstander, voorstander.
veurstel, voorstel.
veurstellen, *stellen veur, veur esteld*, voorstellen.
veurstelling, voorstelling.
veurstoan, *stund veur, veur estoane*, voorstaan.
veurteken, voorteken.
veurtente, voortent.
veurtouw, touw aan de voorkant van de hooiwagen.
veurtreffelijk, voortreffelijk.
veurtrekken, *trök veur, veur etrökken*, voortrekken.
veurtuin, voortuin.
veuruut, voorruit.
veuruutgang, vooruitgang.
veuruutzicht, vooruitzicht.
veurval, voorval.
veurvallen, *vallen veur, veur evallen*, voorvallen.
veurvechter, voorvechter.

veurverkoop, voorverkoop.
veurvörke, voorvork van een fiets.
veurwaarde, voorwaarde.
veurwerp, voorwerp
veurwiel, voorwiel.
veurwoord, voorwoord.
veurzeng, *zèè veur, veur ezeg*, voorzeggen.
veurzet, voorzet.
veurzetten, *zetten veur, veur ezet*, voorzetten.
veurzichtig, voorzichtig.
veurziening, voorziening.
veurzien, *veurzag, veurziene (veurzene)*, voorzien.
veurzitter, voorzitter.
veurzommer, voorzomer.
veurzörge, voorzorg.
veurzörgsmoatregel, voorzorgsmaatregel.
videldaanse, Sint Vitus dans.
viefduzend, vijfduizend.
viefkop, maatbak voor aardappelen.
viefmoa, vijfmaal.
vieftiene, vijftien.
viege, vijf.
viele, 1. zeurkous; 2. vijl.
vielen, *vielen, evield*, 1. doorzeuren; 2. vijlen.
vieultie, viooltje.
vieve, vijf; * *hi hef t'r iene van de vieve hen waterdössen*: hij heeft ze niet allemaal op een rij.
vimme, 100 korenschoven (om precies te zijn: 17 gasten van 6 schoven), of 100 (eigenlijk 8x 13) bossen rijshout.
vingerdukje, vingerdoekje.
vingerhaansen, vingerhandschoenen. {p.117}
vingerhutje, 1. klokjesgentiaan (bloem); 2 vingerhoedje.
vingerkoald, gemeen koud.
vinne, vin.
vinnig, 1. bijna; 2. vinnig.
vishöakje, vishaakje.
viskoare, viskar.
visstuultje, visstoeltje.
vlagge, vlag.
vläggje, vlagje.
vlakbie, dichtbij.
vlakke, snee, plak.
vläkkje, vlakje.
vlamme, vlam.
vlämmegje, vlammetje.
vleegempen, gevleugelde mieren.
vleermoes, vleermuis.
vleis, vlees; * *ie mut 't vleis goed onder de pekkel hoalen*: drink er nog maar eentje.
vleisbloeme, gewone of dagkoekoeksbloem.
vleisgavel, soort vork om worsten en vlees van de zoldering te halen.
vleishoake, vleeshaak.

vleisofval, vleesafval.
vleistonne, ton voor (gepekeld) vlees.
vleiswolf, liefhebber van vlees.
vlekke, vlek.
vlekkie, vlekje.
vleus, ook: **vluus**, vlies.
vleute, vloot.
vliegerig, haastig, beweeglijk, druk.
vliegreise, vliegreis.
vlieng, *vleug, evlöang*, vliegen; * *ik sloa niks of as vlieng*: mij past alles.
vliengmepper, vliegenmepper.
vloch, vlucht; * *in een vloch en een zoch*: in een vloek en een zucht.
vloedgraven, 1. klein trekslootje; 2. naam van een bejaardentehuis in Heino.
vlooienkruud, kruidachtige plant gebruikt in de beddestee om vlooiën te verdrijven.
vlooiënträppie, afhechtsel tegen inscheuren van kleding.
vluken, *vleuk, evlökken*, ook: **vluken**, *vluken, evluukt*, vloeken; **hi vluukt alle duvels in de helle*: hij vloekt enorm.
vluus, zie: **vleus**.
voalen, *voalen, evoalen*, vouwen.
vodde, vod.
voel, 1. nageboorte van een dier; 2. 'n *voel ei*: een bedorven ei; 3. gemeen, vuil.
voelbèzen, vergiftige bessen.
voelbomenholt, vuilbomenhout.
voelboom, vuilboom (heester).
voer, 1. vracht; 2. voer.
voelbroek, viezerik.
voerjappel, voeraardappels, aardappels bestemd voor vee.
voerkissie, kistje op de wagen waar de voerman op zat.
voeroamd, de tijd om 's avonds het vee voer te geven.
voerplaetse, voerplaats.
voerzak, zak waar de haver voor het paard in zit. {p.118}
voest, vuist.
voestdikke, zo dik als de vuist.
voesthaansen, vuisthandschoenen.
voestrozen, pioenrozen.
voestslag, vuistslag.
voestwos, worstje dat uit de vuist werd gegeten.
voetenèende, ook: **voetenèene**, voeteneind.
voetpompje, voetpompje.
voetzuker, voetzoeker.
volbloazen, *bleus vol, vol ebloazen*, volblazen.
völderweggens, op veel plaatsen.
voldoane, voldaan.
volgruujd, volgroeid.
volhoalen, *heuld vol, vol ehoalen*, volhouden.
volk, 1. visite; 2. volk.
völle, veel; * *het is 'n besten hals, mà d'r giet zo völle deur*: het is een beste kerel, maar hij drinkt te veel.
völs te völle, veel te veel.
voort, 1. meteen, dadelijk; 2. vaart; 3. voort.

voortvaring, hele bezit.
vore, voor; * *met die man is gin rechte vore te bouwen*: met die man is geen overleg mogelijk.
vörke, vork.
vörkie, vorkje.
vospanne, vospan.
vospeerd, bruin paard.
vössie, 1. bruin paardje; 2. vosje.
vostvriëj, vorstvrij.
vot, weg.
votbliem, *bleef vot, vot ebleem*, wegblijven.
votgoan, *gung (gunk) vot, vot egoane*, vertrekken, weggaan.
vothouwen, *houwen vot, vot ehouwen*, wegslaan.
votjaeng, *jaeng vot, vot ejaegd (vot ejäg)*, 1. wegsturen; 2. wegrijden.
votkrieng, *kreeg vot, vot ekreeng*, ziek worden; * *ik heb 't dikke vot ekreeng*: ik heb het erg te pakken (ziek).
votmaeken, *maeken vot, vot emaeht (emäk)*, wegmaken.
votpakken, *pakken vot, vot epakt*, wegpakken, stelen.
votschuppen, *schuppen vot, vot eschupt*, wegschoppen, wegtrappen.
vouwwaeng, vouwwagen.
vrachtwaeng, vrachtwagen.
vrange, 1. uierontsteking bij koe; * *vrange in de hoed*: ziekte bij koe ten gevolge van *vrange*; 2. wrang, zuur.
vratte, wrat.
vredesnaeme, vredesnaam.
vrèè, 1. vrede; 2. afrastering.
vrèèn, afrasteren.
vremp, vreemd.
vretterd, vreter.
vriejdaengs, op vrijdag.
vriejdagmån, vrijdagmorgen.
vrieje, wreef (zn.).
vriejen, *vree, evrejen*, {p.119} ook: **vriejen**, *vriejen, evriejd*, vrijen; * *in het donker is het goed vriejen, mà slecht vlooiën vangen*: niet alles leent zich even goed om in het donker te doen.
vriejigheid, vrijheid.
vriejkaertie, vrijkaartje.
vriejpepier, een kaart die vrij is (bij een kaartspel).
vriejsproake, vrijspraak.
vriejstelling, vrijstelling.
vriejwillig, vrijwillig.
vriem, *vreef, evreem*, wrijven.
vroage, vraag.
vroagpries, vraagprijs.
vroang, *vreug, evroang*, vragen.
vroanglieste, vragenlijst.
vrogger, vroeger.
vrogge kerke, de eerste zondagsmis.
vrogmisse, vroegmis.
vrogriepe, vroegrijp.

vrolle, ook: **vrolleu**, **vrolluu**, vrouwen.
vrolleu, zie: **vrolle** * *vrollen stank is manleu pannekoeke*: vrouwen trekken mannen aan.
vrollevolk, vrouwen.
vrolluu, zie: **vrolle**.
vronge, 1. wrongel (gestremde melk); 2. haardracht.
vrös, * *'t vrös oe nog wè een keer op 'n emmer*: jij komt nog wel een keer op de koffie!
vrouwenrolle, vrouwenrol.
vrouwenstemme, vrouwenstem.
vrouwmeènse, vrouw.
vruten, *vruten (vreut)*, *evruut*, wroeten.
vruter, harde werker.
vul, veulen.
vulen, *vulen*, *evuuld*, voelen.
vullegie, veulentje.
vullen, *vullen*, *evuld*, 1. een veulen krijgen; 2. vullen.
vulpenne, vulpen.
vummedaengs, voor de middag (zie **vummes** en **van vummig**).
vummes, zie: **van vummig**.
vuste, alvast.
vutie, voetje.
vuurballe, vuurbal.
vuurbolle, vuurbol.
vuurpiele, vuurpijl. {p.120}

W

waakvlamme, waakvlam.
wachten, *wachten*, *ewacht*, 1. tijd hebben; 2. wachten; * *ie könt t'r better op wachten dan op vasten*: dat is een langdurige kwestie.
wachthökkie, wachthokje.
wachthusie, wachthuisje.
wachtlieste, wachtlijst.
waeng, wagen, kar; * *met stoande waeng*: met twee wagens, zodat het werk altijd door kan gaan.
waengbröd, achterhek van een wagen.
waengkissie, kistje voorop de wagen, gebruikt als zitplaats en bergruimte.
waengledder, zijschot op een boerenwagen.
waengrong, ijzeren steun aan de ladderwagen.
waeren, *waeren*, *ewaerd*, in acht nemen, oppassen; * *waer oe*: pas op!
walle, wal.
wallee, wat zeg je?
walnötte, walnoot.
wandkaerte, wandkaart.
wandklokke, wandklok.
wanne, platte mand om het kaf van het koren te scheiden.
warächies, warempel.
wärf, looppad achter de koeien.
wärmpies, warmpjes.
wärre, war; * *in de wärre*: in de war.
wasbaelie, ton voor de was.

wasbössel, wasborstel waarmee de was werd geboend.
wasbröd, wasbord.
wasemkappe, **waesemkappe**, wasemkap.
washaendtie, ook: **wasläppie**, washandje.
wasknippe, wasknijper.
waskomme, waskom.
waskupe, waskuip.
waslappe, washand.
wasläppie, zie: **washaendtie**.
wasliene, drooglijn, waslijn.
waslieste, waslijst.
wasloage, waslaag.
wasmane, wasmand.
wasplanke, plank waarop de was werd geboend.
wasse, was.
wasseldoek, vaatdoek.
wasserieje, wasserij.
wasveurschrift, wasvoorschrift.
waterdössen, niet in orde zijn, niet goed snik zijn; * *hie hef d'r iene hen waterdössen*: hij is niet helemaal goed snik.
wateren, *wateren*, *ewaterd*, plassen.
waterheufd, waterhoofd.
waterheugte, waterhoogte.
waterhuuntie, waterhoentje.
waterkruke, waterkruik.
waterleiding, 1. afvoersloot; 2. waterleiding.
watermölle, watermolen.
wateroare, waterader.
waterputte, waterput.
waterrotte, waterrat.
waterstroale, waterstraal.
waterverve, waterverf.
watte, wat.
waterweggens, op sommige plaatsen.
wè, wel. {p.121}
wedeman, weduwnaar.
wedevrouw, weduwe.
wèègbrefie, papier waarop het gewicht stond.
wèègbrugge, weegbrug.
wèègschoale, weegschaal.
weekentasse, weekendtas.
weekzerig, kleinzerig.
wèelde, ook: **wèelte**, weelde.
wèèn, *was*, *ewes*, zijn, wezen; * *a'j d'r bint, mu'j d'r wèèn*: je moet er je hoofd ook bij hebben.
wèèng, *weug*, *ewöang*, wegen.
weggie, weggetje.
wèèngbelasting, wegenbelasting.
wèèngkaarte, wegenkaart.
wèèngwacht, wegenwacht.

weer, 1. terug; 2. weer.

weerd, waard; * *op 't lästen is de buul net zovölle weerd as 't geld*: maak je niet te druk, je kunt je geld toch niet meenemen; *wat neungsweerd is, is ok kommensweerd*: je wordt niet voor niets uitgenodigd; *een goed peerd is de ha(e)ver weerd*: een goede kracht is nooit te duur.

weerde, waarde.

weerdoen, *deud weer, weer edoane*, 1. teruggeven; 2. weerdoen.

weergeem, *gaf weer, weer egeem*, weergeven.

weerglas, barometer.

weerhöakie, weerhaakje.

weerkennen, *kennen weer, weer ekend*, herkennen.

weerkommen, *kwam (kwaamp) weer, weer ekommen*, terugkomen; * *weerkommen!*: kom nog eens terug; gezegd als iemand na bezoek weggaat.

weerleng, *weerleng, weerleg*, weerleggen.

weerpröatie, weerpraatje, weerbericht.

weerskaanten, beide kanten; * *an weerskaanten*: aan beide kanten; *a'j behangen wult, mut' an weerskaanten wullen plakken*: als niemand wil meewerken, bereik je geen resultaten.

weerumme, 1. weerom; 2. terug.

wegbliem, *bleef weg, weg ebleem*, wegblijven.

wegdriem, *dreef weg, weg edreem*, wegdrijven.

wègeblad, weegbree (plant).

weggeem, *gaf weg, weg egeem*, weggeven.

wegjaeng, *jaeng weg, weg ejaegd (ejäg)*, 1. wegrijden; 2. wegjagen.

wegleng, *lèè weg, weg eleg*, wegleggen.

wegrien, *ree weg, weg erene*, wegrijden

wegstoem, *steuf weg, weg estöam*, wegstuiven.

weien, *weien, eweid*, waaien.

weiger, 1. zwak, niet stevig; 2. weiger.

weitemaele, boekweitmeel.

weke, week, zacht. {p.122}

wèke, woerd.

wekke, 1. Week; * *alle daeng zundag en in de wekke kärmse*: altijd onenigheid hebben; *van wekke*: deze week; 2. wek (ww. vorm).

welkomsmaal, feestmaal dat werd gehouden als er nieuwe burens gekomen waren.

welle, wel, bron.

welteren, *welteren, eweltern*, zich op de rug wentelen (van een paard).

wensdreum, wensdroom.

wenskaertie, wenskaartje.

wenteltrappe, wenteltrap.

wepe, riet op de nok van een huis.

wepse, wesp.

wereldkaarte, wereldkaart.

wereldreize, wereldreis.

werkbezuuk, werkbezoek.

werkheugte, werkhoogte.

werke, 1. *te werke goan*: te keer gaan; 2. werk.

werkie, 1. iets bewerkt; 2. werkje.

werkpeerd, werkpaard.

werkplaetse, werkplaats.

werkplekke, werkplek.

werkveurziening, werkvoorziening.
werkwekke, werkweek.
westkaante, westkant, westzijde.
weten, *wus*, *eweten*, weten.
wetrink, wetering.
wetteren, *wetteren*, *ewetterd*, het vee te drinken geven.
wetterkalf, kalf dat alleen met melk wordt vetgemest.
wetterkolk, drinkkolk voor het vee.
weurdtie, woordje.
weverieje, weverij.
wezeboom, lange paal over een vracht hooi of koren, om de lading bij elkaar te houden.
wichter, kinderen.
wied, 1. ver; 2. wijd; * *better in de wiede wereld as in een nauw gat*: gezegd bij het laten van een wind; *nauw is niet wied, mà lästig op zien tied*: gezegd wanneer iemand bij twijfel vaak het woord 'nou' gebruikt.
wieder, 1. verder; 2. wijder.
wiederop, verderop.
wiederweggens, hier ver vandaan.
wiedhen, vergevorderd, ver heen; * *die vrouw is oarig wiedhen*: zij is hoogzwanger.
wiedwaengs, wagenwijd.
wief, wijf, vrouw; * *de smerigste wieve hebt de lekkerste koffie*: een koffiepot spoel je om maar was je niet.
wiejen, *wiejen*, *ewiejd*, wijden.
wiele, ook: **wieleu**, **wieluu**, **wule**, wij.
wieleu, wij.
wiluu, wij.
wiem, wijven.
wieme, ook: **wimme**, plaats aan de zoldering waar het vlees werd opgehangen. {p.123}
wiendroeve, wijndruif.
wienflesse, wijnfles.
wienpere, wijnpeer.
wienvlekke, wijnvlek.
wierig, 1. winderig (weer); 2. druk, beweeglijk, levendig.
wies, wijs; * *he'j de goed wies kepot*: ben je niet goed wijs?
wies, wijs; * *al te precies is niet van passe wies*: je moet niet vitten.
wiesneuze, wijsneus.
wieze, 1. wijs; 2. Wijze; * *met weinig kump de wieze wied, met völle mut de domme opziet*: met wijsheid kom je ver.
wieslippe, iemand die alles beter weet.
wiezerplaete, wijzerplaat.
wigge, wig.
wilde seringe, vuilboom.
wildgruuj, wildgroei.
wilgenreusie, wilgeroosje.
wille, schik, plezier; * *stille wille*: stil genot; naam van een boerderij in de gemeente Raalte.
wilmoeds, moedwillig, opzettelijk.
wimme, zie: **wieme**.
windbuul, opschepper.
windekluppels, knuppels waaraan het geslachte vee werd opgehangen.
windgevulig, windgevoelig.

windmölle, windmolen.
windoare, draaiwind, windhoos.
windsnappe, een koe die zichzelf aan de wind snuift.
windvere, windveer.
winkelhoake, winkelhaak.
winkelroete, winkelruit.
winkelstroate, winkelstraat.
winkelwaeng, winkelwagen.
winterkoale, winterkou.
winterhane, winterhanden.
winterjasse, ook: **winterjässe**, winterjas.
winterkeuninkie, winterkoninkje.
winteroamd, winteravond.
wipkoare, wipkar, kiepkar.
wipneuze, wipneus.
wippe, 1. slaapplaats voor de knecht boven de stal; 2. wip.
wipstättie, kwikstaart.
wisse, zeker; * *bo wisse*: wis en waarachtig.
wissigheid, zekerheid.
witglujend, ook: **witglujnig**, witgloeiend.
witte biejen, sneeuwvlokken.
witte wiem, spookachtige witte vrouwen in volksverhalen.
woage, waag.
woang, *woang (weug)*, *ewoagd*, wagen.
woaraens, ook: **woarens**, **woarderweggens**, waar ergens.
woaran, waaraan.
woarbie, waarbij.
woarderweggens, waar ergens.
woardeur, waardoor.
woarens, waar ergens.
woarhen, waarheen.
woarnoa, waarna.
woaroaver, waarover.
woarteeng, waartegen.
woarumme, waarom.
woaruut, waaruit. {p.124}
woarveur, waarvoor.
woensdagmän, woensdagmorgen.
woensdagoamd, woensdagavond.
woestenieje, 1. rommel, chaos; 2. woestenij.
wölkje, wolkje.
wolle,
woonboederieje, woonboerderij.
woonplaetse, woonplaats.
woonseldag, woensdag.
woonwaengkamp, woonwagenkamp.
woonwaengs, woonwagens.
woonwaengvolk, woonwagenbewoners.
woordenlieste, woordenlijst.
wos, worst.

wosheurntie, worsthoortje.
woskruden, worstkruiden.
wospinne, worstpin.
wössie, worstje.
wosspiele, worstspijl, spijl waaraan de worst werd opgehangen (aan de zolder).
wriem, *wreef, ewreem*, wrijven.
wule, wij.
wulle, 1. plezier; 2. wil.
wullen, *wol, ewuld*, willen. {p.125}

Z

za'k, zal ik.
zaandblik, stofblik.
zaandhaeze, zandhaas.
zaandkoele, zandkuil.
zaandweggie, zandweggetje.
zachbässen, bonen met zachte schil.
zachies, zachtjes.
zaege, zaag.
zaegebok, zaagbok.
zaegemaele, zaagsel.
zaegemölle, zaagmolen.
zaegie, zaagje.
zaeke, zaak.
zaekenlèem, zakenleven.
zaekie, zaakje.
zaeltie, zaaltje.
zaeng, *zaeng, ezaegd*, zagen.
zakbaendtie, touwtje om een zak meel ed. af te sluiten.
zakbukie, zakboekje.
zakkennoale, speciale naald om de meelzakken te stoppen (door de mannen).
zäkkie, zakje.
zaklaampe, zaklamp.
zaklanteern, zaklantaarn.
zakluchte, zaklantaarn, zaklicht.
zalve, zalf.
zälvie, zalfje.
zanglesse, zangles.
zat, 1. *det kan zat*: dat kan best; 2. genoeg; 3. zat.
zeemlappe, zeem.
zèèng, *zèèng, ezèèngd*, zegenen.
zeepbäkkie, zeepbakje.
zeepbelle, zeepbel.
zeepeerdie, zeepaardje.
zeerte, pijn
zegge, rietgras; * *Zegge*: industrieterrein in Raalte.
zei-aster, zaaiaster.
zeibel, 1. onwillig (dier); 2. van slechte kwaliteit.
zeibloemen, zaaibloemen.

zeien, *zeien, ezeid*, zaaien; * *as de wind giet ling, kö'j veren zeien*: als alles meezit, is het een fluitje van een cent; 't *is edoane met zeien*: het is afgelopen.

zeier, zaaier.

zeigoed, zaaigoed.

zeilschute, zeilboot.

zeimechine, zaaimachine.

zeischeppel, zaaivat.

zeisen, zeis.

zeitied, zaaitijd.

zeivat, zaaivat.

zeizoad, zaaizaad.

zelle, zeel, draagband.

zellegie, tuigje.

zemmels, zemelen.

zeng, *zèè, ezeg*, zeggen.

zenuwpese, zenuwpees.

zenuwpiene, zenuwpijn

zepe, zeep.

zepenbäkkie, zeepbakje.

zesse, zes.

zetpille, zetpil.

zeum, *zeum, ezeumd*, 1. zomen; 2. zeven (zelfstandig naamwoord).

zeumde, zevende.

zeummoa, zevenmaal.

zeumtig, zeventig.

zeuntie, zoontje.

zeve, zeef.

zeveren, *zeveren, ezeverd*, {p.126} kwijlen.

zeverlappe, 1. zeurkous; 2. slabbetje.

zich, 1. kleine zeis; 2. zicht; 3. zich.

zie, ook: **zieleu**, **zieluu**, **zule**, zij.

zied, zij.

zieddeure, zijdeur.

ziedkaante, zijkant.

ziedmure, zijmuur.

ziedstroate, zijstraat.

ziedweg, zijweg.

ziegezaege, trekzaag.

zieje, 1. melkzeef; 2. zijde; * *hi gooit met 'n wos noar 'n zieje spek*: een kleinigheid opofferen om iets te krijgen dat veel groter is.

ziejen, *ziejen, eziejd*, 1. zeven van melk; 2. van zijde.

ziekenbezuuk, ziekenbezoek.

ziekenhuus, ziekenhuis; * 't *oale ziekenhuus in Roalte*: Angeli Custodes te Raalte.

ziekenwaeng, ziekenauto.

zieleu, zij.

zielsvölle, zielsveel.

zieluu, zij.

ziende, (de) zijne.

ziend, van hem.

zinksoeze, klap, mep.

zinne, 1. *in 't zinne hem (hebben)*: van plan zijn; 2. *in 't zinne schieten*: te binnen schieten; 3. *uut 't zinne proaten*: uit het hoofd praten; 4. zin.

zinnig, 1. mak; 2. zinnig.

zinnigheid, 1. makheid; 2. zin, plezier.

zitheugte, zithoogte.

zitplaetse, zitplaats.

zo'k, zou ik.

zöadtie, zaadje.

zoadzak, zak aan de dorsmolen waarin het zaad werd opgevangen.

zoas, zoals; * *as het niet kan zoas het mut, dan mut het mà zoas het kan*: je moet je weten te redden; * *zoas 'n boom valt, blij'e ling*: sommige dingen zijn niet te veranderen

zoaterdagmän, zaterdagsmorgen.

zoaterdagoamd, zaterdagsavond.

zoaterdagwerk, werk dat vroeger op zaterdag gedaan werd (vegen, schrobben, poetsen, harken ed.).

zodoanig, ook: **zogedoanig**, zodoende.

zoeng, *zeug*, *ezöang*, ook: **zuung**, *zeug*, *ezöang*, zuigen.

zoepen, *zeup*, *ezöppen*, 1. drinken (van dieren); 2. zuipen.

zoeplappe, zuiplap.

zoer, zuur; * *ik heb 't zoer verdiend, mut ik 't ok nog zoer op etten*: is dat het loon voor mijn harde werken? * *zie maekt mie de pap niet zoer*: ik trek me er niets van aan; {p.127} * *doar kump een schip met zoere appels an*: dat voorspelt weinig goeds.

zoerbraand, overtollig maagzuur.

zoerkool, zuurkool.

zoerkoolstienen, zwerfkeien, gebruikt bij het inmaken van zuurkool.

zoerkooltonne, ton of pot waarin de zuurkool werd gemaakt.

zoerproeme, zuurpruim.

zoerstokken, zuurstokken.

zogedoanig, zodoende.

zokke, ook: **zukke**, zulke.

zökke, 1. slappeling, lapzwans; 2. sok.

zökkenholder, sokkenhouder

zöldertie, zoldertje.

zoldertrappe, zoldertrap.

zolle, 1. zool; 2. zou.

zöllegie, zooltje.

zöllen, *zol*, *ezöld*, zullen

zolt, zout; * *det is zonder zolt ok wè lekker*: gezegd van een aantrekkelijk meisje.

zolte, 1. zout (bijvoeglijk naamwoord); 2. zoute.

zoltgebruuk, zoutgebruik.

zoltpöttie, zoutpotje, vroeger een keulse pot waarin ongeveer een kilo zout werd bewaard.

zommerhusie, zomerhuisje.

zommerjasse, ook: **zommerjässe**, zomerjas.

zommermoande, zomermaanden.

zommeroamde, zomeravonden.

zommertied, zomertijd.

zommervekaansie, zomervakantie.

zommervertrek, gedeelte van de boerderij dat 's zomers gebruikt werd voor bewoning en in de winter als bergplaats.

zomp, trog, voerbak.

zörge, 1. leunstoel; * *goa mà in de zörge zitten*: neem plaats in de leunstoel (ironisch); 2. zorgen.

zorre, ook: **zotte**, smeervet.

zotoevedan, langzamerhand.

zotte, smeervet.

zovölle, zoveel; * *hi hef zovölle geld as 'n kikker veren*: hij is platzak.

zovölste, zoveelste.

zowat, bijna, ongeveer.

zuidelaar, 1. nietsnut; 2. dronkelap.

zuken, *zöch*, *ezöch*, zoeken; * *zuuk ie 't mà uut, ik sloape achterin*: je bekijkt het maar!

zukerieje, gezocht.

zule, zij.

zumpie, voerbakje.

zundagmän, zondagmorgen.

zundagoamd, zondagavond.

zundagschoele, zondagschool.

zundagsmäns, zundagsmorgens.

zunne, 1. zoon; 2. zon; * *de zunne zal d'r we heuj van maeken*: het zal wel goed komen.

zunnebanke, zonnebank. {128}

zunnebloeme, zonnebloem.

zunnebraandöllie, zonnebrandolie.

zunnebrulle, zonnebril.

zunnegie, zonnetje.

zunnekleppe, zonneklep.

zunnepitte, zonnepit.

zunneshien, zonneshijn.

zunnestekke, zonnesteek.

zunnestroale, zonnestraal.

zunnewering, zonwering.

zuns, 1. zonen; 2. op zondag.

zunsverduustering, zonsverduistering.

zute, zoet.

zutelk, zoete melk.

zutelkaskälfie, kalf dat zoete melk gewend is.

zutig, zoetig.

zutigheid, zoetigheid.

zuudkante, zuidkant.

zuugflesse, zuigfles.

zuut mundtie, kus.

zuutholt, zoethout.

zwaene, zwaan.

zwaentie, zwaantje.

zwak, 1. lenig; 2. zwak.

zwälfie, zwaluw.

zwalmen, *zwalmen*, *ezwalmd*, walmen.

zwaluwstat, zwaluwstaart.

zwamneuze, zwamneus.

zwatte, verweerde, vochtige plekken.

zweefmölle, zweefmolen.

zweem, *zweem*, *ezweefd*, 1. zweven; 2. zweem (zn.)

zweerderieje, gezweer.
zwemlesse, zwemles.
zwemmen, *zwum*, *ezwömmen*, zwemmen.
zweppe, zweep.
zweptolle, zweeptol.
zweren, *zweren* (*zweur*), *ezweuren*, zweren.
zwerfkatte, zwerfkat.
zwerm, *zwerm*, *ezwörm*, zwerven.
zweurte, zwaarte.
zwiemelen, *zwiemelen*, *ezwiemeld*, wankelen, duizelig worden.
zwiemelig, wankel, duizelig.
zwieng, *zweeg*, *ezwöang*, zwijgen.
zwoar, zwaar; * *ie zölt wè zwoar op de weg ling*: wat heb jij veel gegeten!
zwoare, 1. zode; 2. zwoerd; * *gin spek zonder zwoare*: geen roos zonder doornen.
zwoaren, zware.
zwoeke, twijg.
zwoeken, *zwoeken*, *ezwoekt*, 1. doorbuigen; 2. verzwikken.
zwul, 1. bij elkaar geharkte rijen hooi of gras; 2. eelt.

Dit woordenboek bevat ongeveer 2000 ‘grondwoorden’ meer dan de eerste druk van het Sallands Woordenboek, dat inmiddels is uitverkocht. Vandaar dat we deze compleet vernieuwde uitgave de titel “Nieuw Sallands Woordenboek” hebben gegeven. Ook zijn enkele kleine wijzigingen aangebracht in de spellingsregels met als doel om meer het eigen karakter van het Sallands tot zijn recht te laten komen. De Werkgroep Dialect Raalte heeft dit standaardwerk van de Sallandse Streektaal met zorg samengesteld.

Raalte, november 1995.

ISBN 90 71 42 92 45